

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

3

1965

* 5 5 0 0 1 6 0 5 4 *

01 SEP 2023

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

La 19 martie partidul și poporul nostru au suferit o grea pierdere : a încetat să bată inima tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu devotat al clasei muncitoare din România, al poporului român.

Nemărginită este durerea noastră, a tuturor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a dăruit întreaga sa viață partidului clasei muncitoare, luptei revoluționare pentru eliberarea oamenilor muncii, pentru fericirea poporului român și a patriei noastre, pentru socialism. Înalt exemplu de fidelitate față de marxism-leninism, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a luptat neobosit pentru prietenia și unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea partidelor comuniste, pentru cauza păcii și libertății popoarelor.

În uriașa sa activitate și-au găsit expresie trăsăturile cele mai nobile ale eroicei noastre clase muncitoare, care este mândră de a fi plămădit în mijlocul ei, în focul luptei conduse de partid, un asemenea conducător.

Născut la 8 noiembrie 1901 la Bîrlad, într-o familie de muncitori, tovarășul Gheorghiu a început să muncească de la vârsta de 11 ani ca ucenic în diferite ateliere și fabrici, calificându-se ca muncitor electrician. Sub influența valului revoluționar din România de la sfîrșitul primului război mondial, însuflețit de ideile Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul Gheorghiu-Dej s-a înrolat din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească. El a participat, în rîndurile muncitorilor din Valea Troțușului, la greva generală din 1920 — care a oglindit creșterea conștiinței de clasă, a capacității de luptă a proletariatului român și a evidențiat necesitatea istorică a înfrîngerii oportunistului, a fărurii partidului de tip nou, Partidul Comunist din România.

În anii următori, tovarășul Gheorghiu-Dej ia parte la un șir de acțiuni muncitorești la Galați, fiind ales în conducerea sindicatului de la Atelierele C.F.R.

În 1930 el devine membru al Partidului Comunist, în rîndurile căruia avea să lupte pînă la ultima suflare.

În acei ani, cînd criza economică lovea greu masele muncitoare, activitatea partidului era paralizată de lupte fracționiste care aduseseră partidul la un pas de lichidare. Refacerea unității

partidului, orientarea activității sale spre întărirea legăturilor cu masele muncitoare și în primul rând cu detașamentele de bază ale proletariatului au făcut posibilă organizarea unor mari acțiuni muncitorești, culminând cu eroicele lupte din februarie 1933 — în a căror pregătire și desfășurare s-au afirmat cu putere marile calități politice și organizatorice de conducător revoluționar ale tovarășului Gheorghiu-Dej.

La Galați și apoi la Dej, unde fusese mutat disciplinar, ca și la București, Iași, Cluj, Pașcani și în alte localități, tovarășul Gheorghiu-Dej, dând exemplu de felul cum trebuie muncit în mijlocul maselor, a depus o intensă activitate pentru realizarea unității de acțiune a muncitorilor ceferiști.

În 1932, la Conferința pe țară a muncitorilor feroviari, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar al Comitetului Central de acțiune care, sub îndrumarea Comitetului Central al Partidului Comunist, a organizat nemijlocit lupta ceferiștilor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a îndeplinit în mod strălucit sarcinile de răspundere încredințate de partid în organizarea acestor lupte, care au constituit o cotitură în istoria întregii noastre mișcări muncitorești, au demonstrat capacitatea clasei muncitoare de a acționa ca forță socială conducătoare a poporului muncitor în lupta de eliberare, au deschis o pagină nouă în viața partidului. Întărindu-și rîndurile cu cele mai bune, mai combative și revoluționare cadre proletare, partidul s-a legat mai strîns de masele oamenilor muncii.

Procesul intentat de reacțiune în 1933—1934 conducătorilor muncitorimii ceferiste a fost transformat de Partidul Comunist într-o tribună de demascare a regimului burghezo-moșieresc, a politicii antinaționale și antipopulare a claselor dominante. Din banca acuzaților în lanțuri a răsunit cu vigoare și curaj, prin glasul tovarășului Gheorghiu-Dej, chemarea înflăcărată, mobilizatoare a partidului adresată maselor muncitoare de a lupta cu hotărîre pentru o viață mai bună, împotriva robiei capitaliste, pentru apărarea suveranității și independenței naționale.

Condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost deținut în diferite închisori — Jilava, Văcărești, Craiova, Ocele Mari, Aiud, Doftana, Caransebeș și în lagărul de la Tg. Jiu.

Gratiile temnițelor, sîrma ghimpată a lagărelor n-au putut să-i izoleze de partid, de clasa muncitoare, de popor pe militanții revoluționari. Simțind în permanență sprijinul partidului, solidaritatea maselor muncitoare și a unor largi cercuri democratice, ei au păstrat legătura cu viața și activitatea partidului, au înfruntat cu fermitate și dîrzenie regimul de teroare și exterminare din închisori, pe care le-au transformat în școli de călire revoluționară. Prin munca politico-ideologică desfășurată de comuniștii din închisori, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej,

s-au făurit cadre oțelite de militanți comuniști, caracterizate prin capacitatea de a organiza masele muncitoare, prin clarviziune politică și combativitate revoluționară, cadre care au avut ulterior un rol de excepțională însemnătate în conducerea de către partid a luptei pentru cucerirea puterii de către oamenii muncii și construirea socialismului.

Aprecierea acordată de partid activității desfășurate de tovarășul Gheorghiu-Dej și-a găsit expresie în cooptarea sa, în 1935, pe când se afla în închisoare, ca membru al C.C. al P.C.R.

În anii războiului, tovarășul Gheorghiu-Dej împreună cu ceilalți tovarăși din închisori și lagăre își manifestau încrederea nestrămutată în victoria împotriva fascismului, solidaritatea frățască cu popoarele Uniunii Sovietice. În strânsă legătură cu cadrele de bază din afară, ei și-au pus întreaga experiență, tot elanul revoluționar în slujba organizării luptei antihitleriste a poporului român.

Tovarășului Gheorghiu-Dej îi revine meritul principal în demascarea și lichidarea clicii de trădători și capitulanți, infiltrate în conducerea partidului; înlăturarea agenturii trădătoare a constituit una din condițiile esențiale pentru ca partidul să-și poată îndeplini rolul conducător în lupta de eliberare națională și socială a poporului român.

Activul revoluționar al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a elaborat linia strategică și tactică pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Partidul a trecut la organizarea formațiunilor de luptă patriotice, la realizarea Frontului Unic Muncitoresc cu partidul social-democrat, la înfăptuirea unui larg sistem de alianțe cu diferite grupări politice și atragere în lupta antihitleristă a unor personalități însuflite de sentimente patriotice, la desfășurarea unei vaste activități în rândurile armatei.

În zilele hotărâtoare pentru pregătirea insurecției, C.C. al partidului a organizat evadarea din lagăr a tovarășului Gheorghiu-Dej și a altor cadre de bază ale partidului.

Organizată și condusă de partid, insurecția armată a deschis o eră nouă în istoria poporului român, a însemnat începutul revoluției populare. România s-a alăturat coaliției antihitleriste, Armata română, în totalitatea ei, a luptat umăr la umăr cu Armata sovietică pînă la zdrobirea Germaniei hitleriste. Singele vărsat în comun a cimentat prietenia și alianța indestructibilă dintre poporul român și poporul sovietic în lupta pentru cauza păcii și socialismului.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a dat o contribuție de cea mai mare importanță la elaborarea liniei politice și tactice a partidului în desfășurarea furtunoasă a marilor bătălii de clasă de după 23 August 1944, muncind cu nesecată energie pentru înfăptuirea

sarcinilor stabilite de partid — mobilizarea tuturor forțelor în războiul antihitlerist, refacerea economiei naționale, democratizarea țării, făurirea alianței muncitorești-tărănești în focul luptei pentru reforma agrară, instaurarea puterii populare.

Ca reprezentant al partidului și clasei muncitoare în guvern, tovarășul Gheorghiu-Dej a preluat, în noiembrie 1944, conducerea Ministerului Comunicațiilor și Lucrărilor Publice, fiind primul muncitor ministru în istoria politică a României.

Sub conducerea partidului, clasa muncitoare organizată în sindicatele unice revoluționare, masele largi țărănești care luptau pentru pământ, partidele și grupările reunite în frontul național democrat dădeau lovituri zdrobitoare cercurilor reacționare. Valul luptei revoluționare a măturat un șir de guverne cu majoritate reacționară și a impus la 6 Martie 1945 aducerea la putere a primului guvern din țara noastră în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor.

La Conferința Națională a Partidului Comunist din octombrie 1945, tovarășul Gheorghiu-Dej a prezentat Raportul Politic al Comitetului Central, care cuprindea un amplu program de luptă pentru întărirea puterii populare, reconstrucția țării și consolidarea independenței naționale. În acest program, de o largă perspectivă istorică, partidul, scrutînd departe în viitor, și-a exprimat concepția leninistă privitoare la construirea unei industrii puternice ca temelie a dezvoltării social-economice a României.

După Conferința Națională, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar general al Partidului Comunist Român.

În calitate de ministru al Economiei Naționale și apoi al Industriei și Comerțului, ca președinte al Comisiei Ministeriale pentru redresarea economică, el a adus o contribuție esențială în lupta împotriva inflației și sabotajului economic al capitaliștilor, în pregătirea și înlăptuirea programului din iunie 1947 de stabilizare monetară și refacere a economiei naționale.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Romîne au marcat cucerirea deplină a puterii de către clasa muncitoare în alianță cu masele largi ale țărănimii; misiunea de a realiza actul abdicării regelui, la 30 Decembrie 1947, i-a revenit, din însărcinarea partidului și guvernului și în numele tuturor forțelor democratice, tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu doctorul Petru Groza.

Oamenii muncii, devenind singurii stăpîni ai țării, au pășit cu însoflete, sub conducerea partidului, la construirea societății socialiste.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut un rol deosebit în lupta partidului pentru realizarea unității politice și organizatorice a clasei muncitoare — înlăptuită la Congresul de unificare din februarie 1948 prin crearea Partidului Muncitoresc

Romîn pe baza principiilor ideologice și organizatorice marxist-leniniste. Congresul l-a ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

Prin istoricul act al naționalizării, pregătit de partid sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu-Dej, principalele mijloace de producție industrială au devenit bun al întregului popor și s-a creat o puternică temelie construcției socialiste în țara noastră.

Partidul a orientat cu nestrămătată perseverență dezvoltarea Romîniei în direcția transformării ei într-o țară industrială, cu o agricultură înaintată. Tovarășului Gheorghiu îi revine mari merite în elaborarea politicii de industrializare socialistă, ca pîrghie hotărîtoare a progresului rapid al țării, a valorificării resurselor ei și a dezvoltării tuturor ramurilor economiei în vederea creșterii continue a bunăstării celor ce muncesc — obiectivul fundamental al politicii partidului.

Călăuzit de teza marxist-leninistă că socialismul trebuie construit nu numai la orașe ci și la sate, partidul a pus la ordinea zilei rezolvarea celei mai complexe sarcini a construcției socialiste — transformarea socialistă a agriculturii. Întreaga muncă desfășurată în acest domeniu s-a întemeiat pe linia exprimată în numele partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej la plenara din martie 1949 a Comitetului Central. Viața a confirmat în mod strălucit această linie politică; înfăptuirea cu succes a cooperativizării agriculturii a deschis largi perspective dezvoltării intensive și multilaterale a producției agricole, a ridicat pe o treaptă mai înaltă alianța muncitorească-țărănească.

Întreaga activitate a Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej oglindește capacitatea de a aplica creator, la condițiile țării noastre, legile obiective, general-valabile, ale revoluției și construcției socialiste, de a desprinde cerințele specifice fiecărei etape istorice și de a îndrepta în direcția hotărîtoare eforturile partidului, ale poporului.

Aceste trăsături caracterizează munca efectuată de partid sub conducerea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu pentru elaborarea planului de electrificare, a planurilor cincinale și a planului de șase ani, planuri a căror realizare, prin eforturile insuflețite ale întregului popor, a asigurat introducerea largă a tehnicii noi, dezvoltarea proporțională, armonioasă și mereu ascendentă a economiei naționale.

Îndeplinind cele mai înalte funcții de partid și de stat — președinte al Consiliului de Miniștri din 1952 pînă în 1955, prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R. și președinte al Consiliului de Stat pînă în ultima clipă a vieții sale — tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej avea un contact larg și direct cu poporul, studia cu deosebită luare aminte experiența maselor,

manifesta o nemărginită încredere în puterea de creație a poporului — făuritorul istoriei și al tuturor marilor realizări ale României socialiste.

Exemplu de simplitate și modestie, el avea un neasemuit dar de a-și apropia oamenii, de a-i însufleți și a-i antrena la lupta pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid; oamenii muncii păstrează neștearsă amintirea întâlnirilor cu tovarășul Gheorghiu, a sfaturilor sale de tovarăș și prieten care le vorbea în același grai al inimii.

Tovarășul Gheorghiu exprima cu deosebită căldură grija permanentă a partidului pentru educarea tineretului, nădejdea de mâine a țării, pentru promovarea femeilor în munci de răspundere în economie, în instituții de stat și în organizațiile obștești. El manifesta o neslăbită preocupare pentru satisfacerea setei de cultură și îmbogățirea vieții spirituale a poporului, pentru avântul continuu al învățământului, acorda o mare atenție activității creatoare a intelectualilor, a oamenilor de știință, artă și cultură, cărora le împărtășea înalta prețuire a partidului pentru valoroasa lor contribuție la propășirea patriei.

În fruntea partidului, tovarășul Gheorghiu are merite deosebite în rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră, prin care au fost asigurate deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii și cimentarea prieteniei de nezdruccinat dintre poporul român și minoritățile naționale.

Timp de peste trei decenii, tovarășul Gheorghiu-Dej a adus o mare contribuție la călirea ideologică și organizatorică a partidului nostru. Minunat conducător de tip leninist, el a militat pentru întărirea partidului ca detașament combativ de avangardă al clasei muncitoare, strâns legat de mase, sînge din singele poporului, forța conducătoare în opera de construire a socialismului.

Partidul nostru s-a călit, a realizat o unitate și o coeziune fără precedent printr-o luptă intransigentă împotriva oricăror abateri de la ideologia și politica sa marxist-leninistă, împotriva elementelor antipartinice, fracționiste, oportuniste. În această luptă tovarășul Gheorghiu-Dej, cu înalta sa conștiință partinică și perspicacitate politică, cu ascuțitul său spirit de clasă, a avut un rol de frunte. Partidul Muncitoresc Român, strâns unit în jurul Comitetului său Central, este astăzi mai puternic decît oricînd.

Este pilduitoare pentru noi preocuparea neabătută a tovarășului Gheorghiu-Dej pentru întărirea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activității social-economice, pentru aplicarea neștirbită a normelor de muncă leniniste. În viața partidului, în activitatea conducerii sale s-a înrădăcinat principiul muncii colective, toate hotărârile și măsurile conducerii

partidului fiind rodul activității și gândirii colective ale Comitetului Central, Biroului său Politic.

Tovarășul Gheorghiu a depus o vastă activitate pentru sintetizarea experienței acumulate de partid în conducerea revoluției și construcției socialiste, pentru însușirea acestei experiențe de către membrii partidului, în vederea înarmării lor teoretice.

Patriot și internaționalist înflăcărat, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un strălucit exponent al politicii consecvente a partidului și statului nostru de prietenie și alianță frățească cu țările socialiste, de solidaritate cu lupta clasei muncitoare și a forțelor democratice de pretutindeni, cu mișcarea de eliberare națională a popoarelor, pentru unitatea tuturor forțelor progresului social. Exprimiind, cu energia și tenacitatea ce l-au caracterizat întotdeauna, poziția Partidului Muncitoresc Român, el a militat pentru unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea marii armate internaționale a comuniștilor, avînd convingerea că nu există îndatorire internațională mai înaltă decît aceea de a contribui la salvagardarea și întărirea acestei unități — chezașia victoriei cauzei socialismului în întreaga lume.

Sub conducerea Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu, partidul nostru a depus eforturi neprecupețite pentru promovarea și stricta aplicare în relațiile dintre partidele comuniste și dintre țările socialiste a normelor marxist-leniniste — ca cerință vitală pentru asigurarea și întărirea unității și coeziunii lor, pentru creșterea forței de atracție a ideilor socialismului în lume. Linia partidului în problemele vieții internaționale și ale mișcării comuniste mondiale, exprimată în Declarația plenarei lărgite din aprilie 1964 a C.C. al P.M.R., este urmată cu perseverență nestrămutată de întregul partid.

Eminent om de stat, tovarășul Gheorghiu-Dej a desfășurat o vastă activitate în elaborarea politicii externe a Republicii Populare Romîne, politică de consolidare a păcii, de luptă împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste, împotriva colonialismului, pentru sprijinirea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, pentru dezvoltarea colaborării internaționale pe baza principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orînduri social-politice diferite.

Țara noastră așează ca temelie de neclintit a relațiilor sale internaționale respectarea egalității, suveranității și independenței popoarelor, neamestecul în treburile lor interne, pronunțîndu-se pentru stricta respectare și promovarea acestor principii pe arena internațională, în interesul colaborării și apropierii între popoare.

Toate succesele în domeniul politicii interne și internaționale ale Republicii Populare Romîne, toate realizările obținute în aceste decenii sînt strîns legate de activitatea desfășurată în fruntea Comitetului Central al partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej.

Măsura operei titanice înfăptuite de popor sub conducerea partidului o dă deosebirea dintre tabloul întunecat al României de acum două decenii și înfățișarea de astăzi a țării, în care poporul român, liber de orice exploatare, stăpîn al destinelor sale, își făurește o viață fericită.

Scumpul nostru tovarăș Dej a închis ochii pentru vecie cu conștiința datoriei împlinite; el a putut vedea triumful idealurilor cărora și-a dăruit viața, victoria deplină a socialismului în țara noastră, mersul rapid al României pe calea progresului economic și cultural.

În ultimele sale cuvinte adresate țării, prin scrisoarea trimisă recente sesiuni a Marii Adunări Naționale, el își exprima convingerea îndreptățită că țara noastră va pași mai departe, neabătut, pe această cale; cu nezdruccinată încredere, el arăta că înaintea României socialiste sînt deschise perspectivele unui viitor strălucit — viitor care stă în mîinile harnice și încercate ale poporului.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, tovarășii de muncă și de luptă ai marelui dispărut își iau legămîntul solemn să întărească neconținut unitatea partidului și a conducerii sale, să continue neabătut linia generală, internă și internațională, a partidului, să nu-și cruțe forțele pentru a duce mereu înainte opera de construire a socialismului și comunismului, de înflorire a patriei și ridicare a bunăstării poporului — operă măreață careia i-a consacrat întreaga viață tovarășul Gheorghiu-Dej.

Marea durere care ne îndoliază tuturor inima unește și mai strîns poporul în jurul partidului. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii își înzecesc eforturile pentru a obține noi victorii, spre binele și prosperitatea patriei noastre socialiste.

Adio, scump prieten și tovarăș de luptă!

Numele tău va rămîne veșnic viu în inima partidului, în inima clasei muncitoare, a poporului român!

**COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN**

EDUCAȚIA PATRIOTICĂ A TINERETULUI

Colecția „Patria noastră”

Prefacerile complexe care au avut loc în patria noastră, realizările în domeniul industrial, agricol și cultural, condițiile de viață tot mai bune ce sînt create maselor largi de oameni ai muncii, constituie o mîndrie patriotică și în același timp o certitudine a victoriilor obținute de popor pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Artiștii și scriitorii s-au angajat să realizeze opere de înaltă valoare artistică, prin care să ajute masele largi să înțeleagă sensul acestor uriașe transformări sociale, sensurile noi și majore ale vieții noastre socialiste. În felul acesta — de la informația succintă, la articolul mai amplu, la reportajul din ziare sau din presa literară, de la cartea de poezie la vastele romane frescă — presa și literatură constituie, alături de munca politică de masă și multitudinea acțiunilor cultural-educative întreprinse de către organizațiile de partid și obștești, mijloace eficiente în munca de formare a conștiinței socialiste, de educație patriotică.

Tematica producțiilor editoriale oglindește preocuparea de a oferi cititorilor, tineri sau vîrstnici, cunoștințe din domeniile cele mai diverse (social, economic, politic, științific, tehnic, cultural), imagini din trecutul glorios al poporului și imaginile vii ale prezentului. Toate acestea confirmă elocvent rolul pe care îl exercită cartea în acest complex de mijloace de educație. Cunoașterea tematicii producției editoriale este de un real folos în munca de zi cu zi a bibliotecarilor, în îndrumarea lecturii cititorilor.

Este știut că munca de popularizare a cărții diferă de la un cititor la altul. Astfel, elevii, conform indicațiilor școlare, solicită anumite cărți după o orientare bine stabilită. Tinerii care depășesc vîrsta școlii, intrînd în producție sau îmbrățișînd preocupări diverse ce nu implică necesitatea unor lecturi coordonate, trebuie familiarizați cu genurile cele mai diverse de literatură, atrași spre cărțile cele mai utile, în scopul îmbogățirii orizontului lor cultural și al formării unei conștiințe socialiste.

Un roman istoric, un volum de proză sau poezie cu caracter patriotic, o carte politică, un volum de aventuri, o carte tehnică, un reportaj literar, o povestire de anticipație științifică, o biografie... iată genuri diverse din care bibliotecarul recomandă tinerilor spre a-i atrage și spre a le forma gustul și încrederea în literatură. Rolul activ, direct, al bibliotecarului este să intervină cu recomandarea tocmai în momentul cînd cititorul, nehotărît, e dispus să ia din raft o carte la întîmplare. Intervenția promptă, sfatul bun, repetat, cîștigă pe cititor. Sînt cazuri cînd unii bibliotecari pentru a atrage cititorii, recomandă cu precădere literatura de aventuri „care aprinde imaginația”. Firește și aceste cărți trebuie citite. Sînt tipărite de editurile noastre și contribuie la educația tineretului. Dar cititorul trebuie ajutat să cunoască genuri diverse, titluri din cele mai felurite domenii. În privința literaturii care cu precădere contribuie la educația patriotică, sarcina bibliotecarului este de mare răspundere. Cu cît vor fi citite mai multe cărți de acest fel, cu atît bilanțul muncii unui bibliotecar, ca propagandist al cărții, va fi mai pozitiv.

Reportajul literar, constituie un mijloc din cele mai directe prin care tineretul, precum și celelalte categorii de cititori înțeleg și îndrăgesc prefacerile revoluționare petrecute, frumusețile patriei, paginile de glorie ale poporului, bogățiile și valorile culturale ale țării. Reportajul cultivă astfel dragostea față de locurile natale, față de tot ce aparține patriei, de tot ce înseamnă viață nouă.

Marii noștri scriitori au îndrăgit frumusețile meleagurilor țării, obiceiurile oamenilor și le-au descris fie în romane sau povestiri (Mihail Sadoveanu) fie în note de călătorie și reportaje sau însemnări (Calistrat Hogea *În Munții Neamțului*; Alexandru Vlahuță *România pitorească*, Geo Bogza în renumitele sale reportaje), ca să nu amintim decît cele mai cunoscute exemple.

În afara reportajelor și însemnărilor publicate de presa cotidiană și de cea literară, o bogată literatură de acest gen au oferit cititorilor Editura tineretului și

E.P.L. La E.P.L. au apărut sporadic, nu în cadrul vreunei serii strict conturate, volume de reportaje între care amintim: *Victoria de la Oltina* de Paul Anghel; *Șoseaua milionarilor* de Petru Vintilă (1961); *Ore calde* de Pop Simion (1962); *Romeo, Julieta și lumina* de V. Nicorovici (1962); *Riul ascuns* de Romulus Rusan; *Tara vinurilor* de Constantin Prisnea.

O activitate organizată, îndrumată în cadrul coordonatelor unei colecții a desfășurat Editura tineretului începând din 1954, de la înființarea seriei *Patria noastră*. De la reportajul poetic, cu caracter de prezentare, cum poate fi considerat volumul lui Geo Bogza *Tablou geografic*, cu referiri la aspecte cuprinzând o arie geografică națională, la reportajul delimitat zonal sau tematic cu care ne-am obișnuit în ultimii ani, colecția a urmat un drum bogat în căutări, de cele mai multe ori fructuoase.

Colecția s-a impus prin promovarea reportajului, înscriind nu numai încercări mai mult sau mai puțin izbutite, ci și succese incontestabile, volume atractive, așa cum au fost considerate de critică reportajele lui Traian Coșovei (*Impărații vinturilor*, *Uriașul preludiu*, *Farmecul genezei*), Horia Liman (*Hotarul soarelui*), Pop Simion (*Paralela 45 și Anul 15*), Vasile Nicorovici (*400 de zile în orașul flăcărilor*) și altele.

Colecția a realizat un salt vizibil, în ultimii ani, în privința orientării spre un reportaj de ansamblu, cu o problematică mai amplă, mai complexă. În paginile acestor volume apar mai distinct preocupările de a oglinzi aspecte din trecutul zonei geografice respective, detalii privind viitorul bogat în perspective. Există, firește, note distincte de la volum la volum, fiecare purtând amprenta personalității autorului și trăsăturile specifice ale locurilor înfățișate. Aceste trăsături cunoscute mai îndeaproape de către bibliotecar îl pot ajuta în alegerea mijloacelor de popularizare a acestor cărți, în momentul când le recomandă, ținând seama de preferințele cititorului. Volumul lui Mikó Erwin *Asalt în țara stufului* spre exemplu, ocupându-se mai mult despre Delta, cuprinde, firește, multe însemnări cu privire la pitorescul vieții de aici, descrieri, *Ev nou în Țara Banilor* de Ilie Purcaru, extins la o regiune atât de vastă ca Oltenia, merge mai mult pe linia unei monografii. În timp ce Ilie Purcaru a respectat un itinerar tematic, o selectare a faptelor, Petru Vintilă a realizat în *Dobrogea în mers* un original mozaic al Dobrogei anilor desfășurării, iar Florența Albu în *Cimpia soarelui* un reportaj-poem închinat Bărăganului, Victor Kernbach, în *Lumini pe Strada Mare*, a adoptat o formulă densă, cu referiri la peisajul urbanistic, industrial, cu referiri comparative la izvoare literare mai vechi; Mihai Negulescu în *Rapsodie în Oaș* a mers pe direcția folclorului Oașului, iar Romulus Rusan în volumul său despre C.F.R., intitulat *Expres '965* a abordat o formulă apropiată reportajului eseu. Volumul *Zile și nopți pe șantier*, apărut în anul 1964, aparține unui tânăr tehnician, care a lucrat pe șantierul Combinatului Chimic de lângă Craiova, Romeo Popescu. Volumul este scris sub forma unui jurnal de însemnări. Paul Anghel a realizat un volum despre Moldova cetăților istorice, a cetăților industriale, a locurilor unde s-au născut și au trăit mari personalități românești, a satelor socialiste, a podgoriilor renumite, o Moldovă a tradițiilor minunate ale poporului și o Moldovă a evului modern (*Arpegii la Siret*). Petru Vintilă, neobositul călător, a cunoscut orașe care n-au figurat în hărțile vechi, orașe care n-au istorie în trecut, n-au arhivele secolelor, orașele cele mai recente, apărute o dată cu mărețele obiective industriale ridicate în acești ani — Onești, Uricani, Lucăcești, Năvodari, Victoria, Bicăz etc. (*Orașe fără arhive*). Eugen Teodoru semnează volumul *Port dunărean*, consacrat orașului, portului și șantierului unde se va înălța viitorul centru siderurgic de la Galați.

Pentru anul 1965 sînt în curs de apariție sau de pregătire alte volume între care amintim *Panoramic trotușan* de Victor Birlădeanu (despre Valea Trotușului), un volum despre București de Vasile Nicorovici, unul despre Brăila de P. Pintilie, altul despre Hunedoara de Ion Rahoveanu etc.

De fapt, după cum se poate deduce și din lista anexată, au apărut anual aproximativ cîte patru volume. Recomandînd cititorilor la trei luni un volum de reportaj, atât de instructiv, scris cu căldura de care reporterii au dat dovadă în fața realităților cunoscute, cititorul va călători astfel pe aripile lecturii, prin majoritatea localităților din țară, va cunoaște frumusețile și monumentele care constituie mîndria noastră națională. Folosind metodele cunoscute de popularizare (includerea titlurilor volumelor de reportaje pe afișul cu noutăți literare, expunerea copertilor pe fotomontaje, recenzarea la stația de radioamplificare, bibliotecarii

pot organiza în colaborare cu organizațiile U.T.M. acțiuni foarte interesante, instructive și educative.

Familiarizarea tinerilor cu reportajul constituie în același timp un ajutor în munca organizațiilor de tineret. Titlurile unor astfel de volume pot fi recomandate de către propagandiști (acolo unde există cercurile de învățămînt politic „Să ne cunoaștem patria socialistă”) ca material bibliografic facultativ. În colaborare cu biblioteca pot fi organizate, în afara cercului, discuții mai largi cu participarea cursanților, călătorii în fața hărții după itinerariul reportajului, concursuri de drumeții — toate acestea constituind un ajutor din cele mai eficace în munca de educație patriotică. Organizînd asemenea acțiuni în colaborare cu organizațiile U.T.M., bibliotecarii vor reuși treptat să atragă mulți utemiști, propagandiști și instructori în activul obștesc al bibliotecii pentru organizarea acțiunilor de popularizare a cărții de educație patriotică și a literaturii în general.

De fapt e nevoie ca înainte de toate bibliotecarul însuși să cunoască mesajul, valoarea literară a volumelor recomandate, importanța lor în munca de educație patriotică a tineretului. Procedeele de a le face cunoscute cititorilor se vor impune în raport de tematica fiecărei lucrări și de inițiativa bibliotecarilor.

GH. MARIN

Volume de reportaje apărute în Editura tineretului — colecția „Patria noastră” :

- Bogza, Geo. *Tablou geografic*. 1954, 64 p. Coșovei, Traian. *Impărații vînturilor*. 1954, 127 p. [Bărăgan, Dobrogea].
- Demetrius, Lucia. *Cetatea de pe Tirnave*, 1955, 96 p. [Sighișoara].
- Baciu, Camil. *Nu departe de castelul prințesei*. 1956, 160 p. [Buzău].
- Coșovei, Traian. *Farmecul genezei*. 1956, 416 p. [Delta].
- Ursu, Sorana. *La Bata Mare*. 1956, 84 p.
- Erunea-Fox. *Hirca piratului*. 1957, 175 p. [Sulina, Tulcea].
- Liman, Horia. *Hotarul soarelui*. 1957, 296 p. [Maramureșul].
- Ștefan, Gheorghe. *Apele line sint adinci*. 1957, 164 p. [Mureșul].
- Xantus, Janos. *Melcaguri minunate*. 1957, 168 p. [Someș, Cîmpia Ardealului, peșterile din Munții Apuseni].
- Almaș, Dumitru și Mancaș, Mircea. *Freamătul luminii*, 1958, 256 p. [Bistrița].
- Căbulea, Vasile. *Culegătorii de aur*. 1958, 311 p. [Țara Moților].
- Nicorovici, Vasile. *400 de zile în orașul flăcărilor*. 1958, 167 p. [Hunedoara].
- Pop, Simion. *Paralela 45°*. 1958, 175 p.
- Pop, Simion. *Anul 15*. 1959, 172 p.
- Vlahuță, Alexandru. *România pitorească*. 1959, 120 p.
- Cosașu, Radu. *Lumină*, 1960, 176 p. [Bicazul].
- Coșovei, Traian. *Semnul din larg*, 1960, 336 p. [Dobrogea].
- Gafița, Vinciu. *Șapte zile de pămînt*. 1960, 176 p. [Suceava].
- Liman, Horia. *Timpurile și anotimpurile Bucureștiului*. 1960, 152 p.
- Mătasă, Elena. *Hora titanilor*, 1960, 160 p. [Uzinele „Steagul Roșu”-Brașov].
- Mikó Erwin. *Asalt în Țara stufului*, 1961, 139 p. [Delta].
- Nicorovici, Vasile. *Marele arc petrolier*. 1961, 291 p.
- Purcaru, Ilie. *Ev nou în Țara Banilor*. 1961, 240 p. [Oltenia].
- Șerbănescu, Mircea. *Timișoara*. 1961, 68 p.
- Vintilă, Petru. *Dobrogea în marș*. 1961, 164 p.
- Albu, Florența. *Cîmpia soarelui*. 1962, 184 p. [Bărăganul].
- Purcaru, Ilie. *Harpe și ape*. 1962, 200 p. [Dunărea].
- Kernbach, Victor. *Lumini pe Strada Mare*, 1963, 200 p.
- Negulescu, Mihai. *Rapsodie în Oaș*, 1963, 160 p.
- Rusan, Romulus. *Expres '65*. 1963, 128 p.
- Tunaru, Mihai. *Poarta spre 1 000 de coline*. 1963, 148 p. [Valea Prahovei].
- Anghel, Paul. *Arpegii la Siret*. 1964, 207 p.
- Popescu, Romeo. *Zile și nopți pe șantier*. 1964, 128 p. [Combinatul chimic de lângă Craieva].
- Teodoru, Eugen. *Porț dundrean*. 1964, 134 p. [orașul Galați].
- Vintilă, Petru. *Orașe fără arhivă*, 1964, 136 p. [Orașele noi ale țării].

Cer îngăduința de a istorisi la începutul acestor însemnări, o înfimplare petrecută cu câțiva ani în urmă, la Craiova. Era o seară de ianuarie, nespūs de geroasă. Oamenii se îndreptau grăbiți spre case. La un colț de stradă, câțiva dintre ei se opriseră sub un difuzor, atrași de vocea crainicului de la radio, care pe un fundal din Rapsodia I de George Enescu anunțase: „Transmitem emisiunea: La hanul Ancuței. — Mihail Sadoveanu citește din romanul Ni-coară Potcoavă”.

În difuzor a sunat apoi, venind parcă din vremea Iderilor și a Șoimă-reștilor, glasul molcom, cu rezonanță de baladă populară, al lui Mihail Sadoveanu. Momentul era emoționant. Autorul unei monumentale opere, dăruia celor care înfruntau asprimea gerului, acolo la colțul unei străzi craio-vene, și în același timp, milioanele de radioascultători, clipe de neuitat. Timpul s-a scurs pe nesimțite. Aceeași voce a crainicului ne-a smuls pe toți din vraja ce ne învăluise, anunșind sfirșitul emisiunii. „Sint fericit că l-am ascultat pe Mihail Sadoveanu citind câteva pagini dintr-o capodoperă a sa”, și-a mărturisit atunci gândurile unul dintre radioascultătorii craioveni, adăugînd: „o asemenea lectură și un glas atît de melodios, nu le uiți toată viața”.

Mi-am amintit adeseori de aceste cuvinte. Într-adevăr, cine l-a auzit, fie și o singură dată, pe autorul Baltagului citind din povestirile și romanele sale, ori din Eminescu și Creangă, păstrează acest moment ca pe o amintire dintre cele mai dragi. Imaginea aceasta, a ascultătorilor care urmăresc cu emoție, în fața aparatelor de radio, înregistrările cu vocile marilor noștri scriitori, este astăzi tot mai des întilnită. Cînd îl ascuți pe Camil Petrescu citind cu acel timbru al său de o tulburătoare dăruire, din romanul Un om între oameni, cînd prin glasul lui Ion Agirbiceanu ți se dezvăluie, în tot tragismul lui, destinul Fefelegăii din povestirea cu același titlu, cînd poezia Lacustră — capodoperă bacoviană — este recitată, ori mai bine zis șoptită de autorul ei, cînd Gala Galaction povestește întimplările din Moara lui Călifar, înțelegi mai bine comoara de gînduri și simjăminte din operele pe care acești scrii-tori le-au adăugat patrimoniului literar al poporului nostru, te afli parcă aievea în fața lor, în colocvii de neuitat.

Cu căldură sint întimpinate de către ascultători și emisiunile în care poeți și prozatori afiați în plină activitate creatoare, își prezintă lucrările. Dintre aceste întilniri pe calea undelor, deosebit de așteptate și de îndrăgite sint cele cu Tudor Argezi, fărurarul Cuvintelor potrivite și al Cîntării omului.

Emisiune literară... Sint cuvinte rostite de cîteva ori pe zi de către crainicii posturilor noastre de radio. În peisajul vieții culturale, emisiunile de radio consacrate literaturii sint o prezență tot mai vie. Spunînd aceasta, ne gîndim nu numai la numărul mare al emisiunilor, cît mai ales, la calitatea lor în continuă îmbunătățire, la varietatea de forme și mijloace în care este prezentată ascultătorilor literatura, la colaboratorii lor de prestigiu: academi-cieni, scriitori, profesori universitari, critici și istorici literari.

Ascultătorul emisiunilor de radio din zilele noastre este un om cu un orizont cultural tot mai larg. Multitudinea mijloacelor de răspîndire a culturii: școli de toate gradele, cărți în tiraje însumînd sute de milioane de exemplare, teatre, cinematografe, universități populare, biblioteci, emisiuni de radio și de televiziune etc., toate acestea contribuie la îmbogățirea în proporții considerabile, a cunoștințelor de ordin literar-artistic ale maselor, la creșterea exigenței acestora. De aici, strădaniile ca emisiunile literare să fie în concordanță cu nivelul de cunoștințe tot mai înalt al ascultătorilor, ca ele să contribuie activ la procesul de desăvîrșire a revoluției culturale din țara noastră, la stimularea creației originale, la popularizarea valorilor literaturii clasice și ale celei contemporane.

Întrebat odată de către cîteva ascultători, ce lucrări sint prezentate în emisiunile literare, un redactor al acestora a răspuns fără ezitare: „Toate lucrările valoroase, începînd cu epopeile homerice și terminînd cu recentele

aparitii în editurile noastre". Afirmatia nu conținea nici o exagerare. Într-adevăr, diferitele cicluri inițiate în cursul anilor și perfecționate neconținut, oferă ascultătorilor prilejul unor popasuri pe diferite meridiane literare și în diferite epoci.

O bună parte din emisiunile despre care este vorba, sînt consacrate literaturii noastre. Fie că este vorba de evocări ale scriitorilor reprezentativi din trecut, fie de numeroasele recitaluri de versuri și de emisiunile-medalion dedicate scriitorilor contemporani, întreaga activitate de popularizare a operelor literaturii române, stă sub semnul sublimierii înaltei valori artistice a acestei literaturi, a umanismului ei profund, a contribuției la îmbogățirea tezaurului cultural al omenirii. Cu mult interes, au urmărit ascultătorii în 1964, emisiunile: Ediție radiofonică Mihai Eminescu și Ediție radiofonică Ion Creangă, cicluri inițiate cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea acestor mari clasici ai literaturii noastre. În prezent, se transmite săptămînal o Ediție radiofonică Tudor Arghezi.

Paralel cu strădaniile de a se da întruchipări radiofonice cît mai izbușite operelor literaturii române, se realizează o gamă variată de emisiuni consacrate literaturii universale. În rîndul acestora, se înscriu: Oameni de seamă din istoria culturii, Capodopere ale literaturii universale, Antologie poetică. Emisiunile și-au atras prețuirea ascultătorilor atît prin calitatea sintezelor asupra vieții opereii unor mari creatori, cît și prin varietatea mijloacelor radiofonice de prezentare. Astfel, în ciclul Oameni de seamă din istoria culturii — ciclul înfățișînd deopotrivă personalități din domeniile literaturii, artei și științei — emisiunea dedicată autorului Scrisorii pierdute s-a desfășurat sub forma unei atractive discuții — ilustrată cu fragmente din piesă — la care au participat interpreți de prestigiu ai lucrărilor dramatice ale clasicului nostru. Emisiunea închinată lui Eminescu a reunit, la o masă rotundă, academicienii și istoricii literari unanim apreciați pentru înalta valoare a exegezelor lor privind creația Luceafărului poeziei românești. Alteori, emisiunea a îmbrăcat haina evocării, sau pe aceea a scenariului radiofonic (Shakespeare, Galileo Galilei, Beethoven, Moliere, Gogol, Hemingway, Brîncuși).

De aproape doi ani, iubitorii de literatură urmăresc în fiecare săptămîină emisiunea Capodopere ale literaturii universale. De la Iliada și Orestia la Hanu Ancuței și Cîntare omului, numeroase opere încununare de cititori cu laurii tinereții veșnice, au fost prezentate în acest ciclu, după cum ațitea giuvaeruri poetice de pe toate meridianele, își află în emisiunea Antologie poetică un cadru care le scoate în relief frumusețile pline de strălucire.

Tabloul emisiunilor literare de radio este însă mult mai cuprinzător. Pentru a-l întregi, trebuie amintite emisiunile în care scriitorii citesc din lucrările lor — de cele mai multe ori lucrări inedite, ori prezintă ascultătorilor proiectele de creație, lecturile dramatizate din romane, nuvele și povestiri, montajele literar-muzicale, lecturile literare, recitalurile de versuri, precum și ciclurile de popularizare a noutăților editoriale.

Intrucît au o legătură strînsă cu activitatea cititorilor revistei Căluza bibliotecarului, mă voi opri asupra emisiunilor care, în forme atractive, înfămează ascultătorii asupra celor mai noi apariții de cărți. Cărți care vă așteaptă este, de altfel, titlul uneia dintre aceste emisiuni. Săptămînal, critici literari cunoscuți susțin, împreună cu redactorul acestei emisiuni, instructive colocvii pe marginea volumelor proaspăt ieșite de sub teascurile tipografulor. Faptul că discuțiilor li se adaugă lecturi din volumele prezentate, cuvîntul unor autori ori — alteori — al unor cititori, sporește atractivitatea emisiunii. Periodic, în programele de radio poate fi înțîlnită emisiunea Ce pregătesc editurile noastre, în cadrul căreia iubitorii de literatură sînt informați asupra lucrărilor aflate în preajma poposirii în librării și biblioteci. Citind din volume recent apărute, Sînteți la curent cu noutățile editoriale?, sînt titlurile altor două emisiuni ce prilejuiesc cititorilor plăcute întîlniri cu lumea cărților și a eroilor care le populează.

Ascultate de un număr tot mai mare de prieteni ai cărților, emisiunile literare pot constitui un sprijin pentru bibliotecari în activitatea de răspîndire a cărții. Audițiile colective la biblioteci și la cluburi, ale unor cicluri cum sînt: Oameni de seamă din istoria culturii, Capodopere ale literaturii univer-

sale, Edițiile radiofonice consacrate marilor noștri scriitori, Montajele literar-muzicale, lecturile dramatizate etc. sînt în măsură să ajute la mai buna cunoaștere și înțelegere a operelor clasice sau contemporane. Emisiunile de prezentare a noutăților editoriale pot constitui pentru cititorii de diferite profesii un ghid în orientarea lecturii lor, în formarea și îmbogățirea bibliotecilor personale.

Cunoscînd din vreme, pe baza consultării programului de radio și televiziune, ziua și ora de difuzare a unei anumite emisiuni, lucrătorii din biblioteci pot organiza pentru cititori, acțiuni în programul cărora să fie inclusă și audierea emisiunii respective. De altfel, ar fi nimerit ca spicuri din programul radioului să fie așezate în fiecare bibliotecă, alegîndu-se acele emisiuni care au legătură directă cu activitatea de răspîndire a cărții. Programul acesta poate fi însoțit de scurte liste de recomandare cuprinzînd lucrări legate de tematica anumitor emisiuni. S-ar dovedi utile expozițiile de cărți avînd ca temă titlul unei anumite emisiuni. În felul acesta, sînt popularizate numeroase lucrări existente în bibliotecă și totodată, ascultătorii emisiunilor de radio sînt ajutați să aprofundeze, pe baza lecturii, anumite probleme puse în discuție. Uneori, bibliotecarii înregistrează pe bandă de magnetofon emisiuni sau fragmente din emisiuni de radio: lecturi dramatizate, recitări de versuri, montaje literar-muzicale. Aceste înregistrări sînt folosite ulterior în cadrul diferitelor activități organizate la biblioteci. Emisiunile de radio pot constitui, totodată, un îndreptar pentru bibliotecari în realizarea unor dramatizări, montaje literar-muzicale, medalioane literare, prezentări și recenzii de cărți etc.

Iulius TUNDREA

• • •

Spicuri din programul emisiunilor literare de radio.

Duminică,	ora 18,30	programul I : Cărți care vă așteaptă.
Luni,	ora 13,30	programul II : Lecturi literare.
Marți	ora 19,00	programul I : {
și		} Limba noastră — emisiune prezentată de acad. prof. Al. Graur.
Vineri,	ora 13,30	
Marți,	ora 21,15	programul I : Ediție radiofonică „Tudor Arghezi”.
	ora 21,30	programul II : Oameni de seamă din istoria culturii.
Miercuri,	ora 18,30	programul II : Lectură dramatizată.
	ora 21,15	programul I : Recital de versuri.
Joi,	ora 10,15	programul I : Ce doriți să ascultați? (lecturi literare la cererea ascultătorilor).
Joi,	ora 17,15	programul I : Antologie poetică.
		— Pauza concertului : programele II și III : Scriitori la microfon.
Vineri,	ora 22,30	programul II : Recital de versuri (recită actori de prestigiu).
Simbătă,	ora 15,30	programul I : Actualitatea literară.
	ora 19,30	programul II : Capodopere ale literaturii universale.

O problemă de actualitate — organizarea internă

Dezvoltarea rețelei bibliotecilor de stat formată dintr-un număr important de unități de diferite tipuri, impune o temeinică organizare funcțională a celei mai importante biblioteci publice din regiune, biblioteca regională. Perfecționarea continuă a formei de organizare, astfel încât biblioteca să poată satisface sarcinile cultural-educative și metodologice ce-i revin, este o problemă care stă în permanență în atenția colectivului Bibliotecii regionale „V. A. Urechia” din Galați. Actuala schemă de organizare introdusă în urma studierii temeinice a sarcinilor care stau în fața unei astfel de instituții, este un rod al creșterii experienței colectivului de bibliotecari și al lărgirii activității bibliotecii cu funcțiuni și atribuții noi, față de care regulamentele anterioare de organizare și funcționare s-au dovedit a fi depășite.

În actuala schemă s-a avut în vedere principiul teritorial de organizare a bibliotecii regionale, sarcinile ei de bibliotecă publică, de principal colecționar al tipăriturilor apărute pe teritoriul regiunii și a unei părți importante din cele apărute în țară, de centru metodic pentru toate celelalte biblioteci din regiune, de principal centru de informare bibliografică. Un rol important revine bibliotecii în organizarea schimbului de publicații și a împrumutului interbibliotecar. Organizarea internă a bibliotecii ține seama de fluxul cărții, atît în faza de achiziție, completare și prelucrare, cît și în faza de circulație la cititorii. (Vezi schema nr. 1).

Pe baza experienței anterioare, am ajuns la concluzia că într-o bibliotecă relativ mare, mișcarea publicațiilor din fondul propriu cît și a celor provenite din împrumut interbibliotecar trebuie să intre în atribuțiile unui singur serviciu. De aceea a fost înființat *Serviciul organizarea colecțiilor*, care execută întregul complex de operațiuni bibliotecărești, începînd cu completarea fondurilor de publicații și terminînd cu împrumu-

mul și schimbul interbibliotecar. (Vezi schema nr. 2). Întrucît organizarea internă a acestui serviciu se deosebește de cea existentă în alte biblioteci, credem că este necesar să facem o scurtă prezentare a secțiilor care intră în componența lui.

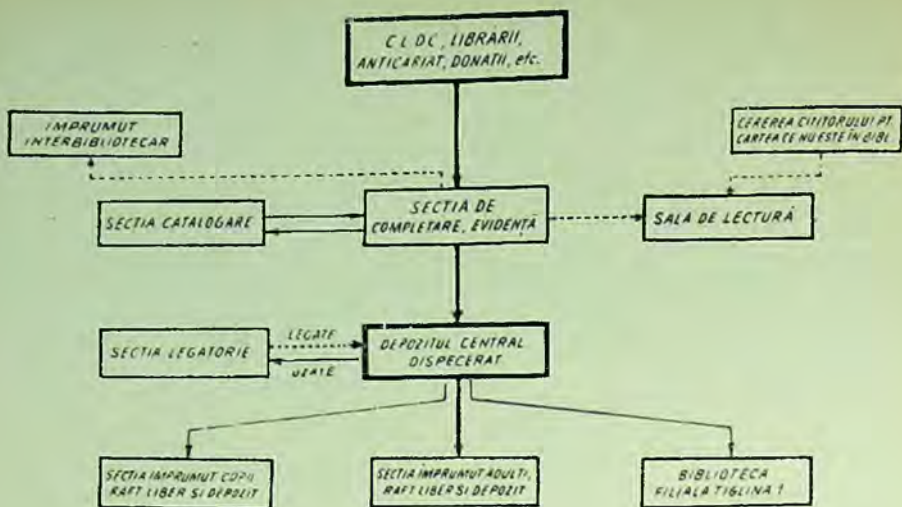
Secția de completare și evidență a publicațiilor se ocupă de întocmirea și executarea planului de completare a fondurilor, de evidența primară și individuală, de organizarea schimbului și împrumutului de publicații. În cadrul Secției se întocmește fișierul de precomenzi, se urmărește ținerea lui la zi și evidența titlurilor existente în fiecare unitate din regiune în rețeaua sistemului așezămintelor culturale.

Munca de completare a publicațiilor este coordonată de această secție, care primește sprijinul unui consiliu format din șefii de servicii și bibliografi de la biblioteca regională, bibliotecari de la bibliotecile raionale și comunale, lucrători de diverse specialități din întreprinderile și instituțiile din regiune. Așa cum se poate vedea în schema nr. 1, Secția de completare și evidență a publicațiilor se ocupă de evidența mișcării tuturor publicațiilor, indiferent dacă fac parte din fondul propriu al bibliotecii sau au intrat temporar sub formă de împrumut.

Secția de catalogare execută catalogarea, clasificarea și cotarea publicațiilor, organizează cataloagele principale ale bibliotecii, și, în colaborare cu lucrătorii din secțiile care au relații cu cititorii, întocmește cataloagele acestor secții.

Secția depozite preia toate publicațiile de la Secția de completare și evidență, iar dispecceratul care funcționează aci, împreună cu șefii celorlalte secții repartizează publicațiile pe fonduri și secții. Prin acest dispeccerat se realizează mișcarea colecțiilor din fondul propriu al bibliotecii, asigurîndu-se astfel un control permanent al întregii circulații.

Secția depozite administrează toate colecțiile noi și vechi, (colecții speciale — carte rară, stampe, manuscrise etc.) și se ocupă direct de organi-

Schema nr. 1

zarea și conservarea lor. Aci se face repartiția colecțiilor în cele două categorii de fonduri existente în biblioteca noastră: fondul colecțiilor de bază, care cuprinde un anumit număr de exemplare din toate publicațiile intrate în bibliotecă și fondul uzual, care cuprinde colecțiile rezervate împrumutului. După cum se știe, acesta din urmă este sortit ca după un timp să fie scos din uz, în urma circulației.

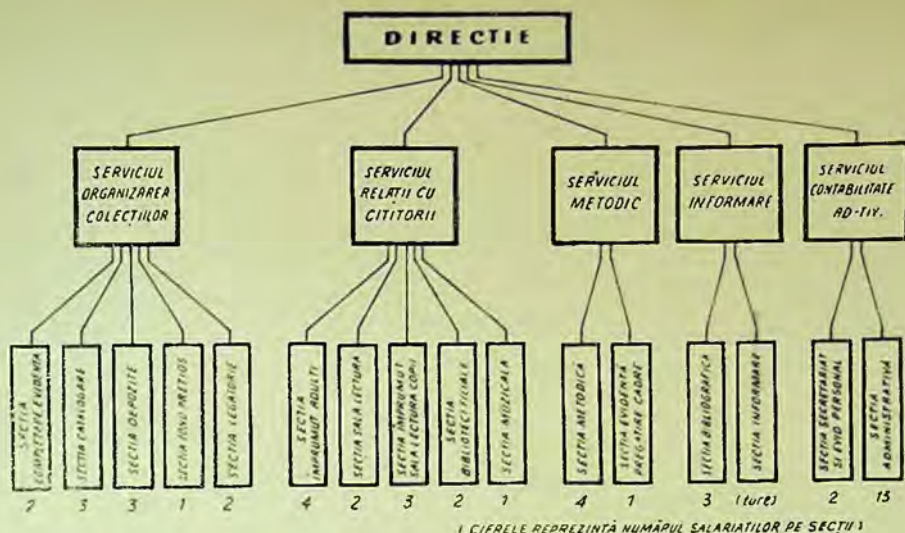
Atelierul de legătorie participă direct la conservarea colecțiilor bibliotecii și, de aceea, noi am considerat că trebuie să facă parte din Serviciul organizarea colecțiilor. (În schema nr. 1, atelierul de legătorie este situat pe orizontala Secției depozite, de la dispecceratul căruia primește publicații pentru efectuarea operațiilor de păstrare și conservare).

După părerea noastră, gruparea acestor secții în cadrul Serviciului organizarea colecțiilor, încadrat cu 12 salariați asigură un circuit echilibrat al cărților, permite specializarea lucrătorilor și îmbunătățirea calității organizării și conservării colecțiilor. Totodată, se realizează o legătură directă, pe orizontală, între secțiile interesate în mișcarea fondurilor de publicații, ceea ce ușurează lucrările de gestiune ale bibliotecii.

Al doilea serviciu este *Serviciul relații cu cititorii* care grupează toate secțiile prin care cititorul ia contact

direct cu colecțiile bibliotecii: împrumut pentru adulți și împrumut pentru copii, săli de lectură, bibliotecă filiale și mobile și secția muzicală. Prin acest serviciu instituția noastră își îndeplinește atribuțiile ce-i revin ca bibliotecă publică a orașului. El desfășoară o susținută activitate de popularizare a publicațiilor, acordă informații și elaborează bibliografii curente, satisface cererile de carte ale cititorilor din localitate, urmărește recuperarea cărților de la cititori, experimentează noile metode de muncă cu cititorii, participă la organizarea schimburilor de experiență pentru bibliotecile din regiune. Secțiile care intră în componența acestui serviciu, așa cum se poate vedea în schema nr. 2, primesc cărți prin dispecceratul depozitului central prin care realizează orice mișcare a colecțiilor încredințate lor. În cadrul Serviciului lucrează 13 salariați.

O bibliotecă ca a noastră, cu caracter enciclopedic și bogate colecții de publicații îndeplinește și funcția de principal centru de informare bibliografică pentru diferite cadre de specialitate și alți oameni ai muncii. Pentru organizarea acestei activități a fost necesară înființarea *Serviciului de informare bibliografică* prevăzut, de altfel în schema orientativă a bibliotecilor regionale, aprobată în 1962. La stabilirea atribuțiilor acestui Serviciu am plecat de la cunoașterea

Schema nr. 2

ariei de interese a publicului cititor, a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor obștești din regiune, a posibilităților și preocupărilor altor nuclee de informare și documentare din Galați (Institutul politehnic, unitățile de documentare din întreprinderi etc.).

Acum, după un an de experiență putem spune că am început să găsim coordonatele pe care trebuie să se axeze această sarcină a bibliotecii noastre. Serviciul de informare bibliografică funcționează la noi prin două secții.

Secția de informare în cadrul căreia a început să se grupeze un aparat de informare și documentare pentru principalele domenii de activitate a oamenilor muncii din regiunea noastră, este dotată cu numeroase instrumente de muncă: bibliografii, biobibliografii, dicționare enciclopedice, fișiere tematice, cataloage colective. Un loc important în preocupările aparatului secției îl ocupă completarea bibliografiei regionale. În această secție se dau cele mai diverse informații și consultații bibliografice, se primesc cereri de bibliografii și se dirijează solicitanții către diversele surse de documentare. Unii din bibliografii cu experiență acordă consultații cu privire la metoda cercetării și documentării, a sistematizării materialului cercetat. Tot prin această secție

se difuzează bibliografiile la cerere sau bibliografiile generale, se acordă telefonic informații și consultații bibliografice curente. Serviciul secției este asigurat timp de 12 ore zilnic prin ture de către lucrători cu experiență.

Secția bibliografică este așa-zisul laborator de materiale bibliografice. Aci se elaborează bibliografiile care figurează în planul bibliotecii și lucrările bibliografice care depășesc posibilitățile Secției de informare, se elaborează fișierele tematice, cataloagele analitice etc. Majoritatea cererilor bibliografice sînt satisfăcute pe baza colecțiilor bibliotecii, iar atunci cînd este nevoie se recurge și la ajutorul celorlalte biblioteci.

Serviciul este deservit de 3 bibliografi și un șef de serviciu, toți cu studii superioare, care rezolvă cererile generale și curente. Ei se specializează pe domenii de cunoștințe, ceea ce asigură o mai bună competență în muncă.

Un alt serviciu al bibliotecii noastre este *Serviciul metodic*, care, după noua organizare, a suferit unele schimbări față de structura anterioară. Fiind descongestionat de atribuțiile bibliografice, Serviciul metodic poate să se ocupe de studierea, experimentarea și generalizarea metodelor de muncă cu cartea, de elaborarea textelor pentru popularizarea cărților, de efec-

tuarea muncii de îndrumare în bibliotecă din regiune etc.

În cadrul acestui serviciu funcționează o *Secție metodică* a cărei atribuții sînt cunoscute. Creșterea numărului de bibliotecari, cit și fluctuația de cadre în bibliotecile din mediul rural au impus pentru această perioadă înființarea unei *Secții de evidență și pregătire a cadrelor*, care se ocupă de organizarea practicii de bibliotecă, a cursurilor de inițiere și perfecționare, de studiul individual al bibliotecarilor.

Serviciul este deservit de 6 bibliotecari și bibliografi. Organizîndu-și munca pe baza principiului teritorial și al specializării profesionale, Serviciul metodic vine mai operativ și concret în ajutorul celorlalte biblioteci.

În sfîrșit, *Serviciul contabilitate-administrativ* asigură buna funcționare

a întregii biblioteci, rezolvă problemele financiare, administrative, gospodărești.

Repartizarea proporțională a cadrelor cu studii superioare și medii pe servicii și secții în raport cu sarcinile acestora, specializarea în funcție de principalele sarcini ale bibliotecii regionale permite organizarea judicioasă a activității bibliotecii. Studierea organizării funcționale a bibliotecilor noastre este o problemă mereu actuală, care preocupă Așezămintelor culturale. Pînă la aprobarea noului regulament de funcționare, împărtășirea experienței altor biblioteci în cadrul unei discuții prin revista noastră va permite o mai bună orientare a schemelor de funcționare în bibliotecile regionale.

Nedelcu OPREA

Lectura populației din satele Regiunii București

(II)

Analiza lecturii întreprinsă în satele Regiunii București a evidențiat, ca o primă concluzie, faptul că în localitățile în care există biblioteci comunale, procentul de atragere a populației la bibliotecă este mai mare decît în localitățile cu biblioteci satești. Fenomenul se explică prin aceea că bibliotecile comunale, dotate, în majoritatea cazurilor, cu un fond de cărți cuprinzător și dispunînd de condiții adecvate pentru lectură, polarizează în jurul lor interesele pentru citit ale majorității locuitorilor, în timp ce bibliotecile satești, funcționînd în condiții mai modeste, au o arie de acțiune restrînsă. Cu privire la repartizarea cititorilor în cadrul gospodăriilor țărănești, analiza a condus la constatarea că, în general, în familiile alcătuite din mai mulți membri, numărul cititorilor este mai mare. Totodată, cercetarea a subliniat necesitatea activizării interesului bibliotecarilor în direcția atragerii la bibliotecă, în mai mare măsură, a familiilor țărănești alcătuite dintr-un număr restrîns de membri.

În continuare, vom aborda alte probleme scoase în evidență de studiul întreprins.

La ce biblioteci citesc locuitorii satelor

Marea majoritate a cititorilor existenți la sate (peste trei sterturi), își procură cărțile numai de la bibliotecile comunale sau satești. Situația aceasta se deduce clar din analiza tabelului nr. 1.

Biblioteca comunală este cel mai intens solicitată, preferată de majoritatea cititorilor, în primul rînd datorită fondului de cărți mai bogat și variat de care dispune. În general, cititorii bibliotecii comunale împrumută cărți și de la alte biblioteci, numai pentru a-și completa lectura cu anumite lucrări ce nu se găsesc în fondurile bibliotecii comunale, ori sînt împrumutate la un moment dat. În localitățile cu biblioteci satești, procentul cititorilor care apelează și la alte biblioteci este mai mare, deoarece fondul de cărți de care dispun

Repartizarea cititorilor după bibliotecile de la care își procură cărțile

— În procente —

	Total cititori	Citesc numai de la biblioteca comunală sau sătească	Citesc și la :		
			Biblioteca personală	Biblioteca școlară	La alte biblioteci
Total general	100,0	76,2	8,6	6,1	9,1
În localități cu biblioteci comunale	100,0	78,1	7,7	5,6	8,6
În localități cu biblioteci sătești	100,0	62,5	14,8	9,1	13,6

bibliotecile sătești nu poate satisface toate cerințele cititorilor.

Atât în localitățile cu biblioteci comunale, cât și în localitățile în care funcționează biblioteci sătești, se constată că un număr din ce în ce mai mare dintre cititorii care frecventează bibliotecile publice îmbină lectura cărților împrumutate de la aceste biblioteci cu lectura cărților proprii. Bibliotecile personale ocupă un loc tot mai important în lectura populației de la sate. Ele se situează, în această privință, înaintea bibliotecilor școlare, sindicale, cooperatiste.

În categoria cititorilor care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești sînt cuprinși locuitorii care citesc la alte biblioteci existente la sate (școlare, sindicale) sau din bibliotecile personale. În această categorie trebuie de asemenea incluși și cititorii ale căror cărți provin de la bibliotecile comunale sau sătești, dar au ajuns la ei mijlocit, prin intermediul rudelor, prietenilor, cunoscuților, care frecventează bibliotecile respective sau care le-au împrumutat, la rîndul lor, de la persoane care frecventează efectiv biblioteci comunale sau sătești.

Cunoașterea acestor date creează posibilitatea stabilirii ariei reale de cuprindere a bibliotecilor comunale și sătești. Se poate acum ști care este circulația reală a cărților aparținînd acestor biblioteci, indiferent că ajung la cititor pe calea împrumutului direct sau mijlocit.

O analiză amănunțită a lecturii și circulației publicațiilor la sate, relevă

faptul că în realitate, cărțile de care dispun bibliotecile comunale și sătești, îndeosebi cele comunale, sînt citite de un număr mult mai mare de locuitori decît cei trecuți în evidențele bibliotecilor și raportați prin dările de seamă statistice anuale. Din cercetarea datelor culese rezultă că persoanele care au fișă la bibliotecile comunale și sătești, împreună cu cele care citesc numai cărți provenite de la aceste biblioteci, dar le împrumută prin intermediul prietenilor, cunoscuților, reprezintă 62% din totalul cititorilor, adică majoritatea populației care citește la sate. Această înseamnă că, în cea mai mare parte, lectura populației de la sate se realizează pe baza fondului de cărți al bibliotecilor comunale.

Studierea comparativă a tabelelor nr. 1 și nr. 2 privind repartizarea cititorilor care frecventează și a celor care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești, după felul bibliotecilor de la care împrumută cărți, scoate în evidență o serie de aspecte interesante.

Fără îndoială, cazul cititorilor care își procură cărțile prin frecventarea bibliotecii comunale și nu mai apelează la altfel de surse poate fi apreciat ca normal deoarece biblioteca comunală dispune, în general, de un fond destul de bogat de publicații și s-a impus ca instituție culturală la sate. Nu este însă firească situația cititorilor care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești și rămîn totuși exclusiv la o singură sursă

**Repartizarea cititorilor care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești
după felul bibliotecilor de la care își procură cărțile**

— În procente —

	Total cititorii	Citesc numai de la bibliotecii :				Citesc de la mai multe bibliotecii
		comunale sau sătești	școlare	personale	alte bibliotecii	
Total general	100,0	29,8	16,5	23,4	11,8	18,5
În localități cu bibliotecii comunale	100,0	47,5	8,6	18,8	10,5	14,6
În localități cu bibliotecii sătești	100,0	9,0	25,8	28,9	13,2	23,1

de procurare a cărților pentru lectură, cărțile aduse de alte persoane de la diverse bibliotecii, sau cărțile din biblioteca personală.

Din analiza datelor cuprinse în tabelul nr. 1 rezultă că peste o cincime dintre cititorii care frecventează bibliotecile comunale, citesc pe lângă cărțile împrumutate de la aceste bibliotecii și cărți provenite de la bibliotecii școlare, personale etc. În schimb, un procent mare dintre cititorii care nu frecventează bibliotecile comunale, împrumută cărți de la o singură bibliotecă (școlară, personală, indirect de la biblioteca comună etc.). Explicația acestei situații o constituie faptul că, având mai dezvoltată deprinderea lecturii, cititorii din prima categorie caută și în alte bibliotecii cartea care să răspundă interesului și preocupărilor lor, pe când cititorii care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești, persoane care nu au, în general, o lectură organizată, se mulțumesc, de cele mai multe ori, cu împrumutul sporadic de cărți de la o singură bibliotecă.

Ponderea cărților provenite de la diferite bibliotecii existente la sate, în lectura populației, ilustrează de asemenea gradul de solicitare precumpănit al bibliotecilor comunale sau sătești.

Datele cuprinse în tabelul nr. 3 demonstrează clar că peste 70 la sută din cărțile citite de persoane care frecventează bibliotecile comunale și sătești, sînt procurate de la aceste bibliotecii. În rest, un procent ceva mai mare de cărți provine din biblio-

tecile personale. Bibliotecile școlare, sindicale etc. sînt puțin solicitate de către această primă categorie de cititori.

În cazul cititorilor care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești, cărțile împrumutate indirect, de la aceste bibliotecii, reprezintă mai mult de o treime din totalul cărților ce formează lectura acestor cititori. Și pentru aceștia, biblioteca personală urmează, ca sursă de carte pentru lectură, imediat după bibliotecile publice. Din partea cititorilor care nu frecventează bibliotecii comunale sau sătești, în special din partea elevilor, se remarcă o solicitare mai mare a bibliotecilor școlare.

În concluzie, sintetizînd cele spuse pînă acum, se poate afirma că majoritatea persoanelor din mediul rural, care citesc, indiferent dacă sînt sau nu înscrise la bibliotecă, beneficiază în primul rînd de serviciile bibliotecilor comunale sau sătești, de la aceste bibliotecii provenind majoritatea cărților care se citesc la sate.

*Structura cititorilor de la sate,
Scurtă caracterizare*

Studierea lecturii cititorilor și a grupării acestora în funcție de vîrstă, ocupația și instrucția lor, a constituit un alt obiectiv al studiului întreprins în satele Regiunii București¹⁾.

¹⁾ În cadrul colectivității cuprinse în cercetare și în cadrul tuturor grupelor de vîrstă, sexele sînt egal reprezentate; din punctul de vedere al ocupației: cca. 70% sînt agricultori (cooperatori), peste 10%

Repartizarea cărților citite după sursa de procurare

— În procente —

	Total cărți citite	Din care de la bibliotecă			
		comunale sau sătești	școlare	personale și alte surse	alte bibliotecă
Total general	100,0	71,6	8,7	17,2	2,5
Cititori care frecventează bibliotecile comunale sau sătești	100,0	90,5	3,2	5,8	0,5
Cititori care nu frecventează bibliotecile comunale sau sătești	100,0	36,2	19,2	38,5	6,1

Urmărind repartizarea cititorilor pe grupe de vîrstă, se constată că procentul lor descrește atît la bărbați cît și la femei, pe măsură ce înaintează în vîrstă. Scăderea cea mai importantă a procentului de cititori este legată de trecerea pragului de la vîrsta școlarității la intrarea în producție. Între grupa de vîrstă de la 8—15 ani și cea imediat următoare, de la 16—24 de ani, se înregistrează o diferență de 17 procente (vezi tabelul nr. 4).

Această constatare conduce la concluzia că bibliotecarii trebuie să acorde o mai mare atenție menținerii în sfera lecturii a celor care după terminarea școlii intră în producție, pentru a realiza consolidarea, în împrejurări noi de viață, a interesului pentru lectură cîștigat în anii de școală. Pe de altă parte însă, în timpul școlarizării trebuie cultivată mai temeinic deprinderea de a citi, împletind armonios cerințele programei școlare cu cele ale lecturii independente. Această scădere a numărului cititorilor în cazul aflat în discuție se datorește și faptului că, în timpul anilor de școală, o parte din elevi încep să citească cu regularitate și alte cărți decît manualele,

abia în clasele V—VI. Ca urmare, în cei cîțiva ani cit mai rămîn la școală, deprinderea lecturii nu este consolidată suficient. În împrejurările de după absolvirea școlii, cînd obligațiile de lectură dispar, tinerii respectivi se îndepărtează de carte. Este necesar deci, ca din partea tuturor factorilor de care depinde antrenarea la lectură a elevilor și dezvoltarea gustului lor pentru citit: scriitori și edituri, cadre didactice, bibliotecari și părinți, să existe o mai serioasă preocupare pentru a oferi copiilor cărți cit mai multe, mai corespunzătoare cerințelor lor. Totodată, copiilor trebuie să li se dezvolte dragostea pentru lectură, necesitatea de a ține un permanent contact cu cartea.

Concluzii de mare importanță pentru activitatea practică a bibliotecilor oferă, de asemenea, studiul datelor comparative privind gruparea cititorilor pe sexe.

În timpul anilor de școală, se constată un interes sporit pentru lectură din partea fetelor. După această vîrstă însă, procentul femeilor care încetează să mai citească este mai mare decît al bărbaților. Între prima și cea de a doua grupă de vîrstă de exemplu, (vezi tabelul nr. 4), diferența de cititori este la bărbați de 10,5 procente, iar la femei de 23. Scăderea procentului de persoane care citesc este de 2 ori mai mare în rîndul femeilor decît al bărbaților, la toate celelalte grupe de vîrstă.

muncitori (mecanizatori, lucrători în G.A.S. și S.M.T., muncitori la diverse șantiere din regiune și din Capitală) și 16% elevi; ca pregătire școlară, 95% au pregătire elementară de 4 ani, sînt absolvenți ai școlilor de cultură generală de 8 ani, ori sînt elevi în curs de școlarizare; diferența o constituie absolvenții școlilor profesionale, tehnice și ai Institutelor de învățămînt superior.

Gruparea cititorilor pe sexe și vîrste

— În procente —

	Persoane anchetate		Bărbați		Femei	
	Total	din care cititori	Total persoane anchetate	din care cititori	Total persoane anchetate	din care cititori
Total	100,0	44,9	100,0	52,0	100,0	38,1
De la 8—15 ani	100,0	73,1	100,0	70,1	100,0	76,1
De la 16—24 ani	100,0	56,1	100,0	59,6	100,0	53,1
De la 25—34 ani	100,0	48,5	100,0	58,0	100,0	39,8
De la 35—44 ani	100,0	43,4	100,0	55,6	100,0	32,3
De la 45—50 ani	100,0	32,8	100,0	43,9	100,0	23,8
De la 51—60 ani	100,0	25,7	100,0	37,1	100,0	13,9
Peste 60 ani	100,0	16,7	100,0	25,3	100,0	8,5

Fără îndoială că aceste scăderi sînt determinate și de unele cauze obiective mai îndepărtate, printre care și diferența între nivelul de școlarizare al femeilor și cel al bărbaților, la sate, în timpul regimului burghezomășieresc. La aceasta se adaugă faptul că, pe lângă participarea activă în producție, femeile se ocupă de treburile gospodărești, creșterea copiilor etc., din care cauză dispun de mai puțin timp pentru lectură decît bărbații.

Problema antrenării femeilor la o lectură mai sistematică stă în atenția bibliotecarilor. Organizațiile de femei consideră de asemenea, această problemă, ca o latură importantă a activității lor. Studiile efectuate în diferite biblioteci dovedesc faptul că femeile care s-au deprins cu o lectură sistematică, sau cele care au un nivel de școlarizare mai înalt, realizează același volum de lectură ca și bărbații. Este deci firesc ca, în urma generalizării învățămîntului de 8 ani, deosebirile existente în momentul de față între volumul lecturii femeilor de la sate și cel al bărbaților, să se atenueze.

Volumul lecturii populației de la sate

În continuarea analizei întreprinse, se pot desprinde date interesante cu privire la volumul lecturii și repartizarea cititorilor în raport cu numărul cărților citite.

Gruparea cititorilor după numărul cărților citite evidențiază diferențe în-

semnate între cititorii care frecventează biblioteci comunale sau satești și cei care nu frecventează asemenea biblioteci. Este vorba, în primul rînd, de diferențe cantitative concretizate într-un spor firesc de cititori și cărți citite, determinate de existența unui fond mai bogat de publicații și a condițiilor de funcționare superioare. Totodată, se remarcă și o îmbunătățire calitativă a lecturii populației pe linia permanentizării, fapt demonstrat de creșterea procentului cititorilor care citesc cel puțin 5 cărți anual.

Trebuie relevat faptul că procentul cititorilor cu mai puțin de 6 cărți citite anual este totuși destul de mare, chiar în rîndul cititorilor care frecventează bibliotecile comunale sau satești. Într-o măsură, situația aceasta este determinată de dezvoltarea extensivă a lecturii, care presupune acest stadiu. Ritmul rapid de creștere a numărului de cititori (numărul mediu de cititori în bibliotecile comunale din Regiunea București a crescut de aproape 5 ori în 10 ani), explică de ce un anumit procent de cititori se găsește în situația de începători din punctul de vedere al frecventării bibliotecilor. Astfel se explică faptul că unii cititori se înscriu la o bibliotecă abia în ultima parte a anului, ori se află încă în momentul de față la un prim contact, uneori accidental, cu cartea. Uneori, creșterea numărului de cititori nu este în concordanță cu creșterea fondului

Repartizarea cititorilor pe grupe de vîrstă după numărul cărților citite.

— În procente —

	Total cititori	Din care au citit		
		1-5 cărți	6-10 cărți	peste 10 cărți
Total general	100,0	74,8	15,7	9,5
Cititori care frecventează bibliotecile comunale și satești	100,0	60,1	23,7	16,2
Cititori care nu frecventează bibliotecile comunale și satești	100,0	85,7	11,4	2,9

de publicații al bibliotecilor și cu creșterea posibilităților acestora de a servi cititorii. Această suprasolicitare a unor biblioteci determină, în ultimă instanță, existența unui procent de cititori cu o frecvență mai scăzută.

În tabelul nr. 5 este prezentată repartizarea cititorilor după numărul cărților citite. Detalierea analizei pe grupe de vîrste, ocupații, nivel de instruire, în localitățile cu biblioteci comunale și în cele cu biblioteci satești, prilejuiește alte observații. De pildă, acolo unde funcționează biblioteci comunale, cititorii între 8-15 ani care citesc peste 6 cărți anual reprezintă jumătate din totalul cititorilor din această grupă de vîrstă. În același timp, în localitățile cu biblioteci satești, cititorii din această categorie reprezintă abia a patra parte din totalul cititorilor.

Cum se explică această situație? Atît în comune cit și în sat, la dispoziția elevilor sînt biblioteci școlare dotate, în general, la fel, cu aceleași norme și programe de funcționare. Dar, în localitățile cu biblioteci comunale, nivelul superior al activității acestora, față de cele satești, influențează asupra lecturii elevilor, dublînd numărul celor care citesc cu mai multă regularitate, sistematic, continuu.

Biblioteca comunală influențează prin posibilitățile pe care le oferă și

asupra volumului și caracterului lecturii altor categorii de cititori. Mai mult de jumătate dintre intelectualii din localitățile în care funcționează biblioteci comunale, de pildă, citesc peste 10 cărți anual, în timp ce în localitățile cu biblioteci satești, procentul acestora este mai scăzut.

În cazul cititorilor care nu frecventează bibliotecile comunale sau satești, procentul celor care citesc peste 6 cărți anual, este mult mai mic. Peste patru cincimi din totalul cititorilor care nu au fișă la bibliotecile comunale sau satești, citesc pînă la 5 cărți într-un an.

Toate aceste constatări, furnizate de analiza efectuată în satele din Regiunea București, conduc la concluzia că procesul de consolidare și permanentizare a lecturii este de cea mai mare actualitate la sate și nu-și poate găsi o rezolvare eficientă decît în strînsă legătură cu dezvoltarea rețelei bibliotecilor publice de stat. Pe această linie, trebuie să se studieze posibilitățile dotării cu cărți a bibliotecilor și să se ia măsuri eficiente în scopul îmbunătățirii calitative a muncii de îndrumare a lecturii cititorilor.

(Continuare în nr. 6/1965)

Ion CIOTLOȘ
Gheorghe BALINT

Experiența anului 1964

Din activitatea bibliotecilor mobile

Biblioteca sindicatului Uzinelor „Independența” din Sibiu își are sediul în clădirea Clubului, situat în oraș, deci departe de colectivul de salariați cărora li se adresează colecțiile de cărți. În aceste condiții, apăsarea necesară constituirea unei largi rețele de biblioteci mobile, destinate să apropie cărțile de cititori și să realizeze o deservire pe cât posibil continuă și promptă a solicitorilor. Prin intermediul celor 23 de astfel de mici unități, amenajate în secții, ateliere și în unele servicii, au și fost antrenați la lectură 75% din totalul salariaților.

Având în vedere rolul bibliotecilor mobile de la această întreprindere, s-a acordat toată atenția amplasării lor, asigurării cu cărți și organizării activității. Au fost înființate bibliotecile mobile numai acolo unde există condiții reale pentru desfășurarea unei activități fructuoase. Ele au fost instalate la locuri vizibile, în puncte de acces care favorizează o bună propagandă și difuzare a cărților. S-a ținut seama și de posibilitatea folosirii unor dulapuri adecvate, care să adăpostească un volum mai mare de publicații.

În medie, bibliotecile mobile dețin 100 de cărți, iar la secțiile mai mari (Montaj, Cazangerie) aproximativ 600 de cărți din domenii diverse. Datorită conlucrării organizate între biblioteca centrală a sindicatului și biblioteca tehnică, cititorii din secții au la dispoziție, prin bibliotecile mobile, și cărți tehnice specifice locului de muncă. Lunar, fondul circulant de cărți al acestor unități este împropătat. Cărțile noi care prezintă un interes special pentru cititorii unor secții sunt aduse imediat. La fiecare bibliotecă mobilă se află un caiet, expus la vedere, unde cititorii notează cărțile dorite care, în acel moment, nu se găsesc în fondul respectivei biblioteci. Ele sunt procurate operativ, de obicei de la biblioteca centrală

a sindicatului. Este — după părerea mea — o metodă bună, care creează o corespondență permanentă între cititori și bibliotecă.

Un mare interes se vedește și pentru asigurarea unei publicități eficiente. Fiecare bibliotecă mobilă are o firmă din tablă de aluminiu, concepută și realizată reușit, prin zincografie, în laboratorul de chimie. Alături, este afișat programul bibliotecii și numele bibliotecarului cu muncă obștească. Sunt expuse, de asemenea, noutăți editoriale, liste tematice de cărți alcătuite de biblioteca centrală a sindicatului și de biblioteca tehnică. Pe panouri de sticlă, sunt popularizate cărțile prevăzute în bibliografia Concursului „Iubiți cartea”.

Bibliotecile mobile sunt înzestrate cu un minim necesar de documente. Este vorba de borderoul publicațiilor pe care le dețin și de registrul de activitate, în care bibliotecarii cu muncă obștească înregistrează cititorii, cărțile citite și acțiunile de masă cu cartea organizate la bibliotecile mobile. Această evidență servește nu numai la centralizarea activității pe întreprindere, ci și la orientarea muncii bibliotecarilor obștești.

În scopul asigurării eficienței propagandei cărții la locul de muncă al cititorilor, bibliotecile mobile au fost încredințate celor mai buni cititori, fruntași în producție și, în același timp, pasionați pentru această muncă. În alegerea lor, biblioteca centrală a sindicatului a fost sprijinită de organizația U.T.M. și de Comitetul sindicatului. De pildă, biblioteca mobilă de la secția montaj, care deservește 400 de salariați, este condusă de utemistul Viorel Mărgineanu, elev în clasa a XI-a la șerai, iar biblioteca mobilă de la Școlărie de strungarului Ioan Albu, cunoscut pentru dragostea sa față de carte. Bibliotecarii cu muncă obștească sunt îndrumați continuu de către biblioteca centrală a sindicatului. De patru ori pe săptămână, bibliotecarul acestei unități își duce activitatea direct în uzină, sprijinind concret munca bibliotecilor mobile (asigurarea cu cărți, propaganda lor, manifestări de masă, agitația vizuală etc.).

Pentru a putea satisface cererile masive de cărți, bibliotecile mobile și-au stabilit un orar zilnic de activitate (orele 10—10,30 și 14—15). Mulți bibliotecari obștești largesc însă acest orar, rămânând să distribuie cărți de

multe ori chiar peste orele lor de program.

Dar bibliotecile mobile nu își limitează activitatea la distribuirea cărților, ci tind să devină centre active de propagandă a colecțiilor pe care le posedă. Pentru recrutarea de noi cititori, se organizează, periodic, cu ajutorul activelor culturale din secții și al grupelor sindicatului, „zile ale bibliotecii”, în cadrul cărora cartea este popularizată și difuzată direct la locul de muncă, la mașină. Este una dintre metodele care, în întreprinderea noastră, a dat bune rezultate în recrutarea de noi cititori. În prezent, bibliotecile mobile, încadrându-se în activitatea generală a uzinei, se orientează spre sprijinirea salariaților în îndeplinirea sarcinilor de muncă, în evitarea rebuturilor, în ajungerea din urmă a muncitorilor frunțași, antrenându-i organizat la lectură și îmbunătățind propaganda cărții de producție.

Pentru a fi la curent cu viața din secții și ateliere, bibliotecarii obștești participă la consfătuirile de producție și apoi, cu ajutorul cărții se străduiesc să contribuie la rezolvarea unor probleme ce frământă colectivele de muncitori. La Turnătorie, unde se înregistrează rebuturi la tuburi, biblioteca a prezentat cărți care conțin indicații în problemă: *Turnarea pieselor de aluminiu și bronz în cochile*; *Turnarea în cochile a alezajelor de aluminiu*; *Turnarea bușelor de bronz în forme metalice* și altele.

În afara prezentărilor bibliografice și a recenziilor, bibliotecile organizează citiri în colectiv din diferite lucrări de popularizare a științei, prezentări de referate tehnice etc. Acțiunile mai mari, cum sînt simpoziioanele și serile literare, concursurile etc. se organizează la sediul bibliotecii centrale. La pregătirea lor și la mobilizarea cititorilor, își aduc contribuția și bibliotecarii obștești.

Successese înregistrate în activitatea bibliotecilor din secții se datoresc îndrumării lor neîntrerupte de către conducerea sindicatului. A intrat în practica majorității comitetelor sindicatelor de secție de a analiza periodic activitatea cu cartea în secții și de a lua măsurile cuvenite. Comitetul sindicatului de întreprindere a inițiat organizarea de consfătuiri metodice și schimburi de experiență între bibliotecarii cu muncă obștească. În cadrul acestora, au fost studiate

și dezbătute temele: *Permanentizarea cititorilor*; *Recuperarea cărților*; *Biblioteca mobilă în sprijinul producției, propaganda cărții social-politice*; *Concursul „Iubiți cartea”* etc.

Tot din inițiativa Comitetului sindicatului, între bibliotecile mobile se organizează, anual, concursuri pentru cea mai bună activitate. Anul trecut, concursul a avut următoarele obiective: creșterea procentului cititorilor atrași la lectură; difuzarea unui număr sporit de cărți din variate domenii; organizarea celor mai reușite manifestări de masă cu cartea; lărgirea numărului participanților la Concursul „Iubiți cartea”. Bibliotecilor premiate le-au fost acordate drapelul de unități frunțase. Muncitorii se mîndresc cu aceste distincții așa cum se mîndresc cu drapelul de frunțași în producție. Cei mai buni bibliotecarii obștești au primit premii în obiecte.

Activitatea desfășurată de bibliotecile mobile contribuie eficient la creșterea activității bibliotecii centrale a sindicatului din întreprindere. Pe ansamblu, bilanțul muncii cu cartea în anul 1964 se prezintă astfel: 94% dintre salariați sînt cititori la biblioteca centrală sau la o bibliotecă mobilă (în multe cazuri ei împrumută cărți de la ambele unități). Ei au împrumutat, în acest interval, 35 047 de volume. În cursul anului, au avut loc 228 de acțiuni cu cartea, dintre care 65 pe teme de producție. Se remarcă activitatea bibliotecilor mobile de la secțiile Montaj, Cazanerie ușoară, Mecanic șef, Strungărie grea, Școlărie, Serviciul tehnic, Metalurg șef și altele, care au reușit să atragă la lectură, încă în primul trimestru al anului 1964, toți muncitorii și tehnicienii. Meritul în această direcție revine și bibliotecarilor cu muncă obștească Viorel Mărgineanu, Iacob Rău, Ioan Albu, Aurel Vlaicu și Ioan Tudorache.

Activitatea fructuoasă din anul trecut a creat premise pentru adîncirea propagandei cărții în acest an. Reînscriind încă în primul trimestru toți cititorii și asigurînd în permanență bibliotecile noastre cu cărți care înteresează colectivul nostru de salariați, ne vom putea îndrepta atenția spre permanentizarea lecturii a cît mai mulți muncitori și tehnicieni.

Constantin VELCU

Preocupări pentru

LECTURA TINERETULUI

Bibliotecarii din Regiunea Suceava se preocupă de îmbunătățirea continuă a activității lor, de aplicarea acelor metode de muncă ce se dovedesc de mai mare eficiență. Pe această linie, deosebit de utile sînt schimburile de experiență, în cadrul cărora lucrătorii cu cartea din diferite biblioteci realizează un larg schimb de păreri în legătură cu problemele de bază ale muncii.

Nu de mult, la Biblioteca comunală Panaci-Raionul Vatra-Dornei a fost organizat cu sprijinul Bibliotecii regionale Suceava, un schimb de experiență pe tema *Lectura tineretului în bibliotecile de la sate*. Scopul schimbului de experiență a fost să aducă în discuția bibliotecarilor unele aspecte cu privire la atragerea tinerilor la bibliotecă, îndrumarea lecturii acestora, întărirea colaborării bibliotecii cu organizația U.T.M. Prin dezbaterile acestor probleme, consfătuirea bibliotecarilor a fost menită să determine impulsionarea muncii cu tinerii cititori în satele Regiunii Suceava.

În cadrul schimbului de experiență, Elisabeta Dobrin, metodistă a bibliotecii regionale a prezentat materialul *Tinerii cititori din Panaci*, întocmit pe baza unui studiu temeinic asupra lecturii tinerilor care frecventează Biblioteca comunală Panaci. La discuții, bibliotecarii au venit cu date interesante din experiența lor, în activitatea cu tineretul.

Ca aplicație practică a schimbului de experiență, participanților li s-a prezentat o zi cultural-educativă pentru tineret. La alcătuirea programului, biblioteca comunală a colaborat îndeaproape cu căminul cultural, cu organizația U.T.M. și școala, realizînd o suită de acțiuni complexe în cadrul cărora cartea a ocupat un loc important. Prima dintre aceste acțiuni, a fost concursul pentru cel mai bun povestitor cu tema *Să cunoaștem opera lui Ion Creangă*, organizat cu elevii claselor a VI-a — a VIII-a. În continuarea concursului, a fost prezentat un film de desene animate.

În cursul după-amiezei, s-a desfășurat, cu participarea tinerilor de 18—28 de ani din comună, consfătuirea *Eroi și cărți preferate*. Numeroși tineri au vorbit despre eroii pe care i-au îndrăgit, ale căror fapte le consideră exemple demne de urmat. Printre cei care au luat cuvîntul au fost: Octavian Niculiță — salariat la exploatarea forestieră Bradu-Dirmoxa, Geneveva Cruceanu — crescătoare de animale, Rodica Petrovici — învățătoare. Acțiunile dedicate tineretului s-au încheiat cu o seară cultural-distractivă, în cadrul căreia, printre altele, a avut loc seara literară *Vers de dragoste în poezia coșbuciană*.

Lidia ANDRIESCU

In comuna Panaci — Regiunea Suceava, biblioteca devine tot mai cunoscută, cartea constituie, într-o măsură tot mai mare, un element important în viața oamenilor.

O deosebită preocupare manifestă bibliotecarul Ion Apalaghici pentru atragerea la lectură a tineretului. În primele zece luni ale anului 1964 el a izbutit să înscrie 283 tineri cititori, reprezentînd 90,9 la sută dintre tinerii existenți în comună. Față de totalul cititorilor bibliotecii comunale, tinerii cititori reprezintă un procent de aproape 30.

În acțiunea de răspîndire a cărții în rîndul tineretului, biblioteca comunală colaborează îndeaproape cu organizația U.T.M. O formă interesantă de activitate, menită să determine creșterea numărului de cititori, sînt manifestările de masă cu cartea organizate pentru tineret în fiecare lună. Printre acestea, au fost apreciate recenziile întocmite pe marginea lucrărilor *Așa s-a călit oțelul, N-a fost în zadar, La fîntina cu găleată*; cu regularitate, au fost organizate seri literare pe teme ca: *În primăvara vieții, Figuri de oameni înaintați în literatura noastră contemporană* și medalioane literare,

printre care *Tudor Arghezi*, sau cel intitulat *Ștefan Iureș — poet al tineretului* și altele.

Munca de popularizare a cărții în rîndul tineretului cunoaște, la biblioteca din Panaci, forme variate. Pentru popularizarea lucrărilor cuprinse în bibliografia concursului „Iubiți cartea” există o preocupare permanentă. Alături de lucrările recomandate de concurs, sînt popularizate diferite cărți în care este vorba despre viața și activitatea tineretului nostru, cărți de popularizare a științei etc. În perioada cuprinsă între lunile ianuarie-noiembrie 1964, tinerii cititori ai Bibliotecii comunale Panaci au citit 2152 cărți, reprezentînd peste 20 la sută din totalul cărților citite în cadrul bibliotecii.

Pornind de la aceste constatări inițiale am realizat, la sfîrșitul anului 1964, un studiu asupra lecturii tineretului din Panaci. Principalele probleme urmărite în cercetarea întreprinsă au fost următoarele:

- cantitatea și ritmicitatea lecturii;
- raportul dintre vîrste, pregătirea, preocuparea și lectura cititorilor;
- orientarea preferințelor cititorilor;
- evoluția cititorilor ca rezultat al îndrumării lecturii.

Majoritatea tinerilor înscrși la biblioteca din Panaci o formează cei care au depășit vîrsta majoratului. Patru cincimi dintre tinerii cititori sînt absolvenți ai școlilor elementare (4—7 clase). Cu puține excepții, toți sînt încadrați în producție.

Date interesante furnizează analiza cititorilor pe sexe. Din statistică rezultă că numărul fetelor-cititoare este mai mare — 159 (56,3% din totalul tinerilor cititori), decît al băieților — 124 (43,7%). Diferențierile sînt mai accentuate în cadrul tinerilor cooperatori. Din totalul de 144 cititori tineri, membri ai cooperativei agricole de producție, 96, deci majoritatea, sînt fete.

Situația aceasta trebuie să-l determine pe bibliotecar să-și îndrepte atenția către atragerea la bibliotecă, în mai mare măsură, a băieților. Interesul trebuie acordat în primul rînd celor cuprinși între 19—28 de ani, deoarece în cadrul acestei categorii de vîrste, diferența dintre numărul de cititoare-fete și cititori-băieți este mai sesizabilă.

O lectură mai constantă, bazată pe continuitate, au elevii din clasele a

VII-a — a VIII-a și cei din ultimele promoții de absolvenți ai școlii elementare. Aceștia citesc multă literatură română, mai ales literatură română clasică. Aceasta este o consecință firească a îndrumării mai insistente pe care au primit-o în ultimii ani elevii în cadrul școlii. Listele de cărți cuprinse în bibliografia obligatorie pentru literatură română, controlul periodic asupra lecturii elevilor, exercitat de către cadrele didactice, i-au deprins pe tineri cu o lectură sistematică, cu continuitate și după absolvirea școlii.

Biblioteca trebuie să intervină în sensul permanentizării acestor cititori și al menținerii interesului lor pentru carte. Totodată, este necesar să se acționeze în direcția lărgirii ariei lecturii acestor tineri. Ei trebuie îndrumați ca, alături de cunoașterea literaturii române, să cunoască și lucrări din alte domenii: literatură politică, științifică, tehnică, literatură beletristică universală, cărți de călătorii etc. În acest sens, este necesară întărirea colaborării dintre biblioteca comunală și cadrele didactice de specialitate. Se pot stabili bibliografii de recomandare cuprinzînd cărți de literatură universală și lucrări din alte domenii pentru elevii din ultimele clase ale școlii elementare.

În studiul întreprins la Biblioteca comunală Panaci am urmărit și unele aspecte referitoare la frecvența tinerilor la bibliotecă, probleme privind conținutul și volumul lecturii. Mulți tineri prezintă discontinuitate în lectură. Împrumută cărți sporadic și, în consecință, volumul lecturii este mic. Așa se explică faptul că indicele de citire realizat de tinerii cititori este de numai 7,6, în timp ce indicele de citire pe întreaga bibliotecă este de 10,9. Pe această linie, bibliotecarul mai are multe de făcut. Preocuparea pentru permanentizarea tinerilor cititori este o preocupare de prim ordin, de care depinde, în bună măsură, calitatea muncii desfășurate cu aceștia.

O lectură mai bogată au tinerii de 14—18 ani (indice de lectură 8,5). Fetele citesc mai mult decît băieții (au înregistrat un indice de lectură de 8,2).

Analizînd volumul lecturii în funcție de preocupările tinerilor, se constată că elevii citesc un număr mai mare de cărți (indice de lectură — 8,6).

Urmează tinerii cooperatori, cu un indice de 7,6 (dintre aceștia cei de 14—18 ani citesc mai mult și ating un indice de citire de 8,6).

Puțin citesc tinerii muncitori, care lucrează la sectoarele forestiere de exploatare și, în general, vin rar acasă. Se impune problema organizării de biblioteci mobile la sectorul Bradul-Dîrmoxa și la altele, unde sînt angajați mulți tineri muncitori.

Strîns legată de situația permanentizării cititorilor, este aceea a ritmicității lecturii. Sînt puțini (66) tinerii cititori care au împrumutat în cursul anului 1964 peste 10 cărți. Nu este mare (62) nici cifra celor care au citit, în perioada la care se referă cercetarea, între 5—10 cărți. Faptul că mai mult de jumătate dintre tineri au citit, timp de 10 luni, 5 sau mai puțin de 5 cărți, trebuie privit cu toată atenția. Situația se prezintă astfel, deoarece bibliotecarul nu s-a preocupat suficient de permanentizarea cititorilor, de asigurarea unei lecturi ritmice.

Biblioteca comunală trebuie să găsească cele mai eficace forme pentru permanentizarea cititorilor. Este necesar să se introducă și în bibliotecile comunale aranjarea fișelor de cititor pe termene de împrumut, stabilind ca termen o lună de zile. Aranjarea astfel a fișelor de cititori va constitui instrumentul de urmărire a cititorilor restanțieri, va fi „semnalul de alarmă” al bibliotecarului. Este necesar să se organizeze consfătuiri pentru educația cititorilor pe asemenea teme: *Ce și cum să citim, Cum să păstrăm cartea, Restituind cartea la timp, o va citi și tovarășul tău*, consfătuiri în care să se creeze opinie față de cititorii care nu restituie la vreme cărțile.

Foarte legată de ritmicitatea lecturii, este situația circulației cărților din diferite domenii. Din totalul cărților citite de tineri, 30,1% reprezintă lucrările din alte domenii decît literatura beletristică și, ceea ce este interesant, este faptul că tinerii între 19—28 ani citesc mai variat decît cei de 14—18 ani. E un proces firesc, pe care bibliotecarul îl poate totuși dirija mai îndeaproape deoarece în fondul bibliotecii există cărți din alte domenii care i-ar atrage și pe cei „mai tineri dintre tineri”.

Analizînd conținutul lecturii în funcție de preocupările tinerilor, diferențele nu sînt sensibile. Se constată însă

că băieții citesc mai multe cărți din alte domenii (din 837 cărți citite de băieți — 315 cărți) decît fetele (din 1315 cărți citite, numai 333 cărți). Se vede, așadar, că procentul global de 30,1% cărți citite din alte domenii decît literatura beletristică, nu s-a realizat pe seama tuturor cititorilor, ci pe seama unui anumit număr de cititori. Lucrul acesta ni-l spun mai bine următoarele date: din 283 cititori tineri, 98 cititori n-au citit nici o carte din alte domenii, 76 cititori au citit cite o carte, 51 cititori au citit 2—3 cărți, și 58 cititori au citit peste 3 cărți din alte domenii decît beletristică.

Se impune ca în cadrul bibliotecii să se realizeze îndrumarea lecturii tineretului nu numai prin manifestări de masă, ci să se folosească mai mult bibliografiile tematice ca: *Tineret — mîndria țării, Din viața și lupta uteciștilor, Natura cîntată de poeți* etc. Să fie mai mult folosite cataloagele bibliotecii, fișierele tematice pe teme ca: *Tineretul lumii luptă pentru pace, Muncă, glorie, eroism* și albumele tematice la alcătuirea cărora să fie antrenată tinerii cititori.

Interesantă este cunoașterea preferințelor cititorilor pentru lectură. S-a constatat că în rîndul tinerilor de la Biblioteca comunală Panaci, după literatura beletristică, se citește cel mai mult cartea social-politică (209 cărți social-politice citite, din totalul de 648 cărți din alte domenii decît literatura beletristică, citite de tineri). Cartea social-politică s-a citit mai mult la începutul anului, pînă la închiderea învățămîntului politic de partid și U.T.M. Se înțelege deci că au circulat mai mult cărțile cuprinse în bibliografiile respective și că ele au servit pentru studiul individual.

De către tineri intelectuali au mai fost împrumutate cărți de pedagogie, de istorie, despre situația internațională. Interesant este cazul cititoarei tinere Rodica Ortuanu (profesoară, 24 ani, studii superioare), care împrumută cărți de literatură pedagogică pentru a-și îmbogăți cunoștințele profesionale, pentru a desfășura procesul instructiv-educativ în școală cit mai bine; de asemenea, pentru a fi înarmată cu cunoștințe de pedagogie pentru părinți în cadrul ședințelor cu aceștia, citește cărți din colecția *În ajutorul părinților*.

Și unii elevi ca Aneta Cojocaru și Aurora Cojocaru împrumută cărți social-politice în vederea pregătirii susținute a seminariilor la învățământul politic U.T.M. și pentru pregătirea unor teme la orele de dirigenție.

Mult citite, sînt cărți ca *Sarcinile Uniunii Tineretului* de V. I. Lenin, *Omniul multilateral dezvoltat*, *Ce înseamnă a fi om cult?* Sînt totuși cărți care în alte biblioteci se bucură de o largă circulație și care la Pannaci nu au fost popularizate. Printre acestea sînt unele cărți social-politice adresate tineretului, cărți despre tineret, precum și lucrări de popularizare ca de pildă: *Ciți oameni poate hrăni pămîntul?*, *Încotro se îndreaptă omenirea* etc. Bibliotecarul trebuie să se ocupe mai intens de popularizarea lor.

O altă problemă urmărită în cadrul studiului întreprins a fost aceea a circulației cărții de specialitate. Se constată că preferințele tinerilor, referitoare la lucrările din acest domeniu, sînt îndreptate spre cărțile de economie casnică și despre creșterea animalelor, despre cultura cartofului, despre îngrijirea pășunilor și fînețelor. Cititoarea Elena Petrovici de pildă, în vîrstă de 24 de ani, membră a cooperativei agricole de producție, a împrumutat printre altele și lucrări de agricultură și zootehnie: *Combaterea gâlbezii*, *Folosirea gunoiiului de grajd*, *Metode noi în cultura cartofului*, *Cum putem asigura baza furajeră la animale*. Elena Niculiță, de 28 de ani, muncitoare la Combinatul de industrializarea laptelui, citește de asemenea lucrări de specialitate ca: *1000 produse lapte*, *Controlul igienic al produselor lactate* etc.

Din categoria lucrărilor științifice, tinerii au citit 114 cărți, mai ales cărțile recomandate prin expozițiile organizate cu prilejul întîlnirilor cu

conferențiarilor și brigăzile științifice, precum și cele recomandate prin cercurile de citit. Cărțile de știință care circulă mai mult sînt cele publicate de C.R.C.S., ca: *De ce nu se termină apa?*, *Ce este cerul?*, *Semnele cerești*, *Strămoșii omului*, *Cunoștințe de geologie*, *Cum s-au format munții*, *În lumea moleculelor...*

Elevii citesc cărți științifice legate de obiectele predate în școală. Elevul Petru Mîndrilă de pildă, a citit în anul școlar trecut multe cărți de fizică pentru pregătirea examenului de admitere la facultate.

Se citesc de asemenea cărți de popularizare a medicinei, pentru care manifestă interes majoritatea tinerilor.

Din analiza fișelor cititorilor se ajunge la concluzia că bibliotecarul se ocupă de îndrumarea lecturii. S-au obținut unele rezultate pe linia orientării lecturii unor cititori tineri. Bibliotecarul trebuie să se apropie mai mult de cititori, să le cunoască preocupările și preferințele în ceea ce privește lectura. Urmărind să realizeze permanentizarea cititorilor, bibliotecarul să-i îndrume spre formarea unei culturi multilaterale, care nu se poate realiza decît printr-o lectură continuă și sistematică. Tinerii trebuie de asemenea antrenați la organizarea unor acțiuni de masă cu cartea, trebuie ajutați să participe la dezbaterile din cadrul consfătuirilor ce au loc la bibliotecă.

Munca în rîndul tineretului pune probleme de mare complexitate, determinate de sarcinile formării conștiinței socialiste în rîndul tinerei generații. Rolul bibliotecii, în această privință, este de prim ordin.

Elisabeta DOBRIN

Însemnări

D
E
S
P
R
E

C
Ă
R
T
I

Ș
I

C
O
P
I
I

Mai am încă și azi clară imaginea primei biblioteci văzută de mine în copilărie. O cameră nu prea mare, întunecoasă, cu pereții acoperiți de rafturi până în tavan. Am intrat în vârful picioarelor să nu tulbur liniștea cărților. Aveam emoții. Numărul lor, „impresionant” de mare pentru vremea aceea, mă copleșise.

Crescut parcă în mijlocul lor și din ele, după o masă lungă, se afla un om cu ochelari și fața veștedă... Eram cu un prieten, cititor mai vechi al bibliotecii. Acesta m-a învățat cum să caut într-un registru cartea pe care voiam s-o iau. Bibliotecarul și-a ridicat o singură dată ochii la noi. N-a scos nici o vorbă. Uitindu-mă la el cu oarecare teamă și respect, am înțeles că omul cu ochelari severi era indiferent la tot ce se întâmplă în jurul lui. Avea dinainte un ceasornic mare. Il interesa poate numai trecerea timpului. Cind i-am spus ce cărți mi-am ales, a rămas la fel de absent. Ne-a trecut într-un registru și ne-a arătat unde să semnăm. N-a vorbit cu noi. Pe atunci, bibliotecarul era un funcționar care răspundea de un număr de cărți. Atit. Inventarul era scotit mai important decit conținutul cărților. Bibliotecarul nu dădea relații cititorilor, nu făcea recomandări. Poate că de cele mai multe ori nici nu știa ce cuprind volumele după care se cățara pe o scăriță de lemn. Orelle de închidere erau păzite cu sfințenie...

Imaginea aceluia bibliotecar-funcționar, din ce în ce mai îndepărtată, abia se zărește, ca în cețuri. La fel și aspectul bibliotecilor, strimte, întunecoase, cu miros de praf și mucegai, tănuite undeva prin ganguri sau pe ulițe lăturalnice.

Azi te întimpină de pe bulevarde și străzi moderne o mulțime de biblioteci spațioase, cu ferestrele luminate. În viața noastră nouă, biblioteka și-a luat locul convenit, locul de cinste. Bibliotecarul este un îndrumător activ, un adevărat propagandist al cărții. Pentru el, biblioteca nu este o îngrămădire de rafturi inerte. El se simte printre cărțile sale în mijlocul unei lumi vii, lumea întâmplărilor îndepărtate sau contemporane, lumea eroilor din cărți pe care-i cunoaște și despre care stă de vorbă cu cititorii ca despre niște prieteni comuni.

Cărțile bibliotecilor se numără cu zecile de mii, la fel și cititorii lor. Cartea a pătruns pretutindeni, așa cum pătrunde soarele. A pătruns în cele mai îndepărtate cătune, a urcat piscurile munților, a plecat pe corăbii și a coborât în subteranele minelor. Cartea, prietenul și sfătuitorul omului, se află peste tot locul. Atit la orașe cît și la sate, rolul bibliotecarului este hotărîtor în procesul vast de culturalizare.

Dacă munca bibliotecarului cu cititorul matur ridică numeroase probleme, cea cu cititorii mici, cu copiii, cere de asemenea, o grijă deosebită. Aici, bibliotecarul trebuie să devină un adevărat pedagog. O seamă întreagă de „reușite” sau „nereușite” din viața copilului sînt determinate în mare măsură și de lecturile lui. Copiii sînt oameni în devenire și trebuie tratați ca atare. Ei sînt dornici să cunoască cît mai multe lucruri și pun mereu întrebări. Au întrebări cu duimul, căci ei descoperă lumea inconjurătoare la fiecare pas și vor s-o înțeleagă și să-i pătrundă tainele.

Copiii au tendința de a depăși cît mai repede copilăria, ei vor să devină *mari*. Doriința de a fi mare se manifestă aproape în toate activitățile și jocurile lor, deci implicit și în alegerea cărților de citit. Aproape întotdeauna țintesc mai sus de puterea lor de pricepere. De aceea nu-i de mirare că sînt tentați să citească unele cărți din care nu înțeleg întotdeauna totul. Vor să arate că sînt mari, că sînt în stare să citească lucrări „serioase”.

Îmi amintesc o întâmplare, edificatoare pentru cele spuse mai înainte. Într-o toamnă, am surprins într-un parc un băiat citind o carte. Copacii erau atât de frumos îmbrăcați în culorile toamnei, încît îți părea că te afli într-un decor de povește. Băiatul citea un volum de basme. Toamna, frunzele ruginii și apoi apropiatul amurg, toate păreau potrivite pentru asemenea lectură. Cînd l-am întrebat ce citește, băiatul a roșit și a încercat să se scuze parcă, spunînd că se uită, așa, în cartea de povești a surioarei sale, că el e destul de mare și este preocupat de altfel de cărți. Nu l-am întrebat ce cărți citește, ci mi-am exprimat numai regretul că încă nu citisem cartea pe care o ținea el pe genunchi... Mărturisirea mea a fost deajuns ca să-l facă să uite că dorea să pară mai mare, mai „serios” decît era și să-mi spună că-i plac mult poveștile. Cînd a asfințit soarele, l-am întrebat dacă își mai așteaptă surioara. „N-am nici o soră”, mi-a răspuns. Uitase, se vede, ce-mi spusese la început.

Mulți copii doresc să se laude cu numărul impresionant al cărților citite și de aceea vin mereu și împrumută cărți de la bibliotecă. Le citesc însă superficial. Sînt cazuri cînd cititorii-copii evită descrierile, analizele psihologice, comentariile și caută numai dialogurile din carte. Alții rezumă lectura unei cărți la însușirea strictă a întâmplărilor, neanalizînd și neînțelegînd cauzele adevărate pentru care eroii au procedat într-un fel sau în altul. În general, copiii manifestă un fel de grabă la lectură. Uită repede titlurile cărților, autorii acestora, și după un timp amestecă acțiunea dintr-o carte cu acțiunea din alta. Din pricină că vor să afle repede cît mai multe lucruri, fac o lectură superficială, nefolositoare. Nici tendința de a citi numai un anumit gen de cărți nu e recomandabilă, întrucît ea duce la unilateralitate.

Acestea sînt numai cîteva tendințe pe care le manifestă unii cititori-copii în legătură cu lectura. În fața celor ce se ocupă de îndrumarea lecturii lor se ridică o seamă de probleme. Bibliotecarul trebuie să cunoască bine conținutul cărților și totodată să știe cum să le recomande în funcție de vîrsta copilului, de firea, de înclinațiile sale. Cititorul-copil trebuie să găsească în bibliotecar un adevărat sfătuitor și prieten. Între ei se vor isca discuții aprinse, vor avea loc schimburi de păreri și uneori chiar controverse. Prietenul cel mare va căuta să-l îndrumeze pe cel mic. Aceasta însă, nu didacticist, cu ostentație. Copiilor nu le place cînd își dau seama că sînt educați. Și nu numai copiilor. Bibliotecarul trebuie să facă cu subtilitate și tact, operă de educație. El are, prin profesia sa, o frumoasă și nobilă răspundere. Familia, școala și biblioteca, răs-pund împreună de formarea tinerei generații.

Poate că unii ar vrea să găsească în însemnările acestea soluții, sfaturi. Nimic mai de prisos ca sfaturile în această problemă. Dragostea de meserie este creatoare întotdeauna, ea găsește singură soluțiile cele mai potrivite. Soluțiile cele mai bune sînt în inimile celor care se apropie cu emoție și bucurie de inimile micilor cititori.

Fie că bibliotecarul va vorbi în șoaptă cu cititorii săi, fie că va rîde împreună cu ei de întâmplări hazlii din cărți, fie că va anticipa asupra unor fragmente din cartea nouă pe care o recomandă, lucrul cel mai important este ca micii cititori să ajungă să iubească cu adevărat cărțile scrise pentru ei, să le respecte și să caute în ele răspunsuri la întrebările de care sînt preocupați.

Călin GRUIA

Potrivit sensului etimologic, *biografia* înseamnă scrierea despre viața cuiva. Nu se cere, în principiu, ca persoana căreia i se consacră o biografie să fi făcut fapte deosebite. În realitate însă, ca să se scrie despre cineva, acesta trebuie să aibă merite ieșite din comun. Așadar, *opera*, activitatea multilaterală, este aceea care motivează scrierea unei biografii.

Transmiterea evenimentelor din viața altuia este tot atât de veche ca și omenirea. Dar între această curiozitate cotidiană, mărunță, adeseori calomnioasă și distructivă, și dorința plină de admirație de a afla faptele care ies din obișnuit prin ceea ce au creator, este o mare deosebire de calitate. Este adevărat că oamenii nu și-au plasat întotdeauna bine admirația — viața unui gangster, de exemplu, a putut interesa mai mult decât viața unui om de știință —. Publicarea biografiilor oamenilor care au adus servicii omenirii în diferite feluri are tocmai rolul de a forma, de a orienta, de a modifica idealurile de viață, de a face ca tot ceea s-a strins ca material relativ la viața cuiva, să rămână, pentru a fi cunoscut și de generațiile următoare. Aceste date pot fi prezentate și oral, într-o conferință, la radio, la televiziune (în programul emisiunilor noastre figurează prezentări de „oameni de seamă din istoria culturii”, de „oameni și fapte”, de „momente literare” care înfățișează fazele esențiale din viața oamenilor mari. Este adevărat că toate acestea trec și ele prin forma scrisă, dar transmiterea lor se face oral. Așa încît, păstrînd denumirea de biografie, consacrată pentru acest gen de lucrări, trebuie să admitem că povestirea vieții cuiva se poate face și prin viu grai.

În ceea ce privește construirea unei biografii, există două păreri. Una, care consideră că trebuie să se vorbească numai despre ceea ce a fost valoros în viața unui om, lăsînd la o parte restul, găsind că numai opera pozitivă merită să te ocupi de ea; latura mai întunecată ar putea dăuna imaginii care se prezintă, coborînd-o în

ochii cititorilor. A doua părere consideră că biograful este obligat să înfățișeze toate faptele, chiar și pe cele defavorabile, din scrupul pentru adevăr, socotind în același timp că prezentînd o figură în toată complexitatea ei, se poate înțelege mai bine opera. Ceea ce a fost colosal, apare astfel adeseori alături de trăsături umane contradictorii. Cititorul este lăsat să facă singur operația de abstragere a valorilor pozitive.

Uneori, amănunte puțin favorabile se strecoară prin insinuări, din simpla maliție a autorilor. Ele nu lipsesc citeodată nici chiar din genul biografic prin excelență laudativ, care este panegiric.

Care este cea mai bună atitudine?

Cea dintîi obligație a autorului este de a respecta adevărul. Chiar atunci cînd își permite să romanțeze o biografie, cadrul imaginativ trebuie să fie în spiritul datelor reale, astfel încît figura pe care o realizează să nu fie alterată, așa cum s-a întîmplat cu numeroase biografii romanțate de senzație, în care nu se mai găsește aproape nimic din adevărul istoric. Totodată, în ceea ce a constituit adevărul unei vieți trebuie să intervină o selecție, făcută cu multă grijă, alegîndu-se elementele care au legătură cu opera. Nu vedem utilitatea unor amănunte de natură intimă, atunci cînd acestea nu explică nici ideile, nici atmosfera operii.

Oricît de sumară ar fi, biografia este obligată să prezinte datele principale din viața persoanei respective, precum și datele cele mai însemnate privitoare la opera sa, și toate acestea, în ordinea în care s-au succedat. Evident, în cazul unei personalități complexe, cu o operă diversă, examinarea acesteia se poate face și pe domenii. În orice caz, ceea ce deosebește biografia de alte lucrări cu caracter biografic, este viziunea de ansamblu asupra vieții prezentate. Înfățișarea unei acțiuni sau a unei perioade de viață, examinarea unui fragment din operă, publicarea corespondenței, servesc la alcătuirea unei biografii.

Indiferent de factorul care o prilejuește, biografia constituie adeseori un monument comemorativ. Această trăsătură o apropie, oricât de ciudat ar părea în primul moment, de lucrările care au același scop, deși se materializează în alfel: statui, portrete, opere de artă.

Biografiile pot fi individuale, atunci când se ocupă de viața unei singure persoane, sau colective, atunci când reunesc mai multe biografii, după diferite criterii.

Este interesant că primele biografii au apărut mai ales sub forma de biografii colective: Cornelius Nepos (contemporan cu Augustus), *Viața marilor generali*; Plutarh (50—120 e.n.), *Viața oamenilor iluștri greci și romani* (menționăm traducerea parțială a operei sale, publicată de N. I. Barbu, în 1957 și 1960); Suetonius (a trăit, cu aproximație, între anii 69—141 e.n.), *Viața celor 12 cezari* (menționăm traducerea publicată în 1958 de David Popescu și C. V. Georoc). Organizarea biografii colective se poate face pe domenii, pe epoci, pe țări sau regiuni.

Dicționarele biografice sînt o formă de biografii colective care pot fi aranjate după oricare din aceste sisteme. Ele pot cuprinde personalități dintr-o anumită epocă (Dim. R. Rosetti, *Dicționarul contemporanilor* sec. al XIX-lea, Buc., 1897), sau dintr-o anumită categorie (G. Galiga, *Almanahul dicționar al presei din România și a celei românești de pretutindeni*, Buc., 1926).

Biografiile colective pot fi însă și universale, atunci când cuprind personalități din diferite epoci, țări și domenii.

La noi în țară nu s-au publicat biografii de acest gen. Avem însă o vastă colecție de biografii, concepută astfel încît să cuprindă personalități din toate epocile, țările și domeniile. Ea poate fi considerată ca o enciclopedie biografică în curs de apariție, ale cărei capitole sînt dezvoltate fiecare în cite un volum.

Aceasta este colecția *Oameni de seamă*, care apare în Editura tineretului.

Ea se încadrează într-un vast program pentru publicarea de biografii, care cuprinde mai multe edituri din țara noastră. Dar pe cînd editurile de specialitate (Editura muzicală, Editura pentru literatură, Editura științifică) tipăresc biografii fiecare în

domeniul ei (Editura Academiei R.P.R. a tipărit, între 1955—1964 o colecție de 14 biografii ale unor oameni de știință români). Editura tineretului, care are un profil multilateral, a conceput planul acestei colecții universale.

Dezvoltarea genului biografic în țara noastră, în ultimii douăzeci de ani, corespunde nu numai unei acțiuni de informare a publicului, ci și dorinței de a oferi exemple de viață activă și rodnică.

Colecția *Oameni de seamă* a împlinit în anul 1964 zece ani de existență. Bilanțul acestei aniversări înregistrează mai mult de șazeci de volume.

Chiar de la primul volum se face un apel către cititori, pentru ca aceștia să comunice Editurii ce anume ar voi să citească. Nu știm în ce măsură s-a răspuns la apel și nici cît au putut influența eventualele răspunsuri asupra planului Editurii. Se poate constata însă că apariția volumelor a coincis de multe ori cu aniversările oamenilor de seamă. Oricum s-a întîmplat, rezultatul planurilor editoriale a fost o alternanță atrăgătoare a domeniilor din care s-au ales figurile din seria *Oamenilor de seamă*.

Unele din aceste biografii sînt scrieri originale, altele sînt traduceri din diferite limbi. Făcînd apel și la lucrări străine, corespunzătoare nivelului colecției, s-a putut îmbogăți planul de publicare și s-a asigurat o succesiune mai rapidă a volumelor.

Oameni de seamă, români și străini, se întîlnesc în această colecție ca într-un Pantheon.

Primul din serie este volumul lui George Macovescu, *Gheorghe Lazăr*. Nu știm care a fost intenția Editurii, dar alegerea lui Gheorghe Lazăr, matematician, inginer, mare dascăl și întemeietorul școlii românești, pentru începutul colecției, pare să indice caracterul educativ al acesteia.

Volumele următoare, se pot împărți pe domenii, după cum urmează:

Domnitori români: *Ștefan cel Mare*.
Filozofi și pedagogi: *Aristotel*, *Avicenna*, *Pestalozzi*.

Scriitori: *Pușkin*, *Voltaire*, *Racine*, *Anatole France*, *Goldoni*, *Heine*, *Stendhal*, *Ostrovski*, *Taras Șevcenco* (care a fost și pictor), *Shakespeare*, *Cehov*, *Mark Twain*, *Ovidiu*, *Byron*, *Eschil*, *Sofocle* și *Euripide*, *Schiller*, *Gorki*, *Milton*, *Shelley*, *Jules Verne*, *Lermontov*, *Rabelais*, *Creangă*, *Nicolae Filii-*

mon, Ibrăileanu, Kogălniceanu, Dimitrie Cantemir, Bolintineanu, Boliac, Antim Ivireanu, Alecu Russo.

Oameni de știință și inventatori: Copernic, Fabre, Pasteur, Fr. Joliot-Curie, Edison, Mikluho-Maklai, Paul Langevin, Petru Poni, Țițeica, Gh. Marinescu, Victor Babeș, Carol Davila, Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Dimitrie Pompei, Emanuel Bacaloglu.

Exploratori și descoperitori: Magellan, Nansen, Bering.

Ingineri: A. Saligny.

Pictori: Leonardo da Vinci, Surikov, Delacroix, N. Grigorescu.

Muzicieni: Beethoven, Glinka, Verdi, Bach, George Enescu.

Actori: Grigore Manolescu.

Galeria personalităților este de pe acum destul de bogată.

Biografiile s-au întocmit cu multă grijă, în urma unor cercetări îndelungate (pentru biografia lui Gheorghe Marinescu, autorii au lucrat timp de cinci ani). În unele cazuri, autorii sînt foști elevi ai celui pe care îl prezintă, ca în cazul lui Mihail Botez, care a scris despre Gheorghe Țițeica; uneori, la biografie au colaborat descendenții celui a cărui viață și activitate este înfățișată, așa cum s-a întîmplat cu biografia lui Gheorghe Marinescu, la care a lucrat și fiica acestuia. Devotamentul și priceperea autorilor, ei înșiși oameni de știință, asigură o înaltă ținută acestor biografii.

Prestigiul colecției este ridicat de participarea unor scriitori cu renume: autorul cărții despre Ștefan cel Mare este Mihail Sadoveanu; al biografii lui Voltaire și Schiller, Tudor Vianu. Critici literari și de artă cunoscuți, cercetători de valoare semnează volumele colecției, fiind o garanție pentru seriozitatea documentării și pentru calitatea stilului.

Se poate vorbi totuși de o „evolucție” a colecției în cei zece ani de existență, de o amplificare a planurilor anuale de tipărire, de o îmbogățire a numărului de pagini, de o schimbare a stilului, mai sobru, în primii ani, literar, sub formă de roman biografic, în ultima vreme; de o transformare a prezentării grafice, mult mai artistică. Adăugarea supra-copertei colorate dovedește o preocupare pentru modul în care volumele se plasează în vitrinele librăriilor și în biblioteci.

Etichetată ca o „colecție de popularizare”, colecția *Oameni de seamă*

este o reconsiderare, o valorificare a genului.

Rezolvarea fericită a problemelor editoriale privitoare la biografii, interesează fără îndoială și bibliotecile, care sînt întotdeauna atente la calitatea materialelor pe care le oferă cititorilor. Dar bibliotecile au și probleme proprii.

Una din chestiunile de bibliotecă referitoare la biografia este așezarea acestora, în sistemul liberului acces la raft.

După clasificarea zecimală, biografiile figurează în fișiere în două locuri: la domeniul din care face parte activitatea personalității de care se ocupă biografia și în clasa mare a biografii, indicată prin cifra 92 (cu subîmpărțirea în biografii individuale și colective).

Dar, în vreme ce fișele se pot multiplica ușor, satisfăcînd dubla cerință a fișierelor, este greu de închipuit ca o carte să figureze, în aceeași bibliotecă, în două locuri deosebite. Existența a cîte două volume din fiecare biografie, dublează numărul de cărți și creează probleme de spațiu. În afară de aceasta, nu orice bibliotecă poate să-și permită să cumpere cîte două exemplare din fiecare biografie. Obligate să opteze pentru unul dintre cele două sisteme, bibliotecile oscilează între argumentele care susțin fiecare sistem.

Intrucît ne privește, înclinăm pentru așezarea biografii într-o grupă aparte, pentru mai multe motive: caracteristica principală a acestor publicații este faptul că ele se ocupă de viața cuiva, fiind lucrări cu o factură și cu reguli proprii; așezarea pe domenii ar însemna pur și simplu desființarea grupei biografiiilor, categorie de sine stătătoare, ceea ce nu ar corespunde clasificării zecimale, adoptată de bibliotecile noastre.

Pentru a răspunde însă și exigențelor celor care preferă celălalt sistem, credem că e bine să se pună la domeniul unde ar putea să mai fie căutată cartea, la locul potrivit, o fișă mare de carton, care să semnalizeze existența cărții în bibliotecă și să indice raftul în care poate fi găsită. Acest sistem, similar cu sistemul fișelor de catalog, principale și secundare sau de trimitere, ar permite o optimă punere în valoare a remarcabilei colecții biografice *Oameni de seamă*.

Ileana BĂNCILĂ

Colecțiile de hărți în biblioteci

Pentru documentarea modernă în domeniul geografiei, geologiei, istoriei, politicii, științelor economice și altor științe sociale, harta reprezintă un izvor permanent de cercetare. Lucrările științifice moderne recurg tot mai mult la hartă ca mijloc de prezentare sintetică a faptelor.

La organizarea și conservarea hărților, bibliotecile trebuie să țină seama în primul rând de particularitățile fizice variate ale acestor colecții. Ele se pot prezenta sub formă de foi volante, hărți murale, atlase, globuri sau reliefuri. De aceea sistematizarea colecțiilor de hărți începe cu gruparea lor după forma exterioară, care determină și metode diferite de conservare, depozitare și mînuire.

Mai dificilă este organizarea hărților dispartate, în foi volante. Se folosesc îndeosebi două sisteme de aranjare a acestora: după format și după valoarea scării. În colecțiile serviciilor militare, institutelor de proiectări, de cercetări geologice, pedologice, geografice, gruparea hărților după valoarea scării este adesea preferabilă. Dar în bibliotecile generale, care efectuează o documentare multilaterală, cel mai indicat este sistemul grupării după format, indiferent de scară și conținutul hărții. Numărul formatelor și dimensiunile lor se stabilesc în funcție de componența fondului respectiv de hărți. Fiecare format are simbolul său notat fie prin cifre romane fie prin litere. Hărțile grupate pe format sînt păstrate în mape sau în cutii-casete, bine întinse, niciodată îndoite, și numai în poziție orizontală.

Practica a arătat că mapele prea încărcate se rup repede, sînt greu de mînuit și nu asigură buna păstrare a hărților. De aceea, recomandăm ca numărul foilor să nu depășească 100 pentru formatul mic și 50 pentru formatul mare. Mapele se așază în rafturi. Se recomandă dulapuri cu rafturi mobile pe rulmenți, adînci pînă la 1 m. Distanța de 10 cm între rafturi e suficientă. Mapele sînt aranjate cite una pe fiecare raft.

Acesta fiind mobil, se trage în afară cu ușurință, se scoate harta dorită și se împinge raftul la loc.

În raportul prezentat la cel de-al 4-lea Congres internațional al arhivelor, care a avut loc la Stokholm în 1960, C. A. Belov, și-a exprimat părerea că cea mai bună metodă de păstrare a hărților este așezarea lor orizontală, desfășurate în dulapuri. În unele țări (R. D. Germană, U.R.S.S.) pentru înlesnirea păstrării și mînuirii hărților de format mare se practică secționarea lor potrivit cu dimensiunile mapei. În alte țări (Ungaria, Cehoslovacia), acest procedeu nu este admis. În general însă se constată că este evitată păstrarea hărților strîns în suluri sau împăturite. Foile de hărți se pot păstra în bune condițiuni și în poziție verticală, dispuse într-un mobilier adecvat. Menționăm aci sistemul Hold în care hărțile prinse în legături, ca într-un biblioraft, atîrnă vertical într-un dulăpior special construit. În revista *Library Journal* (vol. 88 nr. 1 din ianuarie 1963, pag. 80) este descris pe scurt sistemul de mobilier necesar. Un alt sistem de a păstra hărțile vertical este cel recomandat de Emil Racoviță (în „Buletinul Societății de Științe din Cluj, Tom IV partea a 2-a pag. 3—19). Hărțile nu atîrnă, ci sînt sprijinite pe suporturi, care stau în poziție verticală dar care trec în poziție orizontală cînd se face mînuirea hărții. Acest sistem este adoptat de Institutul de speologie din Cluj.

Se mai practică uneori păstrarea în suluri, adică înfășurarea foilor de hărți, și introducerea lor în tuburi. Se recomandă ca lungimea tuburilor să fie cu ceva mai mică decît a foilor pentru a înlesni mînuirea. Tuburile pot fi scurtate prin introducerea unui dispozitiv de carton la capătul tubului astfel ca sulurile mai mici să nu intre prea adînc. Ele pot fi așezate vertical sau orizontal în dulăpioare anume construite cu goluri în care să intre tuburile. Sistemul păstrării foilor în suluri are anumite dezavantaje printre care faptul că răsucirea și desrăsucirea foilor, des repetată, deteriorează harta. Credem că păstrarea în tuburi este mai potrivită pentru biblioteci particulare sau pentru acele biblioteci în care hărțile sînt solicitate rarori.

La Biblioteca Academiei R.P.R. este adoptat sistemul păstrării hărților în mape pe bază de format, așezate ori-

zontal în dulapuri metalice cu rafturi mobile.

Hărțile murale, nu se pot păstra decît strînse în suluri. Aceste hărți sînt de obicei cașerate pe pînză și prevăzute la cele două capete cu stije de lemn. Cînd sînt strînse, se leagă la capete cu șnur, panglică sau curele cu cătărămi.

Sînt două sisteme de păstrare a acestor suluri: 1) în poziție verticală — atîrnate printr-un cîrlig sau 2) în poziție orizontală — culcate în rafturi de plasă sau susținute de spaliere cu brațe.

La Biblioteca Academiei R.P.R. hărțile murale se păstrează orizontal în rafturi din plasă metalică în care sulul stă bine sprijinit pe toată suprafața sa. Planurile, ca și hărțile murale care nu sînt prevăzute cu stije de lemn, se păstrează în suluri închise în cutii cilindrice (tuburi) de carton, cu gît și capac. O etichetă aplicată pe capacul cutiei poartă cota hărții din interior. Tuburile sînt așezate în rafturi, în poziție orizontală.

Globurile și reliefurile vor fi păstrate în locuri potrivite spre a fi ferite de lovire sau de răsturnare. Pentru a fi ferite de praf, de loviri, de decolorare, globurile se păstrează foarte bine în cutii cubice din carton, material plastic sau lemn. În lipsa acestora este bine ca globul să fie înfășurat în foiță sau să aibă o pungă sau clopot de celofan.

Reliefurile de gips se păstrează mai bine în vitrine sau închise în cutii puțin adînci, așezate orizontal în raf-

turi. Cutia va purta pe muchie și pe capac cota hărții. Dacă reliefurile sînt fragile este indicat a se pune în fundul cutiei un strat de vată acoperită cu foiță sau o bucată de molton pentru a amortiza loviturile.

Reliefurile se vor curăța de praf cu aspiratorul sau în lipsa acestuia cu un corp moale (pămătuf de pene, perie foarte moale) și niciodată cu un material aspru care ar putea zgîria relieful. Nu se spală cu apă sau cu o substanță care ar putea altera coloritul.

Pentru conservarea hărților este necesară cașerarea lor pe pînză. Această operație trebuie făcută cu mare atenție pentru a nu influența coloritul hărții sau a încreți foaia. Dacă hărțile au pe verso ștampile, dedicații, semnături, sau alte note de mare importanță, se va aplica pe acel loc celofan și se va lăsa o fereastră în pînză de cașerare.

Pentru hărțile rare se recomandă a se face fotocopii sau microfilme, în vederea unei utilizări cit mai reduse a originalelor.

Dacă organizarea hărților în biblioteci se face după criteriul formei exterioare și dimensiunilor, în schimb cataloagele sistematice au menirea de a le grupa după conținut și scară. Catalogul sistematic al hărților și catalogul geografic pot avea la bază clasificarea zecimală, a cărei folosire în aceste scopuri a dat bune rezultate în mai multe biblioteci.

Ana Toșa TURDEANU

Lămuriri asupra unor clasificări

Într-o scrisoare trimisă redacției, bibliotecara din comuna Marpod, Regiunea Brașov, sesizează anumite ne potriviri între indicii de clasificare din fișele tipărite sau din casetele tipografice ale cărților și regulile prevăzute în ediția din 1959 a manualului *Clasificarea zecimală pentru bibliotecă, servicii de documentare și fișiere individuale de studii*. Autoarea scrisorii cere lămuriri asupra cauzelor care au generat astfel de neconcordanțe și întreabă ce soluții să adopte.

Prima întrebare: de ce colecția *Teatrul de amatori* nu a fost clasificată pe baza manualului nostru de clasificare, adică la 793.1:8 (clasificarea principală) și la 8...-2 (clasificarea facultativă)?

La prima vedere, soluția din manual pare foarte bună. Totuși, ea nu a putut fi folosită, deoarece rezolva numai parțial gruparea în același loc a materialului literar pentru teatrele de amatori. Or, este știut, materiale asemănătoare apar și în alte colecții și chiar fără colecții.

Potrivit regulilor, materialul se clasifică după conținut, în cazul de față la 8...-2, iar dacă nevoile bibliotecilor și ale cititorilor presupun o grupare de altă natură a materialului, această grupare se realizează numai în cadrul catalogului sistematic. Practic, se procedează în felul următor: se întocmește o fișă în plus pentru indicele 793.1, reprezentând nu colecția, ci, în general, materialul pentru teatrele de amatori și se inserează în catalogul sistematic. În cadrul subdiviziunii, fișele se aranjează în ordinea literaturilor din care face parte piesa respectivă (8R, 82 etc.).

A doua întrebare: de ce clasificarea zecimală de pe fișa tipărită nu concordă întotdeauna cu clasificarea din caseta tipografică a cărții? De pildă, lucrarea lui Eugen Phoebus

Odiseea Ciprului, este clasificată, în casetă, la 327=R (*Politică externă. Relații internaționale*), iar pe fișa tipărită a primit două clasificări foarte îndepărtate de prima, respectiv 9(564.3) — *Istoria Ciprului* și 91(564.3) — *Geografia Ciprului*.

Indicele de clasificare 327 este prea restrâns față de conținutul cărții, care cuprinde o istorie succintă și generală a Ciprului, cu detalii mai numeroase asupra evenimentelor premergătoare independenței acestei țări (16 august 1961). În plus, autorul prezintă câteva elemente asupra geografiei, populației și economiei Ciprului, care toate la un loc sînt înglobate în indicele general 91 (*Geografie*).

După părerea noastră, conținutul cărții este mult mai complex decît cel reflectat în indicele 327, iar pe de altă parte avem de-a face cu una dintre primele lucrări în limba română privitoare la Cipru. În consecință, am găsit că este mai potrivit să dăm două clasificări mai cuprinzătoare, care să pună în valoare cartea. Cititorul va fi mai bine ajutat dacă va găsi acest material în cadrul claselor 9 (*Istorie*) și 91 (*Geografie*), unde publicațiile sînt așezate în ordinea indicelui auxiliar de loc (geografie).

În sfîrșit, despre clasificările din casetele tipografice ale cărților. Eroările și discordanțele se datoresc editurilor, care apreciază cartea ca entitate, și nu ca element constitutiv al bibliotecii, unde colecțiile se organizează într-o ordine cît mai accesibilă cititorilor. În alte cazuri — și, din fericire, tot mai rar — indicii din caseta tipografică sînt total greșiți, încît practic nu îi putem explica. De exemplu, în loc de 61 (*Medicină*), găsim 621 (*Construcții de mașini*) etc.

Sfătuim bibliotecarii să procedeze întocmai ca și bibliotecara din Marpod, adică să verifice clasificările din caseta tipografică, luînd în considerare conținutul cărților și indicațiile manualului de clasificare zecimală. În felul acesta, vor fi evitate erorile în catalogul sistematic și în așezarea cărților pe raft.

Constanța BOIERU

BUGETUL BIBLIOTECILOR

Problema stîrnește interes firesc în rîndurile bibliotecarilor, doritori să cunoască întocmai drepturile și obligațiile lor în legătură cu executarea bugetului. Ne vom referi, în cele ce urmează, la conținutul bugetului și la modul cum trebuie să procedeze bibliotecile pentru a-și asigura, în timp util, fondurile bănești necesare.

Baza materială pentru realizarea acțiunilor prevăzute în planul de activitate al unei instituții (în cazul de față al bibliotecii) se asigură din planul de cheltuieli. Forma planului de cheltuieli, împărțit pe articole și aliniate, este cea prevăzută în *Cadrul comun al clasificăției cheltuielilor bugetare*. Pentru încadrarea cheltuielilor în articolele și aliniatele *Cadrului comun al clasificăției cheltuielilor bugetare*, s-a tipărit *Îndrumătorul de încadrare pe articole și aliniate*. Atît *Cadrul comun al clasificăției cheltuielilor bugetare*, cît și *Îndrumătorul* sînt editate sub formă de broșură și aprobate de Ministerul Finanțelor, prin Ordinul nr. 583 din 27 octombrie 1962.

Bugetul unei biblioteci, împărțit pe articolele și aliniatele *Cadrului comun al clasificăției cheltuielilor bugetare*, cuprinde: *salarii* (art. 1); *contribuții asupra salariilor* (art. 2); *cheltuieli de gospodărie* (art. 3); *delegații și transferări în interes de serviciu* (art. 4); *procurări de cărți* (art. 7); *procurări de inventar gospodăresc* (art. 12); *procurări de inventar moale și echipament* (art. 14); *alte cheltuieli* (art. 18).

Unele articole bugetare au un conținut mai cuprinzător sau prezintă un interes aparte pentru activitatea bibliotecii. Le redăm, mai jos, într-o formă mai dezvoltată.

Articolul 3: Cheltuieli gospodărești. Desfășurat pe aliniate, cuprinde:

a) *cheltuieli de birou* (rechizite, hîrtie de scris, dosare, plicuri, materiale pentru difuzarea corespondenței, materiale pentru reproduc, cheltuieli de tipărire a instrucțiunilor, a buletinelor privind activitatea instituției, costul fotografiilor, fotocopiilor, copiilor heliografice, costul publica-

țiilor și anunțurilor în ziare, reviste, radio etc.);

b) *poștă, telefon, radio*;

c) *încălzit, iluminat, apă și canal*;

d) *întreținerea și reparațiile curente ale mijloacelor de transport*;

e) *lucrări de vîruit, zugrăvit, vopsit, reparații curente la clădiri, depozite* (punerea geamurilor, reparatul sobelor de teracotă, reparații la instalația de apă, calorifer, iluminat, aer condiționat, ascensoare etc.);

f) *alte cheltuieli de gospodărie*: plata chiriilor pentru imobile, depozite, costul obiectelor mărunte pentru gospodărie (pahare, căni, scrumiere, topoare, lopeți, perii, lacăte etc.); costul materialelor pentru menținerea curățeniei localurilor, curțiilor și mobilierului (mături, cirpe de praf, ceară și sîrmă pentru parchet, săpun etc.); cheltuieli destinate protecției muncii salariaților etc.

Articolul 4. Delegații și transferări în interes de serviciu:

a) *cheltuieli pentru deplasări* (diurnă, cazare, transport);

b) *transferări în interes de serviciu*;

c) *plata diferențelor de tarif C.F.R.*

Pentru efectuarea deplasărilor în interes de serviciu, bibliotecă poate acorda avansuri spre decontare conform H.C.M. nr. 858 din 31 mai 1957, prin care se aprobă *Regulamentul operațiunilor de casă* (vezi cap. IV, pct. 31, aliniatul e).

Unul dintre cele mai importante articole bugetare pentru bibliotecă este articolul 7: **Procurări de cărți.** La acest articol, se trec cheltuieli pentru: procurarea de carte curentă, cărți prin anticariat, discuri, abonamente la publicațiile periodice; legatul cărților; procurarea accesoriilor pentru bibliotecă și a documentelor de evidență (registre de inventar, imprimare tipizate diverse pentru evidența publicațiilor, abonamente la fișele tipărite, despărțitoare de raft etc.); drepturile convenite traducătorilor din afară (colaboratori externi).

Articolul 18: Alte cheltuieli: regia pentru cantine, confecționarea diplomelor de onoare, a decorațiilor (medaliilor, cupelor, drapelor, insigneilor etc.) și toate cheltuielile autorizate în mod special prin dispoziții legale în vigoare și care nu se încadrează la celelalte articole ale *Cadrului comun al clasificăției cheltuielilor bugetare*, cum ar fi, de exemplu, aco-

perirea cheltuielilor și acordarea de premii legate de organizarea unor manifestări de masă, concursuri literare, concursuri între biblioteci etc.

Dreptul de a dispune de creditele aprobate prin planul de cheltuieli revine ordonatorului de credite, care, pentru bibliotecile comunale, este președintele comitetului executiv al sfatului popular comunal (temei: Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 300 din 1 ianuarie 1951, pct. 17 și 18). Pentru bibliotecile orașenești și raionale care nu au contabilitate proprie, deci nu sînt ordonatori de credite, dreptul de executare a planului de cheltuieli revine șefilor secțiunilor respective (comitetelor de cultură și artă). Pentru bibliotecile regionale, acest drept îl dețin directorii bibliotecilor, precum și organele lor de contabilitate, care sînt considerați ordonatori de credite (temei: Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 400 din 1 ianuarie 1951, pct. 11).

Pentru ca bibliotecarii comunali și directorii bibliotecilor raionale sau orașenești care nu sînt ordonatori de credite să obțină, în timp util, sumele necesare și, deci, să realizeze sarcinile din planul de activitate, consider că este indicat să procedez în felul următor:

— la începutul fiecărui an (sau trimestru), vor lua cunoștință, prin organul financiar, de planul de cheltuieli aprobat și rămas definitiv, repartizat pe articolele și aliniatele bugetare și defalcat pe trimestre și luni;

— cunoscînd creditele aprobate, care trebuie să fie în concordanță cu acțiunile prevăzute în planul de activitate, considerăm că au dreptul de a le solicita în plăți. În acest scop, *VOR AVEA INITIATIVĂ în lansarea comenzilor (direct sau prin organele aferente) privind achiziționarea de publicații, legatul cărților, procurarea materialelor gospodărești, vor solicita eliberarea de avansuri pentru deplasări sau pentru realizarea acțiunilor culturale incluse în planul de activitate, toate acestea, firește, în cuantumul și repartiția trimestrială aprobată.*

Menționăm că, în cursul anului, pot să intervină sarcini noi sau să se creeze necesitatea restructurării planului de activitate de la un trimestru la altul. *Pentru a se realiza o concordanță între planul de activitate și planul de cheltuieli, se pot obține alocații bugetare suplimentare sau virări de la un articol bugetar la altul, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 882 din 14 noiembrie 1964, publicată în Colecția de H.C.M. nr. 50 și care intră în vigoare cu data de 1 ianuarie 1965.*

Pentru obținerea unei execuții bugetare pozitive, în condițiile disciplinei financiare, considerăm ca factor de prim ordin colaborarea activă cu organele financiare și de contabilitate, care cunosc în detaliu legislația financiară și forma în care se realizează.

Constantin GRIGORAȘ

Manifestări în cadrul

„Lunii cărții la sate”

De pe întreg cuprinsul țării ne-au sosit vești despre acțiunile organizate în cadrul „Lunii cărții la sate”.

În Regiunea București. Printre manifestările culturale care au atras numeroși oameni ai muncii de la sate s-au numărat și întâlnirile cu scriitorii. Victor Tulbure, Mihai Gavril, George Dan, Alex. Raica, au fost oaspeții cititorilor din unitățile agricole socialiste situate în comunele Mirșa, Căzănești, Hotarele, Pitaru, Licurici cît și din alte localități. Întîlniri plăcute și instructive care au fost apreciate de iubitorii de lectură din aceste localități.

În Regiunea Bacău. Treizeci și patru de cadre didactice — difuzori de carte din comunele raionului Roman — au desfășurat o activitate multilaterală de popularizare și difuzare a cărții. Organizînd serbări ale cărții, vizite la domiciliul locuitorilor din comune, popularizînd la stația de radio-amplificare volumele nou apărute, au difuzat cărți în valoare de circa 50 000 lei. Printre cei mai activi difuzori se numără învățătorii Brătuleanu Maria din comuna Săbăoani, Blănaru Gheorghe din comuna Filipești și mulți alții.

În Regiunea Crișana. În comunele Hidișel, Ceica, Dușești etc. țărani muncitori au participat în număr mare la manifestările organizate în cadrul „Lunii cărții la sate”. De o deosebită apreciere s-au bucurat serile petrecute împreună cu brigăzile culturale trimise de filiala regională a C.R.C.C.S.

În Regiunea Banat. Pentru popularizarea scriitorilor din regiune, Filiala Uniunii Scriitorilor și Uniunea regională a Cooperativelor de consum au tipărit o plachetă cuprinzînd cele mai reușite lucrări (versuri și schițe) ale acestora.

În Regiunea Maramureș. Concursul „Cine citește, folosește” inițiat de căminul cultural și biblioteca din comuna Livada, pe teme larg accesibile din domeniul medicinei umane și veterinare au antrenat un număr mare de locuitori, tineri și vîrstnici. Tot în această localitate numeroși elevi s-au prezentat la concursul „Pentru cel ce citește și recită mai bine din clasicii noștri”.

E. L.

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR

În Regiunea Banat:

În scopul îmbunătățirii activității bibliotecilor sătești, în Regiunea Banat s-a organizat, cu sprijinul Bibliotecii centrale de stat, un curs de inițiere profesională cu bibliotecarii de la sate. Cursul s-a desfășurat la Caransebeș și a avut o durată de trei zile.

Tematica acestui curs, întocmită din timp, a cuprins lecții profesionale și lecții de cultură generală. Cursul a fost frecventat de 90 bibliotecari de la bibliotecile sătești afiliate și neafiliate din întreaga regiune.

Principalele probleme pe care s-au axat lecțiile profesionale au fost: prelucrarea și evidența fondului de publicații, clasificarea zecimală, planificarea activității, îndrumarea lecturii cititorilor, munca de masă. Ele au fost susținute de către metodiști ai bibliotecii regionale și ai bibliotecilor raionale Caransebeș și Lugoj. Un sprijin deosebit s-a primit din partea Bibliotecii centrale de stat, atât la susținerea lecțiilor cât și la organizarea practicii.

Fiecare lecție teoretică a fost urmată de aplicații practice care au ajutat pe cursanți să înțeleagă și mai bine problemele predate. Trebuie spus că în toate lecțiile profesionale predate au fost făcute referiri la condițiile de muncă specifice bibliotecilor sătești.

De un deosebit succes s-a bucurat lecția: *Clasificarea zecimală a publicațiilor* care a interesat și antrenat pe cursanți. La fel de interesantă și instructivă a fost și lecția de cultură generală pe tema: *Istoria scrisului și a cărții*, expusă de conferențiarul universitar I. Munteanu de la Universitatea din Timișoara.

Pe lângă lecțiile teoretice, cursanților li s-a prezentat și montajul literar-muzical pe tema: *Te slăviim Republică dragă* organizat special pentru ei de Biblioteca raională Caransebeș în colaborare cu Casa raională de cultură.

Cursul de inițiere profesională cu bibliotecarii sătești a reușit să-i introducă pe aceștia în metoda acti-

vității cu cartea, să le lămurească o serie de probleme profesionale. Cursanții au dovedit multă seriozitate, au depus interes în asimilarea cunoștințelor. S-au remarcat în mod deosebit: Lucreția Lăzărescu (Pătaș — Bozovici), Eufrosina Goanță (Doman — Reșița), Victor Ghergota (Iertof — Oravița), Gavril Țura (Topolovățul Mic — Lugoj).

Mihai Ianculescu

În Regiunea Oltenia:

Pentru inițierea în muncă a bibliotecarilor comunali nou angajați, în Regiunea Oltenia au fost organizate în cursul trimestrului patru al anului trecut, cursuri de pregătire cu durata de 10 zile în centrele: Craiova, Caracal și Bălcești-Oltețu. Lecțiile au fost predate de metodiști de la Biblioteca regională Oltenia și de la bibliotecile raionale unde s-au ținut cursurile.

În programa acestor cursuri, au fost incluse teme referitoare la principalele probleme ale muncii în bibliotecă: metode pentru atragerea la lectură a cititorilor; îndrumarea lecturii cititorilor; popularizarea cărților agrozotehnice în bibliotecile comunale; importanța folosirii materialelor bibliografice în munca de îndrumare a lecturii cititorilor; probleme privind felul în care se întocmește un plan de lectură, o listă de recomandare etc.

Lecțiile au fost însoțite de un bogat material intuitiv: planuri de muncă, scheme privind întocmirea fișierului pe brigăzi, a calendarului muncilor agricole etc. Au fost organizate, de asemenea, și acțiuni practice. Pentru cursanții din Raionul Craiova a fost pregătită, la Biblioteca comunală Beloțu, o manifestare de masă cuprinzând lecturi dramatizate din romanul *Cordovanii* de Ion Lăncrănjan; la Biblioteca comunală Bugiulești, bibliotecarii din Raionul Oltețu au participat la medalionul literar-muzical *Alexandru Vlahuță*; iar la Caracal, cursanții au luat parte la ședința unui cerc de citit în cartierul Bold al orașului Caracal.

Bibliotecarii au manifestat o deosebită preocupare pentru însușirea materialului predat la cursuri. Răspunsuri bune, intervenții interesante la discuțiile din seminarii, au dat Tionifia Rudăreanu, Elena Vasile, Mariana Mihalache, Natalia Niță, Emilia Văleanu, Maria Peia.

Constantin Grecu

*

După terminarea cursurilor de pregătire ce au avut loc cu bibliotecarii comunali din câteva raioane ale Regiunii Oltenia, s-a organizat în Raiounul Strehaia un schimb de experiență la care au fost invitați bibliotecarii din raioanele Turnu-Severin, Filiași, Craiova și Balș. Schimbul de experiență a avut drept scop completarea unor cunoștințe însușite de către bibliotecarii în cadrul cursurilor, în legătură cu activitatea cu cartea la cercurile de citit, organizarea activității bibliotecilor filiale, a bibliotecilor mobile și de casă, probleme privind îndrumarea lecturii cititorilor și permanentizarea acestora la bibliotecă, unele aspecte referitoare la colaborarea bibliotecii cu organizațiile obștești etc.

Referatele prezentate și luările de cuvânt ale participanților au scos în

evidență numeroase metode bune folosite de bibliotecarii în activitatea cu cititorii. Atât bibliotecarii cu experiență cât și cei angajați de curând — proaspeții absolvenți ai cursurilor de pregătire, au dovedit preocupare pentru munca lor, interes pentru găsirea unor forme de activitate noi, eficiente.

În cadrul schimbului de experiență, a fost studiată experiența dobândită de Biblioteca comunală Grecești-Raiounul Strehaia în popularizarea lucrărilor agrozootehnice. Numeroși membri ai cooperativei agricole de producție din comună sînt înscriși la bibliotecă și citesc cărți în specialitatea lor. Astfel, pe fișele unor cititoare ca Eufrosina Băltăeanu, Constanța Grecu, Maria Dascălu, Maria Bălăceanu, sînt numeroase lucrări de avicultură, pe probleme ca: mărirea producției de ouă, creșterea păsărilor, obținerea de pui îngrășați la 65—70 zile etc.

Bibliotecarii de la bibliotecile raionale Strehaia și Filiași, de la Biblioteca comunală Ghelmeșioaia-Raiounul Turnu-Severin, Biblioteca comunală Corcova-Raiounul Strehaia, au prezentat de asemenea aspecte interesante din activitatea lor.

Niculae Popa

Micii cititori

— Pot să iau și eu cărți de la bibliotecă ?

O întrebare ce se adresează în fiecare zi, cu diferite variante în intonație și formulare, celor două bibliotecare de la secția de copii a Bibliotecii regionale „V. A. Urechia” din Galați, Virginia Malarciuc și Lucica Lazăr. Sînt copiii care vin pentru prima oară aici, îndemnați de părinți sau de profesori, de colegii sau tovarășii lor de joacă.

„Acclimatizarea” se face repede și proaspeții cititori sînt puși la curent cu programul bibliotecii. Miercuri

e ziua basmelor, duminica dimineața îi așteaptă emisiunea pentru copii a televiziunii, în fiecare lună se întreprind călătorii imaginare pe harta lumii, periodic se organizează seri științifice.

Bucurîndu-se de aprecierea cadrelor didactice din oraș, secția de copii a Bibliotecii regionale primește un serios sprijin din partea lor, atît la întocmirea planului de muncă, prin sugerarea unor teme interesante, cît și la organizarea unor seri literare, medalioane literare, călătorii pe hartă.

Virgil Guriuanu

„Ziua bibliotecii”

Anul trecut, Biblioteca comunală Măeruș (Raionul Rupea) a înregistrat 865 de cititori și a difuzat 9179 de cărți, realizând un indice de citire de 10,6. În atragerea la lectură a unei însemnate părți a populației din localitate, o contribuție de seamă au avut și manifestările de masă cu cartea, pregătite cu multă grijă.

Biblioteca s-a orientat, în primul rând, spre organizarea unor manifestări interesante, de amploare și cu o largă sferă de cuprindere. Pe lângă recenzii și prezentări de cărți, în comună au avut loc, deseori, seri literare, consfătuiri cu cititorii, concursuri „Cine știe, răspunde” ș.a., care au atras, de obicei, un număr mare de participanți. Bunăoară, la concursul „Cine știe, răspunde” pe marginea unor cărți și broșuri agrotehnice, la care au luat parte și concurenți din comunele învecinate (Racoș, Armenis), au asistat 250 de oameni.

Nu de mult, biblioteca din Măeruș a organizat „Ziua bibliotecii”, în cadrul căreia s-au desfășurat mai multe manifestări de masă pentru diferite categorii de cititori. Cele cinci manifestări prezentate cu această ocazie au fost urmărite de peste 350 de oameni.

„Ziua bibliotecii” a început de dimineață cu o manifestare la brigada zootehnică. Aici, îngrijitorii de animale s-au întâlnit cu tehnicianul zootehnist Gheorghe State și cu brigadierul lor, Wilhelm Schufert, au purtat discuții pe marginea unei broșuri despre creșterea și hrănirea vițelilor în strinsă legătură cu condițiile și situația din cooperativa agricolă. Ceva mai târziu, la căminul cultural, 60 de copii au ascultat pe profesoara Burtică Doina, care le-a povestit basmele *Prislea cel voinic* și *Merele de aur*, după care au urmărit un film de desene animate. Aproape în același timp, în casa cu numărul 117 s-au adunat 20 de oameni. Erau crescători de animale din cooperativă și alți cooperatori. Aici s-a citit broșura *Creșterea porcilor* și s-a discutat pe marginea ei cu un tehnician zootehnist.

În aceeași zi, în comună a fost prezentată recenzia volumului de schițe *În pridvor* de Aurel Leon, iar apoi cca. 150 de oameni au asistat la o seară literară, la reușita căreia și-au dat contribuția și tinerii din formațiile artistice ale căminului.

Biblioteca din Măeruș (bibliotecară Virginia Țiței) ajută și biblioteca afiliată din satul Arini — o așezare mică, cu câteva sute de locuitori — în organizarea unor manifestări similare cu cartea. În timp ce, la Măeruș, s-a desfășurat „Ziua bibliotecii”, a avut loc și în satul Arini o acțiune asemănătoare. Biblioteca care cu muncă obștească Alexandrina Samoilă, ajutată de cadrele didactice din sat și de medicul veterinar, a reușit să organizeze, într-o singură zi, patru manifestări cu cartea. Prima dintre ele a fost o consfătuire cu crescătorele de păsări (sectorul avicol al cooperativei agricole de producție din Măeruș se află la Arini). La consfătuire, au participat nu numai crescătorele de păsări din cooperativă, ci și alte femei. Cu ceva timp înainte, biblioteca a difuzat mai multe broșuri care tratau despre creșterea păsărilor (*Cum putem obține pui îngrășiți la 50—60 de zile; Cum putem obține producții mari de ouă, Creșterea păsărilor* ș.a.). La consfătuire, a luat parte și medicul veterinar Sandu Toma, cu care femeile au discutat despre hrănirea păsărilor, despre întocmirea rațiilor, prevenirea bolilor etc.

Tot înainte de masă, s-a desfășurat, la școală, o dimineață de basme pentru copii, condusă de tovarășa Paula Lămureanu, iar mai târziu, în prezența medicului veterinar, s-a organizat o lectură în colectiv cu îngrijitorii pe tema creșterii tineretului taurin (Cooperativa de producție din Măeruș are la Arini un sector unde se crește tineretul bovin). Îngrijitorii au purtat discuții, au primit îndrumări din partea medicului veterinar.

„Ziua bibliotecii” organizată în satul Arini s-a încheiat cu o reușită seară literară intitulată *Bucuria vieții noi în creația populară actuală*.

Manifestările prilejuite de „Ziua bibliotecii” au atras cca 150 de oameni, adică peste un sfert din populația satului.

I. RADU

Vești din bibliotecă

Dacă ar fi să desprindem din desfășurarea unei consfătuirii cu cititorii momentul cel mai interesant, ar trebui fără îndoială să ne oprim la discuțiile pe marginea cărții sau temei alese. Ele capătă o notă de inedit, mai ales atunci când în mijlocul cititorilor se află autorul cărții care constituie obiectul consfătuirii.

O asemenea acțiune a avut loc la Biblioteca raională Costești, unde scriitorul Ion Brad a fost invitat să participe la consfătuirea cu cititorii pe marginea romanului său *Descoperirea familiei*.

Pregătirea consfătuirii a durat o lună și jumătate, timp în care romanul a fost citit de peste 30 de cititori. Bibliotecarele Lenuța Ionescu și Stela Boșoagă au organizat două discuții preliminare cu cititorii romanului, ajutându-i să înțeleagă mai profund problemele pe care le dezbate autorul. Dar nu numai cititorii romanului știau despre această consfătuire ci și ceilalți locuitori din Costești. Acțiunea a fost anunțată din vreme, prin stația de radioficare și prin numeroase afișe.

În ziua consfătuirii, în bibliotecă domnea o atmosferă festivă. Bibliotecarele au organizat o expoziție cu lucrările lui Ion Brad și un stand de cărți, cu vânzare cuprinzând ultimele apariții editoriale. În sală erau peste 300 de participanți, dintre care 100 de bibliotecari comunali.

Manifestarea a început cu prezentarea romanului *Descoperirea familiei* de către Lenuța Ionescu, directoarea Bibliotecii raionale Costești. La discuții, au luat cuvântul numeroși participanți. Printre aceștia au fost: Marin Dumitru — profesor, Ioana Constantinescu — casnică, Elena Păune — elevă, Alexandrina Diaconu și Alexandrina Roceanu — membre în cooperativa de producție. Întrebările, care parcă nu se mai terminau, au „smuls” multe destăinuri tînărului scriitor, despre felul cum și-a adunat materialul, despre viața eroilor romanului său.

În încheierea consfătuirii, elevele Elena Sima și Stela Chiriță, cititoare ale bibliotecii, au recitat două dintre poeziile scrise de Ion Brad: *Elegie mamei* și *Mă uit în ochii copiilor*.

Constantin Dîrnescu

Perioada de iarnă fiind cea mai propice desfășurării unei bogate activități culturale la sate, cere din partea bibliotecilor o întocmire judicioasă a planului de muncă care să preîntîmpine și să satisfacă cerințele locuitorilor din mediul rural.

Sfătuindu-mă cu activul voluntar al bibliotecii, am prevăzut în planul de muncă acțiuni variate ca tematică și realizabile cu forțele de care dispunem. Lucrătorii cooperativei agricole din Teiuș (raionul Alba) au avut posibilitatea pînă acum să asiste la acțiuni cu cartea pe cele mai diverse teme: social-politice, de popularizare a științei, agrozootehnice, literare. Appreciate îndeosebi au fost seriile de întrebări și răspunsuri și consfătuirile pe teme zootehnice.

De curînd, biblioteca noastră a prezentat un simpozion intitulat *Regiunea Hunedoara între anii 1944—1964*.

Activitatea bibliotecii este sprijinită în mod constant de către Comitetul executiv al sfatului popular comunal.

Nagy Tatiana

Avînd în vedere extinderea experienței bune a unităților fruntașe din raionul Birlad, Comitetul raional pentru cultură și artă și Biblioteca raională au organizat cîteva acțiuni model. Astfel, la bibliotecile din comunele Fălcu și Puiеști au avut loc schimburi de experiență la care au participat bibliotecarii și directorii căminelor culturale din localitățile invocate. La Fălcu, căminul cultural a pregătit o expunere privind dezvoltarea sectorului zootehnic din comună și o seară de calcul privind furajarea animalelor iar biblioteca a organizat o expoziție pe tema îngrijirii animalelor în timpul iernii și un medalion literar. La Puiеști schimbul de experiență a avut ca temă combaterea eroziunii solului prin plantații de vii și pomi. Prezența bibliotecii s-a remarcat și prin prezentarea unui medalion literar „Ion Creangă”.

Acțiunile au fost apreciate atît de participanții la schimbul de experiență cît și de locuitorii celor două comune.

Marcu Romulus

Nicolae M. Filimon (1819—1865)

— Schiță biobibliografică —

Se împlinesc la 19 martie a.c. o sută de ani de la moartea scriitorului Nicolae Filimon, unul dintre pionierii literaturii noastre moderne, socotit, pe bună dreptate, creatorul romanului românesc.

Nicolae Filimon s-a născut la 6 septembrie 1819, ca al treilea copil al preotului Mihai Filimon de la biserica Ienii din București. Cei dintii ani de învățătură i-a urmat la școala dascălului Chiru, adăpostită în chiliile acelei biserici, — una din școlile pitorești evocate de Ion Ghica în scrisorile sale către V. Alecsandri, — dar fiind din fire neastâmpărat iar dascălul iute și aprig la bătaie, Nicolae Filimon (în familie și prietenii i-au spus totdeauna : Nae) a fugit de-acasă și de la școală și s-a aciuat la casa marelui logofăt Scarlat Bărcănescu, ctitorul bisericii Ienii, pe lângă fiii acestuia, Scarlat și Mitică, cu care a început să învețe grecește și desigur și alte limbi. E de presupus că primele cunoștințe de limba franceză și germană, limbi în care Nicolae Filimon putea citi și pe care le va fi dezvoltat mai târziu, le-a căpătat de la dascălii din casa marelui logofăt. În 1830, murind de holeră tatăl său, Nicolae Filimon a trecut de la familia Bărcăneștilor în curtea clucerului Eftimie Răsuceanu, un ciocoi boierit, care devenise între timp episcop al

bisericii Ienii. În casa acestuia, unde, după obiceiul timpului, fusese luat „pentru căpătuială”, preoteasa văduvă având și alți copii de crescut, va fi cunoscut Nicolae Filimon îndeaproape viața și apucăturile slugilor, viitorii candidați la ranguri boierești, de tipul lui Dinu Păturică, eroul romanului *Ciocoi vechi și noi*. Cam din același an, Nicolae Filimon își începe cariera de cîntăreț la biserica Ienii, carieră pe care o îndeplinește pînă tîrziu, în 1852, cînd devine episcop al bisericii. Puținele cunoștințe de carte căpătate pînă la intrarea sa în tagma cîntăreților de strană, Nicolae Filimon și le va fi dezvoltat în vreo școală specială, poate în școala de cîntăreți bisericești de pe lângă mitropolie, unde se pare că, mai tîrziu, ar fi fost și profesor, poate ca audient la colegiul Sf. Sava ; fapt este că, primit în grupul dascălilor cîntăreți (dar și iubitori de petreceri) alcătuit din Anton Pann, Nănescu, Chiosea, Unghiurliu, el manifesta o vocație muzicală deosebită și înclinație vădită pentru literatură. „Știa pe Arghir (*Arghir și Elena*, poveste alegorică, în versuri, de Ion Barac), pe de rost, spune Ion Ghica în amintirile sale, iar îndată ce Iancu Văcărescu, Eliad, Alexandrescu, sau Anton Pann făceau o poezie, a doua zi el o știa pe dinafară, cînta din memorie, și foarte bine, toate ariile operelor italiene jucate în sala Slătineanu”. Il întilnim, în anii 1845—1850, corist în trupa de operă a Henrietei Karl, apoi flautist în orchestra operei italiene pe timpul cît direcția acesteia a fost ținută de Nicolae Papanicola. Datorită legăturilor strînse cu Anton Pann și ceilalți intelectuali ai timpului, cu mediul artistic în care trăia, dar mai ales, datorită curiozității lui intelectuale, totdeauna trează, Nicolae Filimon și-a dezvoltat într-una, prin lecturi, cunoștințele, reușind să-și formeze o cultură muzicală și artistică aproape unică în Bucureștii de pe acea vreme. Învățase limba italiană, o citea și-o vorbea, avea întinse cunoștințe de istorie, de mitologie, de pictură, pe lângă cunoștințele sale speciale de teatru și muzică, ceea ce i-au îngăduit să înceapă, în 1857, acea lungă serie de foiletoane muzicale și teatrale publicată în ziarul „Naționalul”. În vara anului 1858, întreprinde o călătorie în Germania și Italia, descrisă în volumul *Excursiuni în Germania meridională și în Mateo Cipriani*. Continuă

a publica cronici muzicale în „Revista Carpaților” unde tipărește, printre altele, nuvela *Nenorocirile unui slujnicar sau gentilomii de mahala*, în ziarele: „Independența”, „Țăranul român”, scos de Ion Ionescu de la Brad, vestitul agronom, și în „Buciumul” lui Cezar Boliac, iar în 1862 este numit șef al Secțiunii bunurilor din serviciul Arhivelor Statului. Desfășoară concomitent o vie activitate ca secretar și apoi membru în „Comisia documentală” pentru stringerea antichităților românești, iar în anii 1862—1863 figurează printre colaboratorii lui Al. Odobescu la „Revista română”, unde-și publică romanul *Ciocoii vechi și noi*, apărut în volum în 1864. Sfirșitul l-a ajuns pe neașteptate, la 19 martie 1865, în al 46-lea an al vieții, răpus de un atac de tuberculoză.

Nicolae Filimon debutează în publicistică la 5 decembrie 1857, în plină maturitate; avea 38 de ani împliniți. Cronicar muzical la „Naționalul”, mai apoi cronicar dramatic, el venea cu experiența căpătată la străni, în corul și în orchestra opereii italiene și cu bogate cunoștințe despre compoziția muzicală, despre teoria și practica armoniei, despre istoria muzicii. Patriot luminat, însuflețit de idealurile progresiste burghezo-democratice ale generației de la 1848, el critică cu severitate spectacolele, de cele mai multe ori improvizate, ale impresarilor de operă străini, de la decorurile anacronice pînă la interpretarea falsă a cîntăreților și a orchestrei, cu preocuparea de a ajuta publicul să-și ridice nivelul artistic, de a-l instrui, de a-l familiariza cu operele marilor compozitori ai epocii: Rossini, Bellini, Donizetti, Verdi. Cronicar dramatic, el a militat pentru încurajarea teatrului național, pentru crearea unui repertoriu românesc. De o mare fecunditate, el publică în anii 1858—1860, mai puțin în anii 1861—1862, și tirziu în anul 1864, peste 70 de foiletoane de critică muzicală, 10 de critică dramatică, mai multe biografii muzicale, pe lîngă alte zeci de foiletoane cu subiecte diferite: călătorii, literatură populară și altele. Deosebit de interesante prin bogăția datelor prezentate, prin verva satirică și prin sentimentul de libertate și de înfrățire între popoare, de care N. Filimon dă tot timpul dovadă, sînt reportajele sale de călătorie, adunate în volumul *Excursiuni în Germania meridională*, unde face la

tot pasul comparații cu stările sociale de la noi, criticînd pe „magnații parveniți” și „guvernele antipatriotice” care țin în ignoranță și mizerie marea masă a poporului. Cele două nuvele romantice cu subiecte luate din țările prin care călătorise: *Mateo Cipriani și Friedrich Staaps sau atentatul de la Scheenbrun în contra lui Napoleon*, aduc în scenă tipul revoluționarului burghezo-democrat, luptător în contra tiraniei, pentru drepturile de libertate ale popoarelor.

Cu nuvela *Nenorocirile unui slujnicar sau gentilomii de mahala* și cu romanul *Ciocoii vechi și noi*, Nicolae Filimon trece de la nuvela romantică la nuvela și romanul realist, orientîndu-se tot mai mult spre realismul critic. În cea dintîi, el supune observației critice pe unul din reprezentanții mișcării burghezo-democratice de la 1848 — Mitică Rimătorian, — care, părăsind idealurile progresiste ale revoluției, devine un demagog parvenit și farsor, un „ciocoi mai vental și mai fără inimă decît acela al Regulamentului”. Cu *Ciocoii vechi și noi* sîntem în plină epocă de descompunere a feudalismului (1814—1830). De la Andronache Tuzluc la Dinu Păturică, întîlnim o galerie întregă de tipuri — Chera Duda, Costea Chiorul, slugile boierești, — realizate cu mijloace realiste. Acțiunile lor sînt bine observate și larg descrise, constituind un elocvent document al momentului istoric și social respectiv: drumul burgheziei în ascensiune, corupția aparatului de stat, viața de desfriu a boierimii, rolul cămătarilor, exploatarea nemiloasă a țărănimii. Dar pe cînd eroii negativi sînt zugrăviți cu puternică vigoare realistă, așa-ziii eroi pozitivi — pe care Nicolae Filimon îi introduce în roman ca să scoată în relief înclinațiile sale moralizatoare — rămîn doar niște procedee romantice, simple figuri idilice, departe de analiza critică făcută celor dintîi, analiză care asigură trăinicia acestui roman de strictă observație socială. Romanul lui Nicolae Filimon reprezintă primul pas mare în afirmarea realismului critic în literatura română.

În 1880, la 15 ani de la moartea lui Nicolae Filimon, scriitorul Ion Ghica, contemporanul său și singurul din acea vreme care și-a dat seama de valoarea scrisului lui N. Filimon, cu neîntrecuta sa putere de evocare i-a făcut autorului „Ciocoilor”, într-o

scrisoare adresată lui V. Alecsandri, următoarea caracterizare: „Sincer, leal, îndatoritor, întotdeauna vesel și voios, totdeauna mulțumit cu puținul ce câștiga prin munca și talentul său; caracter independent, nu s-a căciulit niciodată la nimeni; ura și disprețuia lipsa de demnitate și lungșirea; modest până a roși când auzea laude pentru scrierile lui, n-a bănuț niciodată că era un scriitor de mare merit”. Este cel mai complet portret ce se putea face vreodată acestui pionier în critica muzicală, în crearea romanului realist-critic, în culegerea basmului popular românesc.

Opera lui Nicolae Filimon se bucură în regimul nostru democrat-popular de o mare apreciere și răspîndire. În ultimii 15 ani s-au tipărit din opera sa 19 ediții, originale și traduceri, în peste 250 000 exemplare, iar viața sa a devenit cunoscută prin studiile în-treținute de către colectivul de cercetători al Institutului de istorie literară și folclor al Academiei R.P.R. și ale acad. G. Călinescu personal. În schița bibliografică ce urmează enumerăm titlurile celor 19 ediții publicate de la 1950 încoace, precum și titlurile studiilor biografice și critice mai importante ce s-au scris asupra lui Nicolae Filimon, de la Ion Ghica și pînă azi. La numărul acestora trebuie adăugate și studiile introductive, publicate la unele ediții, de Paul Georgescu (1950), George Ivașcu (1957), Șerban Cioculescu (1959) și Aurel Martin (1963).

Edițiile în limba română

1950. — *Ciocoii vechi și noi*. Cu un studiu introductiv de Paul Georgescu. Buc., ESPLA, 1950. 316 p. (Biblioteca pentru toți).
1950. — *Ciocoii vechi și noi*. Cu o prefață de George Ivașcu. Buc., ESPLA. [1956]. 336 p. + 1 f. portr. + erata. (Biblioteca pentru toți).
1957. — *Opere*. Vol. I—II. Ediție, glosar și bibliografie de George Balulescu, cu o introducere de George Ivașcu. Buc., ESPLA, 1957. 432—435 p. + 11 f. pl. (I); 382—384 p. + 5 f. pl. (II).
Cuprinde, în tom. I: *Introducere*, de G. Ivașcu, *notă asupra ediției*, de George Balulescu și *textele următoare: Ciocoii vechi și noi*, Mateo Cipriani, *Friederich Staaps*, *Nenorocirile unui slujnicar sau gentilomii de mahala* și *cele trei basme populare: Roman năzdrăvan, Omul de piatră, Omul de flori cu barba de mătăasă sau Povestea lui Făt-frumos*.
În tom. II: *Excursiuni în Germania meridională: 20 cronici muzicale; 4 biografii muzicale; 6 cronici dramatice; glosar; bibliografie.*

1958. — *Scrieri alese*. Vol. I. Ediția îngrijită, note și prefață de Domnica Stoicescu. Buc., Editura tineretului, 1958. 366—368 p. (Biblioteca școlarăului, 2).
Cuprinde *textele: Excursiuni în Germania meridională, Nenorocirile unui slujnicar; patru cronici muzicale și dramatice; aprecieri critice asupra scriitorului și operi de: I. Ghica, N. Iorga, G. Călinescu, Paul Georgescu și G. Ivașcu și un tablou biobibliografic.*

1959. — *Ciocoii vechi și noi*. (Prefață de George Ivașcu. Ediția a II-a revăzută. Buc., ESPLA, 1959. XXXIII p. + 1 f. + 309—311 p. + 1 pl. (Biblioteca pentru toți).

1959. — *Ciocoii vechi și noi*. Studiu introductiv: Șerban Cioculescu. Ilustrații de Marcela Cordescu. Buc., ESPLA, 1959. 233—236 p. + 11 pl.

1961. — *Ciocoii vechi și noi*. (Prefață de George Ivașcu) — Buc., ESPLA, 1961. XXXII + 316 p. (Biblioteca pentru toți. 52).

1961. — *Roman năzdrăvan*. Ilustrații de Anastase Demian. Buc., Editura tineretului, 1961. 54—56 p. (Colecția Traista cu povești).

Mal cuprinde și basmul: *Omul de flori cu barba de mătăasă sau Povestea lui Făt-frumos*.

1963. — *Ciocoii vechi și noi sau ce naște din pisică șoareci mîncîncă*, Roman original. Prefață de Aurel Martin. Coperta și ilustrațiile de Val. Munteanu. Buc., E.P.L., 1963. XXXVIII[—L] + 293[—296] p.

1964. — *Ciocoii vechi și noi sau ce naște din pisică șoareci mîncîncă*. Roman original. Prefață de Aurel Martin. Coperta și ilustrațiile de Val. Munteanu. Buc., E.P.L., 1964. 313[—316] p.

În limba rusă

1954. — *Starie i novie mtroedi*. Perevod s ruminskogo: V. Viktorova. Moskva, Gos. Izd. Hud. Lit., 1954. 233[—236] p.

În limba maghiară

1954. — *Régi és új urak*. Regény. Fordította: Bella Erno. A bevezető írta: Fodor Sandor. Bukarest, Allami Irodalmi és Művészeti Kiado, [1954]. 293[—396] p. (Halado Hagymányaink 15).

1954. — *Régi és új urak*. Regény. Fordította: Bella Erno. A bevezető írta: Fodor Sandor. [Bukarest], Széptudalmi Könyvkiado, [1954]. 393[—396] p.
Ciocoii vechi și noi.

1961. — *Táltos Roman*. Fordította: Delnei B. József. Anastase Demian rajzaival. Bukarest, Ifjúsági Könyvkiado, 1961. [60 p.].

Roman năzdrăvan. Mal cuprinde basmul: *Omul de flori cu barba de mătăasă sau Povestea lui Făt-frumos*.

1962. — *Külvarosi gavalterok*. Fordította: B. Delnei József. Bukarest, Ifjúsági Könyvkiado, 1962, 240[—244] p. (Tamolok Könyvtára).

Scrieri alese. Cuprinde nuvelele: Mateo Cipriani, *Friederich Staaps* și *Nenorocirile unui slujnicar*; cap. I—II, VII—X din *Excursiuni în Germania meridională*; 2 cronici muzicale și dramatice.

1964. — *Régi és új urak*. Regény. Fordította: Bella Erno. Bukarest. Irodalmi Könyvkiado, 1964. 277[—280] p.
Ciocoii vechi și noi.

In limba germană

1958. — *Parvenüs der Schrebergilde oder „Die Katze lässt das Mäusen nicht!“* Aus dem Rumänischen übersetzt von Ingeborg Seidel. Roman. Berlin, Aufbau-Verlag, 1958. 289[-293] p.

Ciocoii vechi și noi.

1961. — *Drei Monate im Ausland und andere Schriften*. Deutsche von Marianne Šora. Auswahl und Einleitung; Dominica Stolcescu, Porträt-Zeichnung von Rony Noel. Bukarest, Jugendverlag, 1961. 294[-296] p. (Kleine Schulbücher).

Trei luni în străinătate și alte scrieri. Cuprinde: Excursiuni în Germania meridională; Nenorocirile unui slujnicar; Paralelism între fosta direcțiune și cele de azi; aprecieri critice, tablou bibliografic.

Referințe

1. Ghica, Ion : Școala acum 50 de ani. In : Ion Ghica, Opere. Ediția îngrijită, glosar, bibliografie și introducere de Ion Roman. Vol. I. Buc., ESPLA, [1955], p. 141-151.
2. Iorga, Neculai : Neculai Filimon. Notă literară. In culegerea : N. Iorga, Schițe din literatura română, vol. I, Iași, Edit. Șaraga f. a., p. 153-200.
3. Densușianu, Ovid : Nicolae Filimon. In : Ovid Densușianu, Literatura română modernă. Tom. III. Buc., Alcalay, 1933, p. 85-97. După un curs universitar, ținut în 1900-1901.

4. Negulescu, Pr. George I. : Amintiri și însemnări despre Nicolae M. Filimon. In : „Amvonul”, Buc., XIX (1916), p. 35-45, 65-75.
5. Baiculescu, George : Nicolae Filimon, critic muzical și dramatic. Buc., 1946. 37 p. (Extras din „Studii italiene”, VII).
6. Vianu, Tudor : Nicolae Filimon. In : Tudor Vianu, Arta prozatorilor români. Buc., Editura Contemporană, 1941, p. 57-66.
7. Baiculescu, George : Activitatea folcloristică a lui Nicolae Filimon. Studii și texte. Buc., 1941. 71 p. (Colecția „Convorbiri literare”).
8. Breazu, Ion : Din problemele moștenirii literare. Cu prilejul reeditării lui Nicolae Filimon. In : „Almanah literar”, Cluj, I, 1950, nr. 13, p. 103-111.
9. Cioculescu, Șerban : Realismul lui N. Filimon. In : „Gazeta literară”, Buc., IV, 1957, nr. 31, p. 5.
10. Cioculescu, Șerban : Nuvelistica lui N. Filimon. In : „Gazeta literară”, Buc., IV, 1957, nr. 31, p. 5.
11. Călinescu, G. : N. Filimon, Buc., Edi. tura științifică, 1959. 267[-271] p. Amplă monografie despre viața și opera lui N. Filimon.
12. Cheșie, Ion : Observații privitoare la lexicul prozei artistice a lui N. Filimon. In culegerea : „Contribuții la istoria limbii române literare în sec. al XIX-lea”. Vol. III. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1962, p. 151-189.

George BAICULESCU

Lucrări de specialitate

ILIESCU, ION, Eminescu în Banat.

Bibliografia : F. Moldovan. Timișoara, 1964. 168 p. + 28 f. ilustr. (Biblioteca centrală a Regiunii Banat).

Printre numeroasele manifestări omagiale închinat în cursul anului trecut memoriei celui mai mare poet român se numără și editarea de către Biblioteca regională Banat a unui volum cu titlul de mai sus semnat de Ion Iliescu.

Ideea unei ample monografii regionale menite să sublinieze legăturile luceafărului poeziei noastre cu această parte a pământului românesc nu e desigur nouă. Autorul însuși arată că subiectul a mai preocupat anterior și alți cercetători.

Intr-adevăr, în bibliografia întocmită de F. Moldovan care însoțește studiul lui Ion Iliescu, întâlnim titluri ca : Bucurescu, Teodor : *Eminescu în Banat. La Sin Nicolaul Mare*, volum apărut în 1928 în 174 pagini sau Birou, Veturia : *Din legăturile lui M. Eminescu cu Banatul* contribuție pu-

blicată de revista *Orizont* din Timișoara în mai 1964.

Spre deosebire de acestea, studiul lui I. Iliescu și-a propus să colaționeze toate izvoarele documentare și să urmărească legăturile marelui nostru poet cu Banatul pe planuri multiple : pe de o parte urmărind contactele personale ale scriitorului cu realitățile și oamenii din Banat sau cu creația lor literară și științifică, de pe altă parte, urmărind recepțarea operei eminesciene în Banat de-a lungul vremii.

Primul contact al lui Mihail Eminescu cu Banatul și cu bănățenii a avut loc prin intermediul lecturilor. Încă din vremea studiilor sale la Cernăuți el studiază o serie de lucrări cu profil istoric, pedagogic, referitoare la folclor, geografie, mitologie, din biblioteca gimnaziștilor români organizată de profesorul său Aron Pumnul. Printre titlurile incluse în catalogul acestei biblioteci se găsea și crestomația întocmită de Aron Pumnul unde erau reproduse lucrări ale unor personalități bănățene ca : Da-

maschin Bojinca, Alexandru Gavra, Mihail Halici, Paul Iorgovici, Atanasie M. Marienescu, Dimitrie Țichideal ș.a., apoi *Geografia Banatului* de G. Pop, precum și *Monumentul Șincail-Clainian*, lucrare publicată sub pseudonim de Alexandru Gavra, editorul volumului I al cronicii lui Gh. Șincail. Chiar dacă nu putem fi de acord cu toate corespondențele de idei stabilite de Ion Iliescu între Alexandru Gavra și Eminescu, lectura acestei cărți ni se pare neîndoielnică. Așa cum neîndoielnică este și aceea a volumului de nuvele istorice *Petru Rareș, Principele Moldovei*, semnat de At. M. Marienescu, al cărui titlu a fost transcris în catalog de mîna lui Eminescu. Revistele românești din țară, de la Budapesta și Viena, prezente în bibliotecă, s-au bucurat de asemenea de atenția lui Eminescu, oferind în același timp informații bogate despre viața românilor din Banat.

Contactul direct al poetului cu Banatul datează „cam din jurul anului 1867” cînd, Eminescu ar fi locuit la Timișoara, la fratele său Nicolae Eminovici, care își făcea aci stagiul de avocat.

În orice caz în vara anului 1868, îl găsim pe viitorul poet în rîndurile trupei lui Mihai Pascaly, participînd la un triumfal turneu prin orașele bănățene Timișoara, Lugoj, Arad, Oravița. Cinci capitole din monografia lui Ion Iliescu sînt închinată reconstituirii acestui turneu, urmîrind spre deosebire de predecesorii săi și ecourile din presa germană și maghiară locală. Dintre aceste capitole unul este dedicat analizei semnificației turneului pentru opera scriitorului. Este interesantă și stabilirea unor corespondențe ale limbajului de colorit ardelenesc din romanul *Geniu Pustiu* cu dialectul bănățean, apropierea dintre poeziile *La o artistă*, *Copilă*, *înger*, *vis de mirare*, *Intunericul și poetul*, *Comediantul*, (variantă la *Alăt de fragedă*) sau *Amorul unei marmure*, ca prilejuite de acest turneu, urmărirea influenței pe care a avut-o asupra gîndirii teoretice a lui Eminescu contactul cu diversele aspecte din Transilvania și Banat, sau felul și măsura în care folclorul bănățean a intrat în atenția folcloristului Eminescu.

Lărgind granițele Banatului la configurația de astăzi a regiunii, Ion Iliescu așază în fruntea listei prietenilor bănățeni ai lui Eminescu pe

Ion Slavici. Dintre studenții bănățeni cunoscuți de Eminescu la Viena, sînt amintiți membrii societății academice România jună din Viena, printre care Nicolae Oncu, în legătură cu care se reproduce o fotografie dată de Eminescu acestuia „pe timpul cînd erau universitari în Viena”. Dintre ceilalți prieteni bănățeni ai poetului, Augustin Z. N. Pop amintea în primul rînd pe Dionisie Miron, colaborator la *Timpul* și la *Fintina Blanduziei* și folclorist pasionat. Informațiile din lucrarea lui A. Z. N. Pop *Contribuții documentare la biografia lui Eminescu* apărută în 1962, sînt reluate în studiul de care ne ocupăm al lui Ion Iliescu. Folosind o altă lucrare a lui Augustin Z. N. Pop, apărută în numărul 5—6/1964 din revista *Steaua* în legătură cu proiectul comun al lui Eminescu și Slavici de a înființa, fie la Brașov, fie la Arad, sub egida unui comitet, o foaie literară ilustrată, sub redacția unui scriitor de acolo și o „bibliotecă universală română” în care să se publice la prețuri reduse „scrieri alese cu îngrijire din literatura română și traduse bine din literaturile străine”, Ion Iliescu stabilește unele continuități eminesciene în Banat. Eminescu încredințase de altfel nepotului său Ion Droglî și un studiu monografic referitor la Banat. Ion Droglî era fiul sorei lui Eminescu, Aglaia Eminovici, și a locuit în Timișoara. Temporar în acest oraș a mai stat și un alt nepot al lui Eminescu, Vasile Florea.

Ultimele două capitole ale studiului examinează receptarea operei lui Eminescu în Banat. Sînt cercetate aici edițiile din opera poetului apărute pe teritoriul de azi al regiunii, în românește sau în limbile minorităților naționale, precum și unele ecouri ale acestei opere oglindite în presă, cu ocazia diverselor conferințe, comemorări, serbări populare etc. Un amplu capitol privește răsbinderea deosebită a operei eminesciene în Banatul socialist, autorul referindu-se în special la două momente culturale de seamă: centenarul nașterii poetului (1950) și comemorarea a 75 de ani de la moarte (1964). Niciodată pînă acum, subliniază Ion Iliescu, acțiunile întreprinse în Regiunea Banat ca și în restul țării, nu au căpătat asemenea amploare de masă. Aportul scriitorilor și al altor publiciști în presa zilnică sau revistele literare cu articole, versuri închinată poetului, reproduceri și tălmăciri din opera lui, aportul

cadrelor universitare și al filialei Academiei R.P.R., precum și contribuția altor instituții de cultură și artă, aportul Bibliotecii și al școlii la Timișoara, Arad, Reșița, Lugoj, Oravița, Caransebeș, Anina sau Herculane, precum și în comunele rurale de pe întinsul Regiunii, entuziasmul participanților la toate aceste manifestări, muncitori sau țărani cooperatori, intelectuali, subliniază dragostea și admirația poporului nostru față de cel care a cîntat în vers ca nimeni altul pămîntul românesc.

O inovație bine venită față de studiile monografice regionale închinată anterior lui Eminescu, o constituie asocierea unei ample bibliografii semnată de F. Moldovan. Organizată în două părți: I. *Opera lui Eminescu tipărită în Banat*; II. *Comentarea vieții și operei în publicațiile bănățene*, contribuția bibliografică indexează cronologic atît volumele cit și textele apărute în publicațiile periodice. Desigur că bibliografia lui F. Moldovan nu este exhaustivă și bibliograful însuși, dîndu-și seama de aceasta, a intitulat-o modest: „Contribuție la”. Dar ea include în general cele mai de seamă titluri, iar ca proporții, numără nu mai puțin de 328 de fișe bibliografice. Totuși ni se pare ciudat că în lista operei lui Eminescu apărută în Banat figurează *Luceafărul*, tradus în limba germană și apărut în numărul 8 precum și alte poezii traduse în nr. 7 din 1889 *Sărmanul Dionisie*, apărut în nr. 10 din 1891 al revistei *Rumänische Revue* din Viena (chiar dacă această revistă a apărut sub conducerea unor cărturari bănățeni), iar în schimb lipsesc traduceri excepționale făcute de Franyo Zoltán, tipărite de Institutul de arte grafice Grafica din Arad în volumul *Eine Herbstsymphonie. Rumänische Lyrik (Din valurile vremii, Sonetele I, II, III, Somnoroase păsărele etc.)* sau de Editura Genius din Timișoara în volumul *Rumänische Dichter*, apărut în 1932, în care, după cum arată și Ion Iliescu în studiul său, tălmăcirile din opera lui Eminescu ocupă un loc central. E adevărat însă că revista *Rumänische Revue* a apărut și în Banat, iar inițiativa ei revine bănățenilor.

În concluzie, volumul de contribuții critico-bibliografice *Eminescu în Banat* este o inițiativă binevenită. Ea merită să fie nu numai apreciată, dar

și urmată de alte mari biblioteci din țară. În cadrul preocupărilor bibliotecilor regionale și a unor biblioteci raionale pentru întocmirea bibliografiei locale, un loc de seamă ar trebui să-l ocupe și valorificarea moștenirii literare, editarea unor lucrări critico-bibliografice despre oameni de seamă ai culturii românești.

Nicolae LIU

MIHALOVIĆ, G. *Srpska bibliografija XVIII veka*. Beograd, 1964. XXXVI + 388 p. cu 815 reproduceri.

Bibliografiile naționale retrospective constituie importante instrumente în munca științifică și se lucrează în multe țări la întocmirea lor. Academia R.P.R. a și anunțat apariția, în curînd, a bibliografiei privind cărțile românești dinainte de 23 August 1944. Bibliografiile naționale retrospective au intrat și în țările vecine în lăza de realizare. Ele prezintă interes și pentru cercetătorii din țara noastră.

Bibliografia cărților sîrbe din veacul al XVIII-lea (Srpska bibliografija XVIII veka), apărută la Belgrad, se înscrie printre acestea. Cultura sîrbă cunoaște și încercări anterioare privind întocmirea de bibliografii retrospective. Kopitar, cunoscutul slavist, stabili, la vremea sa, un *Catalogue des livres serbes*, care se află în Biblioteca Națională din Viena. Se cuvin pomenite ca importante și alte două lucrări *Geschichte des serbischen Schrifttums* a lui Pavel Iosif Safarik, apărută în 1865 și o alta Srpska bibliografija za noviju književnost od 1747 do 1869 — a lui Stojan Novakovic, tipărită în 1869. Cercetările ulterioare pe întinderea a aproape un secol au dus la descoperirea de tipărituri necunoscute alcătuitoarelor bibliografiilor pomenite. Se cuvin reținute și progresele realizate, sub raport științific, în bibliografia modernă. Dar bibliografia de care ne ocupăm a fost întocmită în condiții deosebit de grele. Biblioteca Națională din Belgrad, care adăpostește cele mai multe din vechile tipărituri a fost bombardată în 6 aprilie 1941. Alcătuitoarelor bibliografiei s-au văzut siliți să întreprindă cercetări pentru a descoperi vechile tipărituri în colecții particulare, precum și în bibliotecile din țările vecine.

Bibliografia cărților sîrbe din veacul al XVIII-lea (Srpska bibliografija XVIII veka) este primul volum din

bibliografia cărților sirbe, care va merge pînă la 1944. Ea cuprinde descrierea, în ordinea apariției, a 411 tipărituri dintre 1701—1800. Se alătură acestora descrierea a încă 6 tipărituri, a căror datare nu este sigură. În tipăriturile descrise sînt cuprinse cărți religioase (ceasloave, acatiste, catehisme, sbornice, psaltiri), cărți de școală (abecedare, gramatici, manuale de caligrafie), calendare, dicționare, hărți. Tipăriturile descrise țin și de alte domenii. Se întilnesc, astfel, multe ordonanțe împărătești, regulamente, precum și dizertații pe diverse teme (medicină, filozofie). Ocupă un loc important lucrările istorice și literare, îndeosebi ode închinare la înscăunarea și înălțarea în slujbe a diferitelor personalități. Cultura sîrbă s-a îmbogățit în veacul al XVIII-lea și cu traduceri, mai importante fiind, sub raport literar, cele din italiană.

Bibliografia a fost întocmită după principii moderne. Tipăriturile sînt descrise ca unități independente, cu indicarea convenitelor date bibliografice (autor, titlu etc.). Descrierile sînt însoțite de adnotații privind textele (hîrtia, scrisul, ornamentele etc.), unele foarte extinse. Se fac și referiri literare privind tipăriturile. Acestea ușurează considerabil munca cercetătorului. S-a urmărit, în sfîrșit, să se dea și o imagine cît mai fidelă a tipăriturilor descrise. S-a reproduș astfel, fotocopia paginii întia și, în multe cazuri și a paginilor din text, considerate importante. Bibliografia oferă, în felul acesta, un bogat material ilustrativ, care poate servi și ca excelent material didactic. Metoda urmată în descrierea tipăriturilor se aseamănă cu cea folosită de I. Bianu și N. Hođoș în *Bibliografia romînă veche* (primul volum a apărut în 1903), mai ales prin spațiul larg acordat reproduce-

rilor după tipăriturile descrise. Bibliografia sîrbă se menține, în cadrul semnalării tipăriturilor, *Bibliografia romînă veche* prin republicarea, îndeosebi a prefețelor, face posibilă cercetarea științifică și fără a avea la îndemînă textele tipăriturilor.

Bibliografia cărților sirbe din veacul al XVIII-lea prezintă interes pentru cercetătorii noștri. Sîrbii au avut, împreună cu românii de peste munți, pînă în veacul al XIX-lea, aceeași conducere bisericească. Sîrbii, românii bănățeni și cei din cîmpia arădană au făcut parte, pînă la jumătatea veacului al XVIII-lea, din granița militară ilirică. Au dus, împreună, veacuri în șir, lupta grea împotriva asupririi imperiului austro-ungar. Legăturile culturale au fost și ele strînse. Tipăriturile lui Nenadovici, Avacumovici și ale altora, au circulat peste munți. Asemenea și fabulele lui Obradovici, din care s-au făcut foarte devreme traduceri. Bibliografia înregistrează, pe lîngă tipăriturile unor personalități sirbe cunoscute și la noi, două cataloage de cărți — „slaveno sîrbe” și „valahe” (*Katalog slaveno-serbsleij i volahijckih*), primul din 1796, al doilea din 1798. Catalogul din 1796 înregistrează 12 cărți „valahice”, cel din 1798, vreo 14 cărți. Iată titlul cîtorva din cele înregistrate în catalogul din 1796 — *Bucvariu* (1792), *Carte de cetit rumină și nemțească* (1793), *Scrisoare frumoasă* (1794), *Carte de mînă pentru dascăli* (1784).

Srpska bibliografija XVIII veka a apărut sub auspiciile Bibliotecii Naționale a Republicii Socialiste Serbia. Are ca redactori pe dr. G. Mihailovici, dr. M. Kicicovici, dr. V. Nedici și D. Ţtoșici.

D. VATAMANIUC

Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România. Vol. III Buc., Editura politică, 1965, 318 p.

Volumul al III-lea *Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România*, apărut sub egida Institutului de istorie a partidului de pe lângă C.C. al P.M.R., analizează unele momente importante din istoria mișcării muncitorești din țara noastră în perioada anilor 1892—1940. Cele 13 studii elaborate pe baza cercetării materialelor documentare de arhivă, precum și a presei muncitorești contemporane evenimentelor, constituie o contribuție adusă la cunoașterea bogatelor tradiții revoluționare de luptă ale proletariatului din țara noastră. În plus, alcătuirea indicilor de persoane, de organizații, întreprinderi, instituții și localități înlesnește cititorului lectura lucrării și, în genere, urmărirea diferitelor aspecte ale luptei proletariatului în perioada analizată.

Majoritatea studiilor cuprinse în volum tratează acțiuni greviste desfășurate în perioada de după crearea Partidului Comunist din România, relevând rolul organizațiilor P.C.R., care, în pofida numeroaselor greutăți, s-au aflat în fruntea luptei pentru apărarea intereselor vitale ale clasei muncitoare.

Studiile din volum descriu acțiuni concrete privind vasta activitate desfășurată de P.C.R. în mijlocul sindicatelor, în fabrici și uzine pentru înfăptuirea Frontului unic muncitoresc în focul luptelor de clasă, pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru pace și libertăți democratice, împotriva exploatării capitaliste, a politicii de fascizare a țării. Un număr de articole, mai ales cele care tratează acțiuni greviste din industria textilă, relevă contribuția femeilor muncitoare la lupta generală contra regimului burghezo-moșieresc.

Primele patru studii cuprinse în volum prezintă acțiuni greviste desfășurate în perioada ce a premers creării P.C.R., la 8 mai 1921. Este vorba de studiile: *Greva lucrătorilor de la Fabrica de cherestea „Goetz”-Galați din 1892*, de Gh. Vilcu; *Greve ale muncitorilor din Ploiești la începutul*

ultimului deceniu al secolului al XIX-lea de V. G. Ionescu; *Greva generală a feroviarilor din Transilvania din 1904*, de A. Deac și *Greva muncitorilor din portul Brăila din august 1915* de G. Tudoran.

Celelalte nouă studii abordează acțiuni greviste desfășurate în perioada de după crearea P.C.R., reliefându-se condițiile calitativ noi în care au fost declanșate și s-au desfășurat.

Un prim grup de articole, care se desprinde din cele nouă studii amintite, se referă la acțiuni desfășurate în două din ramurile de bază ale economiei românești din acei ani și anume — industria metalurgică și C.F.R. În această direcție enumerăm *Luptele greviste ale muncitorilor de la Fabrica de vagoane „Astra”-Arad din 1922* de I. Șimandan și V. Roșu; *Greva muncitorilor de la Uzinele metalurgice „Lemaître” din 1931* de N. G. Munteanu; *Greva metalurgiștilor de la Fabrica „Hang”-București din anul 1935* de G. Horja; *Greva muncitorilor metalurgiști de la Fabrica „Junász”-Cluj din mai-iunie 1938* de I. Iacș și *Greva muncitorilor metalurgiști de la Fabrica „Metalglobus” București (decembrie 1939-ianuarie 1940)* de A. Niri.

Din studiile de mai sus se desprinde ca un fir roșu rolul P.C.R. de organizator și conducător al acestor acțiuni greviste situându-se din adevărată ilegalitate, în pofida acțiunilor represive și teroriste ale autorităților burghezo-moșieriste, în fruntea luptei maselor de oameni ai muncii pentru o viață mai bună. Insistându-se îndeosebi asupra momentelor importante ale acestor lupte greviste, asupra semnificației și caracterului lor, în funcție de perioada istorică în care au avut loc, se evidențiază faptul că aceste acțiuni au îmbogățit experiența de luptă a proletariatului din România.

Asupra unor momente din luptele desfășurate de muncitorii textiliști se referă un număr de patru studii: *Acțiunile greviste de la Fabrica textilă „Saturn” — din ianuarie 1933* de M. Tălăngescu; *Greva muncitoarelor textile de la „Industria lînii” — S. A. Timișoara din ianuarie 1934* de S. Homenco; *Greva muncitorilor de la Fabrica „Industria textilă Orădană” din*

1936, de Fl. Dragne și N. Blană și *Greva muncitorilor de la Fabrica de textile „Gallia” din București (decembrie 1939—ianuarie 1940)* de I. Teacă.

Rod al unei intense munci de cercetare depusă de autorii studiilor, lucrarea se înscrie ca o contribuție adusă la cercetarea istoriei mișcării muncitorești din țara noastră.

Privit în ansamblul său, volumul *Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România* constituie o realizare valoroasă, care înlesnește cunoașterea onora dintre cele mai însemnate lupte revoluționare ale proletariatului din România, desfășurate în anii regimului burghezo-moșieresc.

VASILE PETRIȘOR

Presă muncitorească și socialistă din România. Vol. I. (1865—1900). Buc., Editura politică, 1964. 1388 p.

Lucrarea, apărută sub egida Institutului de istorie a partidului de pe lângă C. C. al P.M.R., înmănușează un număr de peste 70 de studii asupra publicațiilor muncitorești și socialiste apărute în țara noastră începând din deceniul al 7-lea pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea, precum și o culegere antologică din aceste publicații.

Elaborat sub îngrijirea unui colectiv de redacție format din Ion Popescu-Puțuri (redactor responsabil), Nicolae Goldberger, Augustin Deac și Ion Felea cu contribuția unui cerc de cercetători științifici din domeniul istoriei partidului și mișcării muncitorești, acest volum este alcătuit din două părți: partea I cuprinde anii 1865—1889, iar partea a II-a anii 1890—1900. După o amplă introducere, privind complexitatea problemelor referitoare la dezvoltarea economică, socială și politică a României în a doua jumătate a secolului trecut, în lucrare sînt prezentate, în ordine cronologică, cele peste 70 de publicații precum și materialele antologice, corespunzătoare fiecărei publicații în parte. În legătură cu aceasta se cuvine a fi subliniat meritul colectivului de redacție de a fi realizat o selecție extrem de reușită a onora dintre cele mai reprezentative materiale apărute în presă în acei ani, sub semnătura unui mare număr de corespondenți, fie frunțași ai mișcării muncitorești sau simpli muncitori, fie gazetari dintre cei mai valoroși. Ast-

fel, în volum sînt inserate articole de o neasemuită frumusețe semnate în anii aceia în diverse gazete și reviste muncitorești de: Vasile Alecsandri, Sofia Nădejde, C. Mille, Ion Teodorescu, Const. C. Bacalbașa, Al. Ionescu, I. L. Caragiale, Panait Mușoiu, C. Dobrogeanu-Gherea, Ionescu Raicu Rion, C. Z. Buzdugan, Iosif Nădejde-Armașu, I. C. Frimu, Th. D. Neculuță, ș.a.

Ambele părți ale volumului sînt însoțite de adnotări și indici de denumiri geografice, de titluri de ziare și reviste, de congrese, organizații și instituții, precum și de numeroase ilustrații. Volumul se caracterizează, de altfel, în ansamblul său, printr-o realizare grafică deosebită.

Lucrarea aduce o contribuție importantă la cunoașterea începuturilor istoriei presei muncitorești și socialiste din România și atestă activitatea vie și complexă dusă pe tărîmul editării unui număr însemnat de ziare și reviste. „Apărute în condiții vitrege, cu mari sacrificii din partea unor grupuri de muncitori și intelectuali socialiști, ele constituie un bun de preț al clasei muncitoare, al întregului nostru popor” — se subliniază în introducerea lucrării. Pe drept cuvînt se poate spune că aceste publicații sînt o moștenire în care sînt încrustate bogate tradiții revoluționare ale clasei muncitoare din România, tradiții preluate și ridicate ulterior pe o treaptă superioară de Partidul Comunist.

Din numărul mare de publicații apărute în acei ani în țara noastră și care sînt incluse în volum, un spațiu mai larg se acordă în lucrare prezentării celor mai importante dintre ele, pe această linie înscriindu-se: *Tipograful român* (București, 1865—1867, 1870), *Lucrătorul român* (București, 1872—1873), *Contemporanul* (Iași, 1881—1891), *Drepturile omului* (București, 1885, 1888—1889), *Gutenberg* (București, 1886), *Muncitorul* (Iași, 1887), *Apărătorul* (București, 1888), *Socialistul* (Tr. Severin, 1888), *Munca* (București, 1890—1894), *Critica socială* (Iași, 1891—1893), *Democrația socială* (Ploiești, 1892), *Lucrătorul* (Galați, 1892—1893), *Lumea nouă* (București, 1894—1900), *Revoluția socială* (Craiova, 1898—1899), *Drepturile țăranului* (București, 1889) etc.

Din lectura lucrării se desprinde concluzia, demnă de subliniat, că majoritatea gazetelor și revistelor mun-

citorești și socialiste au apărut în capitala țării, important centru industrial și muncitoresc. Urmează apoi Iași, Ploiești, Galați și Brăila precum și o serie de alte centre în care mișcarea muncitorească și socialistă era mai bine organizată.

Parcurgînd paginile presei muncitorești și socialiste de la sfîrșitul secolului trecut, cititorului i se conturează cu claritate activitatea desfășurată de întreaga mișcare muncitorească din țara noastră. Înmănușarea în acest volum a unora dintre cele mai semnificative materiale apărute în presă duce pe cititor la cunoașterea variatei tematici a presei muncitorești din acei ani, a preocupărilor înaintate ale organizațiilor muncitorești, a frământărilor care au existat în cadrul acestor organizații. Publicațiile muncitorești de la sfîrșitul secolului trecut reflectă creșterea și dezvoltarea mișcării muncitorești, lărgirea influenței ideilor socialiste în rîndurile clasei muncitoare din România, oglindesc multilateral ideile și formele organizatorice ale mișcării muncitorești, lupta pentru crearea partidului clasei muncitoare, atitudinea mișcării muncitorești față de problema revoluției, față de țărănime, față de partidele claselor exploatatoare, față de statul burghez-moșieresc, față de monarhie, legăturile mișcării noastre muncitorești cu mișcarea muncitorească internațională etc. Se degajă pregnant patriotismul și spiritul internaționalist al clasei muncitoare, încrederea în triumful socialismului în România.

Din lucrare reiese influența crescîndă a ideologiei marxiste, precum și influența unor curente nemarxiste asupra mișcării noastre socialiste, ca lassalleismul, proudhonismul, narodnicismul, lupta ideologică din epoca respectivă, luptă pe care elementele înaintate, muncitorii conștienți au trebuit s-o ducă împotriva oportuniștilor din conducerea mișcării pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, a cauzei proletariatului.

Rod al unei intense munci de cercetare științifică, lucrarea pe care o prezentăm se înscrie ca o contribuție de seamă la cunoașterea publicațiilor muncitorești și socialiste din perioada dată, publicații ce reprezintă un tezaur prețios al poporului nostru, a cărui popularizare contribuie la edu-

carea în spiritul patriotismului și al internaționalismului proletar al oamenilor muncii din Republica Populară Română.

Gh. I. Ioniță

Istoria gîndirii sociale și filozofice în România. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964. 620 p.

Așa cum se arată în notița introductivă, lucrarea poate fi caracterizată drept prima sinteză, de pe poziții marxist-leniniste, a istoriei gîndirii sociale și filozofice din țara noastră. Fără îndoială că aria largă de desfășurare și complexitatea problematicii au impus ca o asemenea lucrare să fie precedată de numeroase studii, articole, și chiar culegeri de volume cu obiectiv particular, avînd un caracter pregătitor. Ceea ce aduce însă nou lucrarea de față este nu o simplă reunire a cercetărilor parțiale într-o sumă de realizări ci încununaarea lor firească, ridicarea cercetării de ansamblu la un nivel la care rezultatele se împletesc într-o sinteză coerentă, unitară, într-un produs finit determinat. În paginile lucrării recent apărute, tabloul dezvoltării gîndirii sociale și filozofice acoperă dimensiuni spațio-temporale ce includ teritoriul patriei într-o desfășurare multiseculară, înfățișînd elocvent în diferitele perioade istorice cele două elemente ideologice a căror ciocniri jalonează conținutul fundamental al drumului străbătut: concepții materialiste și idealiste, înaintate și reacționare.

Doile mari perioade delimitează în părți distincte incursiunea istorică, după cum dezvoltarea precede sau urmează pătrunderii marxismului — cotitură revoluționară care a marcat transformarea gîndirii sociale și filozofice în știință autentică. În cuprinsul celor două părți, lucrarea abordează sistematic, capitol după capitol, momentele esențiale ale acestei dezvoltări.

În prima parte, sînt mai întii culese mărturiile de preocupare ideologică în orînduirea feudală, în folclor, pravile, cronici, platforme ideologice de luptă, începuturi de învățămînt laic și manifestări naturalist-științifice, umanismul și raționalismul primilor cărturari. Urmează perioada dezvoltării elementelor de iluminism și socialism utopic în gîndirea românească. În etapele istorice marcate de revo-

luția din 1848, înființarea statului național și cucerirea independenței de stat, pe firmament apar pleiada marilor democrați revoluționari în frunte cu Bălcescu, democrații burghezi, înflorirea ideologiei progresiste, curentul de gândire materialistă în științele naturii. Prima parte a lucrării consemnează cu deosebire locul și rolul unor gânditori de seamă cum au fost Dimitrie Cantemir și Vasile Conta, al căror aport a fixat momente însemnate în istoria filozofiei românești.

Începând cu pătrunderea și răspîndirea marxismului în România, partea a doua reconstituie bogat tabloul luptei dintre materialism și idealism în perioada marilor frământări ideologice proprii ultimelor decenii ale secolului trecut. Studiul urmărește în continuare această luptă în condițiile de după apariția imperialismului, trasează drumul de luptă al filozofiei marxist-leniniste împotriva filozofiei burgheze reacționare pentru a se încheia cu imaginea triumfului istoric al marxism-leninismului în România, sub conducerea partidului în împrejurările construcției și desăvîrșirii socialismului.

Lucrare de bază în exegeza românească de specialitate, volumul prilejuiește la capătul lecturii reflecții variate și de bogată semnificație.

În primul rînd, deși declară încă deschise unele probleme dificile, lucrarea săvîrșește un bilanț al cercetării în materie și se reliefează ca o contribuție prețioasă la cauza creației științifice românești. Este certă strădania de a aplica neabătut cerințele care conferă cercetării atributele unei reale științe în specialitate: rolul hotărîtor al intereselor de clasă, explicarea genezei și influențelor ideologice în lumina condițiilor istorice și a funcțiilor sociale aferente, înlăturarea sistematică a falsurilor și deformărilor pe care le acreditase în materie interpretarea nihilistă și reacționară a moștenirii filozofice românești. Respectarea cerințelor metodologice marxist-leniniste a permis astfel cercetării să infățișeze cu autoritate istoria filozofiei românești ca o disciplină net și riguros constituită în patrimoniul științei.

În al doilea rînd, lucrarea depășește cadrul de specialitate pentru a dobindi semnificația unui act de autentică rezonanță general-culturală. Într-un caz, competanță partinică

o operă de valorificare a tradițiilor gîndirii progresiste românești, ea îmbogățește orizontul spiritual și contribuie cu substanțiale elemente istorice la făurirea culturii noastre socialiste.

În sfîrșit, pe aceste baze, lucrarea acționează ca un puternic instrument de educație socialistă, dotat cu o redutabilă forță de influențare ideologică și patriotică. Indemnînd la fermitate marxist-leninistă în gîndire, la o atitudine militantă împotriva ideologiei reacționare, lectura prilejuiește totodată un sentiment de reală mîndrie și satisfacții pentru bogatele tradiții progresiste și patriotice din istoria culturii românești.

Nu putem încheia sumara prezentare fără a remarca îmbinarea pe care o realizează lucrarea între condiția de tratat științifico-didactic și cea de largă accesibilitate, ceea ce o recomandă deopotrivă atît mediului de specialitate cît și unor cercuri variate de cititori.

M. L.

GULIAN, C. I. acad. **Despre cultura spirituală a popoarelor africane.** Buc., Editura științifică, 1964. 250 p.

O lume rămasă multă vreme atît de puțin cunoscută, Africa, este astăzi un continent în plină frămîntare social-politică, stîrnind interes nu numai prin problemele ei politice și economice actuale. Cercetările arheologice cu datele lor surprinzătoare prin nouitatea și ritmul descoperirilor ca și cele etnografice, istorice, folclorice, lingvistice aduc mărturie ale unor culturi străvechi și originale în toate regiunile continentului african. Utilizînd informații mai vechi, alături de cele mai noi descoperiri și cercetări, acad. C. I. Gulian sintetizează problemele de bază ale culturii spirituale ale popoarelor africane.

Asupra acestor probleme s-au scris numeroase lucrări de pe poziții diverse: meritul acestei cărți este de a le analiza critic pentru că — așa cum subliniază autorul — pozițiile nu sînt determinate de apartenența la o rasă. Sînt lucrări scrise de africani care se află încă sub influența educației primite în școlile colonialiste, după cum sînt cercetători progresiști din țările capitaliste care prezintă puncte de vedere juste și sprijină mișcarea de emancipare politică și

culturală a popoarelor africane. De aceea, autorul stăruie asupra necesității unei interpretări, în cadrul teoriei marxist-leniniste a culturii, a tuturor datelor arheologice, etnografice, folclorice etc. acumulate pînă acum și de combatere a teoriilor neștiințifice de inspirație colonialistă.

Autorul începe prin a înfățișa cîteva date privind străvechea cultură materială așa cum o documentează descoperirile arheologice din ultimele decenii și care probează caracterul original, aborigen și nu de import al acestor culturi, iar pe baza unor date istorice și etnografice scoate în evidență miezul umanist al culturii spirituale a popoarelor africane, teza de bază a cărții.

Cercetarea propriu-zisă cuprinde patru capitole: reprezentările religioase, morala, arta plastică, gîndirea popoarelor africane; un al cincilea capitol este consacrat culturii și luptei actuale a popoarelor africane. În capitolul *Reprezentările religioase*, autorul combate teoriile privind „superioritatea” religiilor zise monoteiste (creștinismul, islamismul etc.) și așa-zisa inferioritate a credințelor religioase a popoarelor africane cunoscute sub numele global de fetișism. Autorul consideră religiile africane cu nimic inferioare, de pildă, culturilor greco-romane. Încă înainte de pătrunderea colonialismului, creștinismul și islamismul au început să fie adoptate de unele populații africane. În capitolul: *Morala*, pe baza unor materiale istorice și folclorice se ajunge la concluzia că popoarele africane, ca și alte popoare aflate în condiții similare, păstrează resturi de morală gentilică: se remarcă ospitalitatea, bunăvoința, solidaritatea gentilică determinată de morala muncii în comun. Producțiile folclorice cuprind și elemente de satiră și chiar de critică socială. Alături de aceste producții populare se citează relatări ale călătorilor străini occidentali, ruși și chiar români din care reies cruzimile colonialismului și lupta de rezistență împotriva stăpînirii străine a populației africane. În capitolul *Arta plastică* se remarcă aprecierile unanime entuziaste ale artiștilor, istoricilor și criticilor de artă din întreaga lume. Autorul interpretează însă critic unele teorii asupra plasticii africane, scoțînd în evidență caracterul original și esența realistă a artei africane, subliniind că trebuie să deosebim și să

apreciem diferențiat stilul simbolic al plasticii din Africa. Prin cercetarea a numeroase povestiri, legende, proverbe etc. reproduse în întregime sau parțial se studiază și elemente ale gîndirii popoarelor africane combătîndu-se atît teoriile care caracterizează ca „primitivă” și „prelogică” gîndirea populațiilor africane ca și altele care încercau să descopere de exemplu „logica africană”.

În încheiere autorul analizează condițiile economice și sociale ale dezvoltării culturii actuale la popoarele africane.

I. Matei

DELARUE, JACQUES, *Istoria Gestapoului*. Buc., Editura politică, 1964. 528 p.

Autorul *Istoriei Gestapoului*, a cărei versiune românească a apărut de curînd în Editura politică, a cunoscut ororile regimului hitlerist și l-a combătut cu arma în mînă. A avut prilejul să colaboreze cu comuniști și să învețe să-i respecte în timpul ocupației hitleriste a Franței, cînd a participat la Rezistență. Avea 20 de ani cînd ocupanții hitleriști au invadat patria lui. A lucrat în domeniul construcțiilor aeronautice, a făcut parte din cadrele poliției franceze. În timpul Rezistenței a stat 8 luni în închisoare. După eliberare a primit sarcini legate de lichidarea urmărilor ocupației, avînd acces la arhivele Gestapoului și la diverse documente oficiale ale guvernului francez. La această sursă de informații s-au adăugat numeroase însemnări ale contemporanilor, inclusiv ale unor foști potențați hitleriști, și materiale ale unor procese ale criminalilor de război.

Lucrarea depășește limitele unei simple istorii a aparatului de reprimare hitlerist. Ea reconstituie veridic procesul ascensiunii și prăbușirii rasismului și demască rolul lui nefast în istoria omenirii.

Nazismul, arată Delarue, s-a născut din complexul înfrîngerii. O parte din ofițerii germani, educați în spiritul tradițiilor militariste, au refuzat să accepte ideea capitulării țării lor în primul război mondial. Ei au inventat și au răspîndit versiunea că armata germană, neînvinsă pe cîmpul de luptă, a fost victima trădării unor politicieni lipsiți de patriotism.

Acest gen de propagandă „antipoliticianistă” specifică mișcărilor fasciste în primele faze ale activității lor, a prins în rîndurile unei părți a populației Germaniei „scufundate în haos”, chinute de mizerie și șomaj. Pe această bază a putut să apară partidul nazist (N.S.D.A.P.). În 1921, cînd Hitler a ajuns în fruntea partidului acesta număra 3 000 de membri.

Lozincile pe care le agitau fasciștii germani erau suprimarea parlamentarismului, crearea unui stat „de mină forte”, adică terorist, concentrarea puterii în mîinile unui fîhrer, căruia poporul îi datora o ascultare totală. Nici o constituție nu trebuia să limiteze prerogativele dictatorului fascist. În felul acesta spiritul revanșard și militarist era completat de predica unei supunerii orbe care avea să pregătească domnia bunului plac al fîhrerului și al acoliților săi. Trebuie să adăugăm că propaganda naționalistă și rasistă ascundea faptul — inevitabil în epoca capitalismului monopolist — că partidul fascist în formare nu putea să fie decît exponentul aspirațiilor marelui capital german nemulțumit de inferioritatea în care era pus prin victoria coaliției adverse de state beligerante, dornic să-și recîștige pozițiile și să-și impună dominația pe plan mondial. Dar în propaganda fascistă noțiunea de interes al marelui capital era înlocuită cu „interesul națiunii”. Exploatînd nemulțumirea maselor populare, adresîndu-se elementelor cu un nivel de conștiință socială scăzut, fasciștii germani proclamau rasa germană „rasă a stăpînilor”, afirmau fără drept de apel că ea este menită să domnească în lume. În numele acestui scop hitleristii se declarau în drept să meargă „la limita inumanității”.

Deceniul postbelic înregistrează o evoluție oarecum paradoxală a voturilor acordate în Germania diverselor partide. Numărul voturilor întrunite de partidele de stînga crește cu 3 milioane, dar și hitleristii cîștigă un număr aproape egal de voturi. E drept că la alegerile din 1932 ei pierd două milioane de voturi. Dar „inamicii republicii” nu se sinchisesc de acest accident. La 30 ianuarie „bătrînul domn” Hindenburg cheamă la putere pe acel pe care l-a numit întotdeauna cu desconsiderare „caporal austriac”.

Deși ireparabilul s-a produs, scrie Delarue, lumea subaprecia victoria naziștilor. Eminențial scriitor german

Thomas Mann, aflînd noutatea, a scris și a spus: „cu atît mai bine, nu se vor menține nici cinci luni”. Cit despre vecinii occidentali ai Germaniei, Franța și Anglia, inconsecvența și orbirea lor, scrie autorul *Istoriei Gestapoului*, nu au cunoscut margini nu numai în perioada de cucerire a puterii de către naziști, ci și în primii ani ai regimului hitlerist.

Autorul trece în revistă actele arbitrarie prin care hitleristii au acaparât, după venirea la putere, toate instituțiile, au călcat în picioare principiile democrației burgheze, au redus la tăcere pe oponenți, au asvîrlit în închisori și lagăre sau au suprimat pe comuniști și pe socialiștii activi. Incendierea Reichstagului, provocarea grosolană pusă la cale de Goering, prilejuiește scoaterea definitivă a comuniștilor în afara legii și declanșarea unei prigoane violente împotriva tuturor elementelor democratice.

Delarue își exprimă stima pentru eroica comportare a comunistului Gheorghe Dimitrov, principalul acuzat la procesul incendierii Reichstagului.

Cu un condei de talentat publicist, Delarue zugrăvește portretele principalilor acoliți ai lui Hitler, rivalitatea dintre ei, care duce, printre altele, la măcelul din 30 iunie 1934, cînd a fost suprimat Röhm, șeful S.A.-ului. În lucrare sînt arătate metodele scelerate folosite de hitleriști pentru a ascunde orice dovezi compromițătoare ale crimelor lor. Dispar fără urmă toți cei care ar putea să informeze opinia publică despre aceste crime.

Dar hitleristii se pregăteau pentru săvîrșirea unor crime de proporții incomparabil mai mari: *războiul*, care în planurile lor trebuia să facă Germania nazistă stăpîna Europei și a întregii lumi, și *genocidul* îndreptat împotriva raselor proclamate inferioare. Prima victimă aveau să fie evreii din Germania și populația țărilor cîmpite în cursul acțiunilor militare.

Paralel se întreprinde coruperea ideologică a intelectualității și a întregului popor german în direcția necesară pentru justificarea acestor crime.

Generalii germani nu s-au opus planurilor lui Hitler, ci l-au aclamat cu însuflețire sau servilism. Cînd, totuși, unul dintre ei, Beck, s-a pronunțat împotriva celor care guvernau prin „inspirații spontane” — aluzie di-

rectă la Hitler — aceasta l-a costat postul. (Mai târziu, în timpul complotului antihitlerist Beck avea să-și piardă viața). În februarie 1938 Hitler se proclamă șef al comandamentului forțelor armate. Vor urma operațiile împotriva Austriei, Cehoslovaciei și Poloniei, aceasta din urmă constituind începutul celui de-al doilea război mondial.

Dacă Gestapoul a avut un rol activ în timpul zdrobirii organizațiilor de opoziție, a represiviunilor antisemite din Germania, a „epurației Röhm” și a altor crime dezgustătoare de pe teritoriul Reichului, reinviind torturile medievale și depășindu-le, transformându-se într-un monstruos organism de teroare a cărui prezență făcea să înghețe de spaimă chiar și pe adepții regimului, dezlățuirea agresiunii îi deschidea un mult mai vast teren de activitate și făcea să-i crească rolul.

În Polonia crimele naziștilor iau proporții deosebit de monstruoase: milioane de oameni sînt alungați din locurile lor de baștină, exterminați sau transformați, în cel mai bun caz în sclavi. Se înființează lagărul de exterminare de la Auschwitz, în apropiere de Cracovia. Acolo, în mijlocul unui ținut mlăștinos, insalubru, au fost asasiinați în decurs de cinci ani milioane de oameni.

Într-un capitol intitulat *Martiriul teritoriilor din răsărit*, Delarue trece în revistă crimele comise de hitleriști pe teritoriul Uniunii Sovietice, unde sălbăticia nazistă s-a abătut cu o furie nemaîntilnită împotriva prizonierilor, partizanilor, populației evreiești și a întregii populații. Folosirea camerelor de gazare, asasinarea a sute de mii de oameni pe marginea unor șanțuri, special săpate, îngroparea celor grav răniți de-a valma cu morții devin „fapte diverse”.

În pofida tuturor măsurilor de prevedere ale hitleriștilor, industrializarea gazării victimelor la Mathausen, Auschwitz, Maidanek și în alte lagăre, ajung la cunoștința opiniei publice mondiale, indignînd întreaga omenire.

Dar această indignare și-a atins, poate, punctul culminant cînd s-a aflat despre oribilele experiențe, zise științifice, efectuate de medicii hitleriști asupra materialului uman viu.

Deși nu scrie un martor ocular al experiențelor legate de problema zborurilor la mare înălțime, erau ținuți în vid pînă ce le plesneau plămîinii. Victimele experiențelor „își sfîșiau cu unghiile capul și obrazul, se dădeau cu capul de pereți, loveau cu pumnii și urlau, încercînd să slăbească presiunea care le apăsa timpanele”. În alte experiențe ofițeri sovietici prizonieri erau ținuți în apă înghețată pînă mureau, pentru a se controla efectul frigului asupra aviatorilor hitleriști căzuți în mare. La Buchenwald se inocula unor deținuți, tifos, la Auschwitz și Sachsenhausen icter. S-au experimentat pe deținuți și prizonieri efectul diverselor medicamente, otrăvuri, procedee de sterilizare. Sarcina „selecționării” materialului uman pentru aceste experiențe revenea Gestapoului. Un număr mare de ofițeri politici sovietici au fost supuși unor „cercetări” sinistre și decapitați pentru a se studia craniile lor.

După descrierea tuturor acestor crime și aberații, prăbușirea regimului nazist sub loviturile armatelor aliate, pedepsirea criminalilor de război și a celor vinovați de crime împotriva umanității apare ca un act de justiție istorică. Consemnarea crimelor comise de aparatul de teroare hitlerist este o contribuție importantă a scriitorilor antifasciști la preîntîmpinarea unei repetări a barbariei naziste. Jacques Delarue pune pe cititor în gardă împotriva celor dornici să arunce din nou în lume sămînța ucigătoare a nazismului. Avertismentul lui nu este o inutilitate sau o exagerare. Încercări de menținere sau reînviere a ideologiei și practicilor fasciste se semnalează în diverse regiuni ale lumii capitaliste.

Istoria Gestapoului și alte lucrări care evocă în toată hidoșenia lui barbaria hitleristă îndeamnă omenirea să fie vigilentă. În special generației tinere care n-a fost martoră a acestei barbarii, cartea lui Jacques Delarue îi va oferi un bogat material pentru meditații.

Dan Răutu

SOTIRIU, DIDO. *Pămînt însingerat*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 264 p.

Al doilea roman al scriitoarei Dido Sotiriu, *Pămînt însingerat*, tradus și publicat în România, are ca temă

războaiele dintre Grecia și Turcia din perioada 1914—1922, dezrădăcinarea populației grecești din Asia Mică în 1922, după înfringerea grecilor în acest război aventurist, pus la cale de puterile imperialiste, care urmăreau acapararea regiunilor petrolifere din Masoul, Iran și Irak.

Figura centrală, eroul principal al romanului, este țăranul grec Manolis fiul lui Axiotis din satul Kirkindgé (Asia Mică), care a cunoscut ororile lagărelor de muncă forțată „Amelie Tabiri”, a îmbrăcat apoi haina ostășului grec, fiind martorul ocular al dezastrului armatelor expediționare grecești din Asia Mică, a trăit catastrofa înfringerii, cunoscând prizonieratul și viața de refugiat, iar apoi, ca muncitor în port, sindicalist, și luptător al rezistenței naționale, a trudit pentru o piine amară timp de patruzeci de ani. Soarta micilor proprietari de pământ e foarte rea. După un an întreg de muncă, recolta e la cheremul negustorilor de la orașe, care jefuiesc fără milă. Munca îi înăsprește, dar nu-i dezumanizează. Tatăl lui Manolis, a cărui copilărie a fost dominată în permanență de spectrul sărăciei, a devenit un om tăcut, pentru care duioșia a fost o noțiune necunoscută. Căutînd, de fapt, să le asigure copiilor o viață mai tihnită decît a fost a lui, el îi tratează cu o asprime care îi sperie și îi îndepărtează. Respectînd munca cu o pioșenie aproape superstițioasă, bătrînul țăran urăște ceea ce el socotește că e risipă, ca pe o adevărată jignire adusă muncii. Banul are pentru el o valoare incalculabilă și, de aceea, trebuie folosit numai pentru lucruri utile. Dar sentimentele sale de părinte nu sînt, în fond, alterate; dovada o face dorința de a găsi fiului celui mai înzestrat o slujbă la oraș, o slujbă care să-l ferească de chinuitoarea viață din sat.

Mama; portretul ei reconstituie cu duioșie chipul femeii ostenită de monotonia vieții sărăcicioase, obișnuită să se supună poruncilor bărbatului, aspru, despot, să considere dragos-

tea față de copii ca pe o vină care trebuie ascunsă. Toate suferințele ei sînt îndurate de-a lungul întregii acțiuni cu resemnare, cu spaima nemărturisită că mereu altele le vor urma.

Frații mai mari ai lui Manolis moștenesc asprimea și respectul pentru ban al tatălui, cultul înfricoșat al muncii pămîntului. Intreaga familie rezumă, astfel, o concepție de viață dictată de împrejurările mereu potrivnice cărora trebuie să-i facă față. Experiențele lui Manolis, plecat la oraș în căutare de lucru, demonstrează cauzele pentru care țăranii nu puteau duce un trai mai omenos. Zadarnic încearcă patronii săi de la oraș să-l învețe să mintă și să înșele; fondul etic al țăranului e cu mult mai puternic și Manolis preferă o viață plină de expediente siguranței materiale pe care i-ar fi dat-o complicitatea la necinste.

Această demnitate e una din trăsăturile caracteristice ale țăranilor greci și turci, așa cum sînt ei înfățișați în romanul *Pămînt însingerat*. O omenie caldă guvernează relațiile dintre cele două naționalități, sărăcia și munca îi apropie, demnitatea și cinstea îi împiedică să se poarte neomenos cu tovarășii lor de suferință. Prietenia dintre Manolis și Sevkiet, băiețușul turc, poartă semnificația unui simbol. Curățenia naivă a sentimentelor care-i leagă pe cei doi copii nu face decît să rezume legăturile pașnice, de respect reciproc, dintre greci și turci în anii care au premers războiului.

Pămînt însingerat prezintă una dintre cele mai tragice pagini din istoria nouă a Greciei, viziunea autoarei asupra evenimentelor pe care le descrie fiind aceea a omului lucid, observativ, de azi, care scormonind cu durere în praful așternut peste aceste evenimente, descoperă adevărata semnificație a faptelor, marele vinovat ascuns înapoia vrajbei dintre populația turcă și cea greacă — interesele marilor puteri imperialiste.

L. V. Ocneriu

2 APRILIE. Se împlinesc 160 de ani de la nașterea (1805) scriitorului danez HANS CHRISTIAN ANDERSEN (m. 1875).

Andersen, Hans Christian: *Lebedele*. Editura tineretului, 1962. 56 p.; *Mărunjița. Rășușca cea urită*. Editura tineretului, 1961. 72 p.; *Povestiri*; Editura tineretului, 1958. 192 p.

— În urmă cu 40 de ani, în 1925, s-a stins din viață chimistul român PETRE PONI (n. 1841).

— În 1840, acum 125 de ani, s-a născut scriitorul francez EMILE ZOLA (m. 1902).

Zola, Emile: *Atacul de la moară*. Editura pentru literatură universală, 1963. 344 p.; *Banii*. E.S.P.L.A., 1951. 424 p.; *Exceleanța sa Eugène Rougon*. E.S.P.L.A., 1957. 421 p.; *Germinal*. E.S.P.L.A., 1960. 2 vol.; *Izbînda familiei Rougon*. E.S.P.L.A., 1956. 343 p.; *Prăpădul*. E.S.P.L.A., 1958. 615 p.

3 APRILIE. Se împlinesc 60 de ani de la moartea (1905), folcloristului român IOAN POP-RETEGANUL (n. 1853).

6 APRILIE. Acum 2350 de ani (385 î.n.e.), a murit ARISTOFAN, cel mai mare poet comic al Greciei antice (n. 446 î.n.e.).

Aristofan: *Norii*. E.S.P.L.A., 1955. 132 p.; *Teatru*. E.S.P.L.A., 1956. 432 p. Nicolau V. *Aristofan*. E.S.P.L.A., 1955. 72 p.

11 APRILIE. Se împlinesc 60 de ani de la nașterea (1905) poetului revoluționar maghiar JOSEF ATTILA (m. 1937).

József Attila: *Csoszogi — bătrînul cizmar*. Editura tineretului, 1954. 15 p.; *Versuri*. Editura tineretului, 1961. 132 p.

13 APRILIE. În urmă cu 270 de ani, în 1695, a murit cunoscutul fabulist francez JEAN DE LA FONTAINE (n. 1621).

La Fontaine, Jean de: *Fabule*. Editura tineretului, 1963. 96 p.; *Fabule*.

Editura pentru literatură, 1963. 254 p.; *Fabule*. Editura tineretului, 1961. 128 p.; *Fabule*. E.S.P.L.A., 1958. 568 p.

14 APRILIE. Se împlinesc 30 de ani de la moartea (1935) scriitorului român PANAIT ISTRATI (n. 1884).

Istrati, Panait: *Chira Chiralina — Moș Anghel — Ciulinii Bărăganului*. Editura pentru literatură, 1962. 405 p.; *Chira Chiralina și alte povestiri*. E.S.P.L.A., 1957. 464 p.; *Ciulinii Bărăganului*. Editura tineretului. 1957. 115 p.

15 APRILIE. Acum 200 de ani, în 1765, a murit MIHAIL VASILIEVICI LOMONOSOV, om de știință rus (n. 1711).

— Cu 100 de ani în urmă, în 1865, s-a stins din viață ABRAHAM LINCOLN, mare om politic progresist american, care a luptat pentru desființarea sclaviei (n. 1809).

— Ziua libertății Africii.

18 APRILIE. În urmă cu 85 de ani, în 1880, a murit scriitorul și actorul român COSTACHE ARISTIA, participant la revoluția de la 1848 din Țara Românească (n. 1800).

20 APRILIE. A murit în 1895, acum 70 de ani, criticul literar progresist român RAICU IONESCU-RION (n. 1872).

Ionescu-Rion, Raicu: *Culegere de articole*. E.S.P.L.A., 1951. 136 p.; *Datoria artei*. E.S.P.L.A., 1959. 232 p.; *Scrieri*. Editura științifică, 1964. 380 p.

22 APRILIE. Se împlinesc 95 de ani de la nașterea lui VLADIMIR ILICI LENIN (1870).

24 APRILIE. Ziua internațională de luptă a tineretului împotriva colonialismului, pentru coexistență pașnică.

30 APRILIE 1949. Se formează primele detașamente de pionieri din R.P.R.

COLEGIUL DE REDACTIE: BAICULESCU George, GRUIA Stefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef adjunct), IOVANOV Eugen, JIANU Marcel, LUPU Atanase, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

В Н О М Е Р Е :

Память о товарище Георге Георгиу-Деж будет вечно жить
в сердцах партии, рабочего класса, народа

Юлиус ЦУНДРЯ : <i>Передаем радиопрограмму</i>	142
Неделку ОПРЯ : <i>Актуальный вопрос организация</i>	145
Ион ЧОТЛОШ, Георге БАЛИНТ : <i>Что читает население сел Бухарестской области</i>	148
Кэлин ГРУЯ : <i>Заметки о книгах и детях</i>	160
Иляна БЭНЧИЛЭ : <i>Биография и серия "Замечательные люди"</i>	162

<i>Работы по специальности</i>	178
--	-----

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Le souvenir du camarade Gheorghe Gheorghiu-Dej vivra éternellement
dans le cœur du parti, de la classe ouvrière, du peuple

Iulius ȚUNDREA : <i>Veillez écouter notre émission</i>	142
Nedelcu OPREA : <i>Un problème d'actualité — l'organisation</i>	145
Ion CIOTLOS ; Gheorghe BALINT : <i>La lecture de la population des villages de la région de Bucarest</i>	148
Călin GRUIA : <i>Notes sur les livres et les enfants</i>	160
Ileana BANCILA : <i>La biographie et la collection „Oameni de seamă“ (Hommes insignes)</i>	162

<i>Ouvrages de spécialité</i>	178
---	-----

SUMMARY

The memory of comrade Gheorghe Gheorghiu-Dej, forever alive in the
Heart of the party, of the working class and of the people.

Iulius ȚUNDREA : <i>We are broadcasting</i>	142
Nedelcu OPREA : <i>A problem of present interes — the organizing</i>	145
Gheorghe BALINT ; Ion CIOTLOS : <i>The inhabitants' reading in the villages belonging to the Bucharest Region</i>	148
Călin GRUIA : <i>Notes on books and children</i>	160
Ileana BANCILA : <i>The Biography and the Collection „Oameni de seamă“ (Famous Men of Science and Arts)</i>	162

<i>Scientific Works</i>	178
-----------------------------------	-----

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

ANUL XVIII

S U M A R

*Amintirea tovarășului Gheorghe Gheorghin-Dej, veșnic vie
în inima partidului, a clasei muncitoare, a poporului*

Gh. MARIN: <i>Educația patriotică a tineretului</i>	139
Iulius ȚUNDREA: <i>Transmitem emisiunea</i>	142
Nedelcu OPREA: <i>O problemă de actualitate — organizarea internă</i>	145
Ion CIOTLOS, Gheorghe BALINT: <i>Lectura populației din satele Regiunii București</i>	148
Constantin VELCU: <i>Experiența anului 1964. Din activitatea bibliotecilor mobile</i>	154
Lidia ANDRIESCU; Elisabeta DOBRIN: <i>Preocupări pentru lectura tineretului</i>	156
Călin GRUIA: <i>Insemnări despre cărți și cititori</i>	160
Ileana BANCILA: <i>Biografia și Colecția „Oameni de seamă”</i>	162
Ana TOȘA-TURDEANU: <i>Colecțiile de hărți în biblioteci</i>	163
Constanța BOIERU: <i>Lămuriri asupra unor clasificări</i>	167
Constantin GRIGORAȘ: <i>Bugetul bibliotecilor</i>	168

Note, știri, comentarii

E. L.: <i>Manifestări în cadrul „Lunii cărții la sate”</i>	170
<i>Pregătirea profesională a bibliotecarilor</i>	171
I. RADU: <i>„Ziua bibliotecii”</i>	173
<i>Vești din biblioteci</i>	174

*

George BAICULESCU: <i>Nicolae M. Filimon. 1819—1865. Schiță biobibliografică</i>	175
--	-----

Lucrări de specialitate

Ion ILIESCU: <i>Eminescu în Banat</i>	178
<i>Bibliografii naționale retrospective</i>	180
Fișier	182

MARTIE

Nr. 3 1965

41 000

REDACȚIA: Str. BIS. AMZEI 5-7 -- București -- Telefon 13.94.04

VAT 17 100%

ROMANIA
BIBLIOTECA
CANTONUL

1997

[Faint rectangular stamp]